

378.03
ส 233ก
ร.3

การศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมตะเน คำจูน

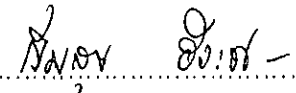
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

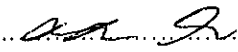
136004

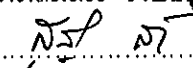
18 พ.ค. 2543

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

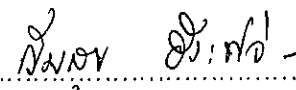
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.สมเดช อึ้งพิจิตร)

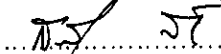
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช วงษ์อยู่น้อย)

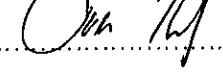
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช สังข์ศรี)

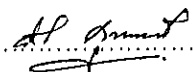
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.สมเดช อึ้งพิจิตร)

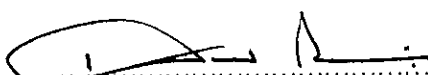
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช สังข์ศรี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ สุขปรีดี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีอันเนื่องจากความเมตตา ความกรุณาของท่านอาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่อบรมสั่งสอนและแนะนำ แก้ไข ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย และรองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือแนะนำในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ศุขปรีดี อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการอุดมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่มีความเมตตา อบรมสั่งสอน และให้คำแนะนำกับศิษย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ ดร.จำเริญรัตน์ เจือจันทร์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ ดร.อดิญาณ์ ลิกะไชย และอาจารย์รณรงค์ สีทองดี ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์เมตตา นิรัตน์ตระกูล เลขานุการปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในส่วนของเอกสารประกอบการศึกษาวิจัย และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และคุณลัดดา เพิ่มประยูร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิมพ์ต้นฉบับจนเสร็จสิ้นทันตามกำหนดเวลา

สมคะเน คำจุน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ : ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	11
	ความสำคัญของการวิจัย	11
	ขอบเขตของการวิจัย	11
	นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
	แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นสากลในสถาบันอุดมศึกษา	14
	ความหมายของความเป็นสากลของการศึกษา	15
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสากล	17
	ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ	25
	ประเทศสหรัฐอเมริกา	25
	กลุ่มประเทศยุโรป	27
	ประเทศญี่ปุ่น	29
	ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี	30
	ประเทศสิงคโปร์	32
	ประเทศมาเลเซีย	34
	ประเทศออสเตรเลีย	38
	ประเทศนิวซีแลนด์	40
	ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	42
	ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	44
	นโยบายความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา	48
	การดำเนินงานเพื่อความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย	
	ประเทศไทย	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาเอกสาร การวิจัย การประชุมสัมมนา และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	84
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คำดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของ สถาบันอุดมศึกษา	97
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	106
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผล	131
ข้อเสนอแนะ	142
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	155
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (I.C) ที่เกี่ยวกับความเป็น สากลของสถาบันอุดมศึกษา	156
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	158
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม	171
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเพื่อหา ค่าความสอดคล้องความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช	173
ภาคผนวก จ แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	176
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช	194
ประวัติย่อของผู้วิจัย	212

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำแนกตามกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และข้าราชการ	75
2 สรุปผลการวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์ความเป็นสากล ของสถาบันอุดมศึกษา	85
3 สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร การประชุมสัมมนา และข้อมูล จากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ตามลักษณะการจัดของแต่ละประเทศ	89
4 สรุปผลการวิเคราะห์จากเอกสารการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา	93
5 คำดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	97
6 คำดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	100
7 คำดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน	103
8 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	106
9 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	109

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน	112
11 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม	114
12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ บุคลากร ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	116
13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ บุคลากร ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	119
14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ บุคลากร ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน	122

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับที่สาม (Tertiary Education) และถือว่าเป็นการศึกษาระดับสูง เพื่อมุ่งผลิตกำลังคนในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องและสนองความต้องการของประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2525 : 1) ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง ตลอดทั้งเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งในภาวะปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า โลกได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทุกด้าน ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรืออาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) (ทอффเลอร์. 2533 : 175 - 178 ; วีระบำรุงรักษ์. 2536:12 ; กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 :4 ; Harman. 1996 : 1 ; Sippanondha Ketudat. 1996 : 1 ; Wichit Srisa-an. 1998 : 91 - 94) สังคมทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และทันเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้โลกไร้พรมแดน (Borderless World) (สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์. 2538 : 30 - 3) หรือเป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) (Mc Luhan and Powers. 1989) การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการแข่งขันในประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น (สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์. 2536 : 92 ; โครงการการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์. 2539 ก : 35, 43 ; เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541 ก : 34-35 ; รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 239) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีภาระหน้าที่ และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการสนับสนุนบทบาทของประเทศในการก้าวไปมีบทบาทมากขึ้นทั้งทางการเมือง และเศรษฐกิจในประชาคมโลก (โครงการการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์. 2539 ข :

5-6 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 7-10, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : ก ; สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย. 2541 : 31-33) * ทั้งนี้ โดยเน้นการระดมสรรพกำลังและความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาการปรับปรุงรูปแบบ และวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีในอนาคตเตรียมสร้างกระบวนการทัศนในการคิดและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล กลุ่มเล็ก และสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตจึงจำเป็นที่จะต้องมีความเป็นสากล (Internationalization) และส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2539 : 16 - 17)

ในการนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดนโยบายและทิศทางหลักในการพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศให้มีความเป็นสากล โดยมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจหลักทางด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ พัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถสร้างและผสมผสานองค์ความรู้สากล เทคโนโลยี และภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พัฒนาเครือข่ายในการให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนสร้างความตระหนักให้แก่นิสิตนักศึกษาและบุคลากรด้านการอุดมศึกษาให้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม และให้มีโลกทัศน์ที่เป็นสากล ทั้งนี้โดยสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตจะมีความเป็นสากลในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ (วิจิตร ศรีสอาน. 2537 : 8)

1. การผลิตบัณฑิตให้มีโลกทัศน์กว้างไกล โดยจะต้องมีความเป็นพลโลก เข้าใจตนเอง และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
2. การผลิตบัณฑิตให้มีทักษะด้านภาษา โดยอย่างน้อยจะต้องพูดได้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาสากล อีก 1 ภาษา
3. เปิดสอนสาขาที่มีความจำเป็นต่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมโลก เช่น กฎหมายระหว่างประเทศ ธุรกิจระหว่างประเทศ และการศึกษาเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ
4. มหาวิทยาลัยจะต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา และการวิจัย มีเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันวิชาการต่างประเทศ และในประเทศ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ร่วมกัน

ในขณะเดียวกันคณะกรรมการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533 - 2547 ยังได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการอุดมศึกษาที่ต้องเปลี่ยนไปเนื่องมาจากมูลเหตุที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสารทั่วโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศไทยต้องมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับนานาประเทศทั่วโลก ทั้งระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ในเชิงสังคม เศรษฐกิจ การค้าและการเมือง มากยิ่งขึ้น (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533) ด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นคู่สัมพันธ์ ขณะเดียวกันต้องเข้าใจถึงความเป็นไทย คงความเป็นเอกลักษณ์ในตัวเองตามแบบฉบับไทยด้วย เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ และป้องกันการถูกครอบงำทางความคิด และวัฒนธรรมจากต่างประเทศ และจากสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม การบริการและส่งออก ที่ต้องแข่งขันกับต่างประเทศ จึงต้องสร้างระบบที่สามารถพึ่งพาตนเองได้มากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและภาวะพึ่งพิงต่างประเทศ (วิจิตร ศรีสอาน. 2534) ดังนั้นภารกิจหลักของอุดมศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปภายใต้หลักการสำคัญ 4 ประการ คือ การกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การเน้นประสิทธิภาพทางการศึกษา ความเป็นเลิศในการปฏิบัติการกิจ และการส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมนานาชาติ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533)

จากการประชุมสัมมนาระดับนานาชาติ เรื่องความเป็นสากลของการอุดมศึกษา ไทย ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจัดขึ้นระหว่าง วันที่ 28 - 30 มกราคม 2534 ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา หลายท่านให้ความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า ความเป็นสากลของอุดมศึกษาเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นทุกภูมิภาคทั่วโลก กล่าวคือ เป็นความพยายามที่จะปรับบทบาทประเทศของตนให้เปิดประตูสู่ประชาคมโลกมากขึ้น เสริมสร้างเศรษฐกิจ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ดังนั้น ความเป็นสากลของการศึกษา จึงหมายถึงความรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในโลก เกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทุกภูมิภาค ทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือโดยการอาศัยการสื่อสารที่ทันสมัย ตลอดจนทั้งมีการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ บุคลากร อาจารย์ นักศึกษา และเทคโนโลยีโดยมีภาษากลางเป็นสื่อ นอกจากนั้นผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา

บางท่านยังได้เสนอแนวคิดเรื่องความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทยไว้ ดังนี้
(ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2534 ก)

เฮนเดอร์สัน (Henderson.) ผู้อำนวยการด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขององค์การ
แลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศกล่าวว่า ถึงเวลาแล้วที่มหาวิทยาลัยของไทย จะ
เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างประเทศที่สนับสนุนความเป็นสากลของการศึกษา

ไชว์ฟี่ (Shive.) ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาระหว่างชาติของจีน กล่าวว่า ขณะนี้
เป็นโอกาสที่จะสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย
โดยเฉพาะญี่ปุ่น จีน อาเซียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย

อาเบ (Abe.) จากมหาวิทยาลัยเอชิคาโก ประเทศญี่ปุ่น ให้ความเห็นว่า มี
ความจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องหาแนวทาง
ใหม่ที่จะพัฒนาความเป็นสากลของการอุดมศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการอัน
หลากหลายของบุคคล สถาบันการศึกษาและสังคม และจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง
ในเรื่องของแนวนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มในปัจจุบัน

นอร์ท (North.) อธิการบดีของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย กล่าวว่า โลกปัจจุบัน
นี้เป็นโลกที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกันและพึ่งพาอาศัยกัน
มากขึ้น ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั้งใน
ระดับชาติและระดับโลก จึงต้องปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตไปในทางที่พึงประสงค์ เพื่อให้
เหมาะสมกับสถานการณ์โลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ความต้องการระบบการศึกษาที่มี
ความเป็นสากล จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับ
สูงขึ้น ต้องมีทักษะและกระบวนการคิดที่แยบคายและสามารถที่จะทำงานหรือติดต่อ
สื่อสารได้ทั่วทุกแห่งในโลก

นอกจากนั้นที่ประชุมสัมมนายังได้วางกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็น
สากลของการอุดมศึกษาไทย ไว้ ดังนี้ (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2534 ก : 1-2)

1. มหาวิทยาลัยไทยควรเป็นผู้นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาความเป็น
สากลในประเทศไทย

2. การพัฒนาความเป็นสากลของการอุดมศึกษา ควรเน้นที่การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา การปฏิรูปเนื้อหาสาระและรูปแบบหลักสูตร การสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพื่อสร้างโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานในมหาวิทยาลัย และสนับสนุนกิจการความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนต่าง ๆ

3. ในระยะยาวควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทย โดยเฉพาะนักศึกษาทางด้านภาษา และสังคม ได้มีโอกาสไปศึกษาระยะสั้นในต่างประเทศ และเปิดโอกาสให้นักศึกษา ต่างประเทศเข้ามาเรียนในประเทศไทยมากขึ้น

4. ควรมีการพัฒนามาตรฐานทางวิชาการระหว่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตรที่มี การเรียนวิชาที่มีความเป็นสากลอย่างสม่ำเสมอ

ด้วยความสำคัญของความเป็นสากลของการอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์และนโยบายไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับ อุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) คือ การมุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีศักยภาพ และความพร้อมที่จะจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล และร่วมมือกับต่างประเทศให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยในประชาคมโลก (ทบวง มหาวิทยาลัย. 2534 ข. 11, 16-17) โดยมีมาตรการที่สำคัญ คือ

1. สนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศและกลุ่ม ประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น ประเทศเพื่อนบ้านอินโดจีน ประชาคมอาเซียน ประชาคมเอเชียและแปซิฟิก ประชาคมยุโรปและยุโรปตะวันออก

2. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านไทยคดีศึกษา

3. สนับสนุนการจัดหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยที่เอื้อให้คนต่างวัฒนธรรม เข้าศึกษาได้

4. สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ เช่น โครงการความร่วมมือด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการฝึกอบรม โครงการการแลกเปลี่ยน นักศึกษาและนักวิชาการ

5. ส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศ โดยการส่งคณะผู้แทนไปเจรจาความร่วมมือ การให้ทุนการศึกษาและฝึกอบรม การสนับสนุน บุคลากรการอุดมศึกษาให้ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ

6. สร้างบุคลากรอุดมศึกษาให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ทบวงมหาวิทยาลัย (2539 : 16 - 17) ได้ให้ความสำคัญกับความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทยมากยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์หลัก ในข้อ 5 คือ การพัฒนาความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทยและการเปิดสู่ภูมิภาค ดังนี้

1. มุ่งยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของมหาวิทยาลัยให้มีมาตรฐานสากล ทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัย รวมทั้งสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ให้มหาวิทยาลัยเข้าไปมีบทบาททางวิชาการในเวทีโลก และการเสริมสร้างให้อาจารย์และบัณฑิตไทยมีสมรรถนะสากล เจตคติ โลกทัศน์ และชีวิตศน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพให้กับนักศึกษาจากต่างประเทศได้

2. มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาระดับภูมิภาค เนื่องจากกระแสการพัฒนาในอนาคตจะมีการรวมกลุ่มประเทศในลักษณะภูมิภาคมากขึ้น การอุดมศึกษาไทยจะต้องสามารถเข้าไปมีบทบาทเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคได้ และสามารถสร้างองค์ความรู้อันเกี่ยวเนื่องกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคได้ ในขณะเดียวกันก็สร้างความเข้มแข็งในศิลปวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540 : 3 - 4) เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดในเรื่องการขยาย และกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิดและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาวางศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ แต่ใช้วิธีการศึกษาโดยผ่านสื่อการสอนต่าง ๆ เรียกกระบวนการสอนนี้ว่า “ระบบการสอนทางไกล” นักศึกษาจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ได้แก่

1. การศึกษาจากวัสดุการศึกษาที่ส่งให้ทางไปรษณีย์ ซึ่งประกอบด้วยเอกสาร การสอน แบบฝึกปฏิบัติ เทปเสียงประจำชุดวิชา ตำราภาพชุด และวัสดุการศึกษาอื่น ๆ
2. ศึกษาจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา
3. การเข้ารับการสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษา จากอาจารย์สอนเสริม ประจำศูนย์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ
4. การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง จากวัสดุการศึกษาอื่น ๆ ณ หน่วย ห้องสมุดมสธ. ในห้องสมุดประชาชน ประจำจังหวัดทุกจังหวัด และ
5. ในบางชุดวิชานักศึกษาจะต้องเข้าทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ ศึกษา ค้นคว้าและทำงานตามที่ได้รับมอบหมายภายในระยะเวลาและสถานที่ที่มหาวิทยาลัย กำหนด

ส่วนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยึดระบบการศึกษาทางไกลที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระด้วยตนเอง ภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำอย่างมีระบบด้วยวิธีการนัดหมายระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม การเข้ารับการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการ การเข้ารับการ สัมมนาเสริม การเข้ารับสัมมนาเข้มเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ และการเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก แก่นักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง มหาวิทยาลัยจึงได้จัดให้มีศูนย์บริการ การศึกษาประจำภูมิภาค ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด ศูนย์วิทยพัฒนาบริการ ศูนย์ วิทยบริการบัณฑิตศึกษาไว้บริการนักศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นสากลนั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ตอบสนองนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสู่ ความเป็นสากล โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539 : 151,154) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีลักษณะความเป็นสากล โดยจัดให้มีหลักสูตรนานาชาติ มีโครงการความร่วมมือด้านการเรียนการสอน การวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและ ต่างประเทศเพิ่มขึ้น

จากวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของมหาวิทยาลัยดังกล่าว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาและจัดการศึกษาให้มีลักษณะความเป็นสากลโดยได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2539 : 154) ได้แก่

1. จัดให้มีหลักสูตรนานาชาติที่สามารถจัดการเรียนในระบบการศึกษาทางไกลได้
2. จัดให้มีโครงการความร่วมมือและเครือข่ายทางด้านการเรียนการสอน การวิจัยกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศให้กว้างขวาง
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียน การสอน โดยแสวงหาทรัพยากรและความร่วมมือจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็นสากล
4. ส่งเสริมการพัฒนาแนวคิดและการปฏิบัติเพื่อความเป็นสากล เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในระดับประเทศและภูมิภาค
5. จัดให้มีการประชุมวิชาการ การสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในระดับนานาชาติเพิ่มมากยิ่งขึ้น
6. ประสานงานด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศในภูมิภาคแถบนี้
7. จัดให้มีแนวปฏิบัติและกลไกที่รับผิดชอบที่เอื้อต่อความเป็นสากลและความคล่องตัวในการทำงาน

ตลอดระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ซึ่งเป็นระยะเวลานานถึงยี่สิบปี มหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นสากล เช่น การจัดหลักสูตรนานาชาติเพื่อฝึกอบรมให้แก่บุคลากรมหาวิทยาลัยเปิดของประเทศสหภาพพม่า กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ในหลักสูตรการโรงแรมและการท่องเที่ยว การออกแบบคอมพิวเตอร์ในระบบมัลติมีเดียและการวางแผน และการบริหารการศึกษาทางไกลเป็นต้น นอกจากนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 มหาวิทยาลัย ยังมีโครงการที่จะจัดทำ การเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตแขนงวิชานานาชาติศึกษา หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอก

การโรงแรมและภัตตาคาร วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม และหลักสูตรปริญญาเอกซึ่งจัดร่วมกับมหาวิทยาลัย ชาร์ลส์ สเตอร์ท (Charles Sturt) ประเทศออสเตรเลีย ในหลายสาขาวิชา เช่น สารสนเทศศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีโครงการที่จะจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ให้แก่บุคลากรจากมหาวิทยาลัยเปิดประเทศเวียดนาม และบังคลาเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวารรณภพอโธนีออย. 2541 : 251-254)

ส่วนในด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นสากลนั้น มหาวิทยาลัยมีโครงการความร่วมมือแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาและบุคลากร ตลอดจนความร่วมมือในการจัดหลักสูตร การศึกษา การวิจัย การอบรมประชุมสัมมนาและฝึกอบรมร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน เกาหลี และญี่ปุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังเป็นสมาชิกภาคีสมาคมต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล และเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และเข้าร่วมประชุมสัมมนาร่วมกัน เช่น 1) The Asia Pacific Academic Consortium for Public Health (APACPH) 2) Association of Development Research and Training Institutes of Asia and the Pacific (ADIPA) 3) The Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning (ASAIHL) 4) Asian Association of Open Universities (AAOU) 5) International Association of Schools and Institutes of Administration (IASIA) 6) International Council for Distance Education (ICDE) 7) University Without Walls International Council (UWWIC) 8) Asian Mass Communication Research and Information Center (AMIC) 9) Thailand Management Association (TMA) และ 10) Association for the Study of Higher Education (ASHE) เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 104)

ในปี พ.ศ. 2530 มหาวิทยาลัยยังได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งสมาคมมหาวิทยาลัยเปิดแห่งเอเชีย (The Asian Association of Open Universities) ซึ่งเป็นองค์กรในระดับภูมิภาค มีหน้าที่ประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนา ระบบการเรียนการสอนทางไกลในภูมิภาคเอเชีย ทั้งนี้โดยมหาวิทยาลัยได้รับการคัดเลือกให้เป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการสมาคม นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้ง ศูนย์ทรัพยากรการศึกษาทางไกลประจำภูมิภาค ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถาบันสมาชิกอีกด้วย และจากการที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นสากลดังกล่าวแล้ว จึงส่งผลให้มหาวิทยาลัยได้รับรางวัลระดับนานาชาติ เช่น ในปี พ.ศ. 2526 องค์การยูเนสโก (UNESCO) ประกาศยกย่องให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันชั้นนำ ด้านการศึกษาทางไกลแห่งภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ.2535 สถาบันบริหารแห่งเอเชีย มอบรางวัลด้านการพัฒนาการบริหารดีเด่น และในปี พ.ศ. 2538 องค์กรจัดการศึกษาในเครือจักรภพอังกฤษ และสภานานาชาติว่าด้วยการศึกษาทางไกล ได้มอบรางวัลและประกาศยกย่องให้เป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก (Institution Award of Excellence) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 145)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยจะมีความเป็นสากลสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลกอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นที่จะต้องกำหนดนโยบาย ทิศทาง มาตรการ และการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมกับการกิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ จะต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ให้บรรลุตามเป้าหมายและสอดคล้องกับความเป็นสากล ดังนั้นในฐานะที่ผู้ศึกษาวิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตลอดทั้งยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เป็นระบบแบบแผนมาก่อน ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงบทบาทและศักยภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล ตลอดจนทั้งสามารถดำเนินงานตามภารกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาดัชนีที่บ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตามทัศนะของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยเปิดและใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลัก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้ดัชนีที่บ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้นำสถาบันอุดมศึกษาในระดับสากล ทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ความร่วมมือทางวิชาการ และการบริหารและการจัดการสถาบัน ตลอดจนทั้งเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงบทบาทและศักยภาพของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยเปิดและใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลัก ให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับนับถือในแวดวงทางวิชาการ ทั้งในทางการบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ลุ่มลึก กว้างไกลในงานด้านการอุดมศึกษา และความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนเป็นผู้ที่มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่จนเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ภาคผนวก ก.)

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบัน อุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ รวม 10 ท่าน (ภาคผนวก ง.)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ตรวจสอบความเป็น
สากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร
2) อาจารย์ 3) ข้าราชการ ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
จำนวนรวมทั้งสิ้น 234 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งนี้จะ
ครอบคลุมเฉพาะตัวแปรที่บ่งชี้ถึงความเป็นสากลใน 3 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ
- 2.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มหาวิทยาลัย
ดำเนินการเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่
การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ เพื่อการสอนและการวิจัยร่วมกัน การเป็น
สมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้มีความเป็น
สากล การสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนทั้งการบริหารสถาบัน
เพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายความว่าเฉพาะความเป็นสากล
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. หลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาและการจัดหลักสูตร
การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสู่ความเป็นสากล เช่น การจัดโปรแกรมใน
หลักสูตรนานาชาติ ทั้งที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และภาษาไทยในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน การใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ หลักสูตรที่มีความ
หลากหลายทั้งในเชิงเปรียบเทียบและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับ
พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน

3. ความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ โครงการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ โครงการให้ความร่วมมือทั้งในระดับสถาบันและระดับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม ตลอดจนการเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกัน เป็นต้น

4. การบริหารและการจัดการสถาบัน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะผู้บริหารสถาบันในการส่งเสริม สนับสนุนให้มหาวิทยาลัย สามารถดำเนินงานไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เช่น การสร้างความเชื่อถือ หรือภาพลักษณ์ของสถาบัน ความสามารถของคณะผู้บริหาร คุณภาพในการบริหารสถาบัน การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร ตลอดจนการจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยถึงความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวความคิด เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ
และต่างประเทศในประเด็นที่สำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นสากลในสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.1 ความหมายของความเป็นสากลของการศึกษา
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสากล
2. ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ
3. ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
 - 3.1 นโยบายความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา
 - 3.2 การดำเนินการเพื่อความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
4. การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
5. การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นสากลในสถาบันอุดมศึกษา

สังคมปัจจุบันมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยระบบการสื่อสาร
การท่องเที่ยว การค้า ทำให้คนในโลกมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และติดต่อกันได้อย่างทั่วถึง
อย่างรวดเร็วจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นสังคมเดียวกัน แต่แต่ละประเทศไม่สามารถอยู่ได้อย่าง
โดดเดี่ยว จำเป็นต้องเกี่ยวข้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดการ
แข่งขันซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้คนอื่นจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (ไพฑูรย์
สินลาร์ตัน. 2534 :13) สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนี้อาจกล่าวได้ว่าสังคมมีความเป็นนานาชาติ
หรือมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้องค์การยูเนสโก (UNESCO. 1995 : 21)
กล่าวถึงกระแสและแนวโน้มของความเป็นสากลเนื่องจาก 1) โลกมีการปกครองในระบบ
ประชาธิปไตยมากขึ้น อันเนื่องมาจากความล้มเหลวของการปกครองในระบบอื่น

ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงเป็นหลักประกันทางเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนที่แท้จริง 2) ภาวะโลกาภิวัตน์ของโลกที่ส่งผลให้เศรษฐกิจและการค้าเชื่อมโยงต่อกันทั่วโลก 3) การรวมกลุ่มเพื่อการค้าและเศรษฐกิจที่แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อระบบการศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลาดแรงงานและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง 4) มีการรวมกลุ่มที่ชัดเจนในระหว่างภูมิภาค และระหว่างประเทศที่ร่ำรวยและยากจน อันเนื่องมาจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และ 5) การมีข้อตกลงและความร่วมมือทั้งในระดับสากลและระดับท้องถิ่นในการที่จะช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนา

จากการที่ปัจจุบันโลกมีแนวโน้มที่จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมากขึ้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับทิศทางให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดที่จะผลิตบุคลากรที่มีความสามารถอันเป็นทรัพยากรสำคัญที่จะส่งเสริมบทบาทของประเทศให้สามารถอยู่ในสังคมของประชาคมโลก ได้อย่างมีคุณภาพและสมศักดิ์ศรี การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเน้นบทบาทของความเป็นนานาชาติของสถาบัน

1.1 ความหมายของความเป็นสากลของการศึกษา

สำนักงานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The U.S. Office of Education) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า ความเป็นสากลของการศึกษาว่า หมายถึง การศึกษากิจกรรมของคนหรือกลุ่มของประเทศต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งประเทศ ซึ่งติดต่อสัมพันธ์กัน คำว่า International Education สามารถประยุกต์ใช้กับการติดต่อสื่อสารการแลกเปลี่ยนและการถ่ายทอดอื่น ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างประเทศ สำหรับความหมายที่ใช้ในหลักสูตรของสถาบัน จะหมายถึง การแลกเปลี่ยนระหว่างสังคม และเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับชาติต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เช่น การศึกษาประเทศต่าง ๆ ในโลก รัฐบาลต่างชาติ และระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้การศึกษารายภาษาต่างประเทศ จะนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องของกิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (วรพรรณ อภิชาติ, 2535 : 30)

ส่วนสารานุกรมอเมริกันา อินเทอร์เน็ตชันแนล (The Encyclopedia Americana International Edition, 1988 : 296) ได้ให้ความหมายของความเป็นสากลของการศึกษาว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมและการศึกษาหลาย ๆ ด้านระหว่างประเทศ

ในโลก ในอดีตคำนี้หมายถึงโครงการศึกษาที่เป็นทางการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน อาจารย์และนักศึกษาของประเทศภาคีสมาชิก และตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ความหมายของคำนี้ได้ขยายกว้างขึ้นจนกระทั่งรวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือแก่สถาบัน การศึกษาและห้องสมุดของประเทศที่กำลังพัฒนา รวมทั้งโครงการของรัฐบาลและเอกชน ในการส่งเสริมการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษาและนักวิชาการทั่วโลกโดยความเป็นสากล ของการศึกษาจะเน้นในด้านความพยายามที่จะส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชาติ

โรเซนเกร็น (Rosengren .1983 : 1 - 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ความเป็น สากลของ การศึกษา" ว่า คือรูปแบบซึ่งรวมเป้าหมาย และกลยุทธ์ทางด้านการศึกษา อันหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันในทุกระดับของระบบการศึกษา อาทิ ระดับโรงเรียน ระดับ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป ความเป็นสากลการศึกษา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่าง ๆ ในโลกทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนความเข้าใจอันดีระหว่างชาติต่าง ๆ โดยอาศัยการติดต่อ สื่อสาร การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาและนักวิชาการ โดยมีภาษากลางเป็นสื่อใน การติดต่อ

นอกจากนี้สารานุกรมอเมริกันา อินเทอร์เน็ตชันแนล (The Encyclopedia Americana International Edition .1988 : 296-298) ได้แบ่งขอบเขตความเป็นสากลของ การศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา (Educational Exchange) หมายถึง การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์และนักวิชาการระหว่างประเทศ ลักษณะสำคัญของการ แลกเปลี่ยนทางการศึกษา คือ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศ และการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรม และระหว่างชาติ ซึ่งผลจากการที่นักศึกษาไปศึกษาในต่างประเทศนั้น จะเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ทำให้เกิดการค้นคว้าวิจัยเรื่องใหม่ขึ้นเช่น การศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่างชาติว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร นักศึกษาเรียนรู้ภาษา ใหม่ได้ดีเพียงใด และควรจัดระบบการศึกษาอย่างไรในการที่จะจัดให้นักศึกษาต่างชาติ เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

2. การศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Education) เป็นการวิเคราะห์ระบบการศึกษาและปัญหาทางการศึกษาของประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป โดยเฉพาะในแง่แนวความคิดของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม

3. การศึกษาเพื่อการพัฒนา (Development Education) การศึกษาเพื่อการพัฒนาเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1960 เป็นสาขาที่คู่กับการศึกษาเปรียบเทียบในด้านของวิธีการและการประยุกต์งานวิจัยมาเป็นโครงการปฏิบัติ เพื่อการสนองความสนใจของนักเศรษฐศาสตร์ ที่มีส่วนร่วมในการศึกษาด้านกำลังคน และการวางแผนการศึกษา การศึกษาเพื่อการพัฒนาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับวงจรที่ทำให้ทันสมัย โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศใหม่ในภูมิภาคเอเชีย และลาตินอเมริกา ซึ่งนักรัฐศาสตร์ นักวางแผนของรัฐ และนักเศรษฐศาสตร์ได้หันมาสนใจการศึกษาและเงินทุนที่จะให้สำหรับการขยายงานต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

4. การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Cross - Cultural Education) เป็นการศึกษาสาขาสากลสาขาหนึ่ง ซึ่งครอบคลุมถึงความเกี่ยวข้องและความสนใจของนักการศึกษา นักวิทยาศาสตร์สังคม และนักวิทยาศาสตร์ด้านพฤติกรรมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสากล

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมและประชาคมโลกนั้น จอห์นสัน (Johnson. 1985) ได้เสนอแนวทางการปรับปรุงระบบอุดมศึกษา ในปัจจุบันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม 5 แนวทาง คือ

1. การฝึกหัดด้านภาษา (Language Training) สังคมในระดับชาติต้องมีการติดต่อกันในหลายรูปแบบ ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล การฝึกหัดทางด้านภาษาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะไม่เพียงแต่จะเป็นการเตรียมนักศึกษาสำหรับอาชีพในอนาคตเท่านั้น แต่ยังสำคัญในการวิจัยอีกด้วย การที่ผลงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกส่วนใหญ่ยังไม่เป็นที่รู้จักในส่วนอื่นของโลก เป็นเพราะผลงานวิจัยเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่ได้มีการตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นการที่จะมีส่วนร่วมในการวิจัยระดับโลกนั้น ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษย่อมเป็นสิ่งจำเป็น

2. การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) หลักสูตรโดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ ควรเป็นลักษณะเปรียบเทียบหรือให้ความรู้ครอบคลุมทั่วโลก การเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่ต่างกันจะช่วยให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

3. การแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ (International Exchange) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรียนรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ โดยผ่านทางตำรานั้นไม่เพียงพอ แต่ควรมีประสบการณ์ใช้ชีวิตในต่างประเทศนั้น ๆ ด้วย จึงจะเข้าใจสภาพแวดล้อมที่แท้จริงของประเทศนั้น ฉะนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรสนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัย

4. การรับรู้และทัศนคติ (Perceptions and Attitudes) นักศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความรู้สึกต่อการรับรู้ และมีทัศนคติที่ดีในการประสานสัมพันธ์ระหว่างชาติ

5. การฝึกอบรมการแก้ปัญหาาร่วมกัน (Training for Joint Problem - Solving) ในโลกที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน จะต้องมีการเจรจาตกลงประนีประนอมและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มิใช่เป็นลักษณะเป็นเผด็จการ ฉะนั้นควรฝึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันแทนการต่างคนต่างแก้ปัญหาด้วยตนเอง

อีบุชชี Ebuchi (1989 : 50 - 52) ได้กล่าวถึงมิติของความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยธรรมชาติมหาวิทยาลัยมีความเป็นสากลอยู่แล้ว เนื่องจากวิชาการ องค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นองค์ความรู้ที่มีลักษณะสากล ไม่มีขอบเขตระหว่างชาติ การส่งเสริมด้านการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการระหว่างชาติ เป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริม ปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาและช่วยยกระดับการวิจัย การแลกเปลี่ยนนักศึกษา นานาชาติ จะเป็นตัวเร่งภารกิจด้านนี้ของมหาวิทยาลัย อย่างน้อยก็มีการปรับปรุงด้านทฤษฎี เช่น การช่วยเหลือของศึกษานานาชาติในการส่งเสริมสนับสนุน ก็คือนักศึกษาเหล่านี้จะเป็นแหล่งบุคคลที่ให้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมและภาษาต่างประเทศ โดยจะกระตุ้นให้อาจารย์และนักศึกษายกยอช่วยเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างชาติ เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา

2. การสร้างความเชื่อถือของสถาบัน ในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านระบบหน่วยกิตในแต่ละสาขาวิชา และสร้างระบบประเมินผลในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับ กล่าวคือ สามารถโอนหน่วยกิตจากมหาวิทยาลัยหนึ่งไปอีกมหาวิทยาลัยหนึ่งในต่างประเทศได้อย่างง่ายดาย จึงอาจกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยดังกล่าวได้รับการเชื่อถือ ดังนั้นการเพิ่มโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างมหาวิทยาลัย หรือการสร้างความสอดคล้องในด้านระบบหน่วยกิตก็ตาม จึงนับเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพและมาตรฐานของตน โดยกระบวนการเช่นนี้ระบบของมหาวิทยาลัยจะเข้าสู่ระบบของความเป็นสากล จะมีส่วนร่วมในการบริการแก่นุชนชาติมากกว่าจะเป็นเพียงระบบในระดับชาติเท่านั้น

3. การบรรลุผลทางด้านความสอดคล้องของความเป็นการศึกษาสากล ในด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา การสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ และการสร้างสถาบันให้เป็นที่น่าเชื่อถือ จำเป็นที่จะต้องให้สอดคล้องกับการจัดองค์กรและกฎระเบียบ การดำเนินการระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาที่มีโครงการความตกลงร่วมกัน มีระบบทางด้านอาจารย์และคณะผู้บริหารที่ดี ตัวอย่างเช่น กรณีของประเทศญี่ปุ่น ได้มีการเพิ่มจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาต่างชาติ มีการจัดระเบียบองค์กรใหม่ในแต่ละปี ริเริ่มให้มีคณะกรรมการคณาจารย์สำหรับการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศในฐานะเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันจะมีอยู่ทั่วไปในมหาวิทยาลัยญี่ปุ่น ทั้งของรัฐและเอกชน การจัดองค์กรในด้านการบริหารสำนักงานเพื่อรองรับโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างชาติ และรองรับนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังตื่นตัวของมหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศญี่ปุ่น กระบวนการเหล่านี้จะทำให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศในด้านข่าวสารที่เกี่ยวกับนักศึกษาต่างชาติได้ง่ายขึ้น และเกิดผลมากขึ้น

4. การส่งเสริมความเข้าใจด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการพัฒนาบรรทัดฐานที่จำเป็นต่อกิจกรรมความร่วมมือภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ความเข้าใจในประเทศเจ้าบ้านอาจมีใช้เป้าหมายแรกสำหรับนักศึกษาต่างชาติและประเทศที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อ แต่จะเกี่ยวข้องกับประชาชนในประเทศเจ้าบ้าน ข้าราชการ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณาจารย์ คนในท้องถิ่น ที่จะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน

วัฒนธรรม ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเจ้าบ้านและแขกผู้มาเยือน นักศึกษาต่างชาติ ต้องการความรู้และทักษะที่เหมาะสมโดยเฉพาะด้านการปฏิบัติตัวในต่างประเทศ การปรับตัวทางด้านวิชาการรวมทั้งสภาพชีวิตในท้องถิ่น การเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้าน ซึ่งประเทศเจ้าบ้านควรปล่อยให้ไปไปตามความสมัครใจของนักศึกษาต่างชาติ และสิ่งที่ควรกระทำคือการเรียนรู้ที่จะดำเนินการด้วยความเคารพและให้เกียรติในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติกับวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้าน

5. การเพิ่มโอกาสให้แก่นักวิชาการในการทำโครงการวิจัยระหว่างประเทศ ประสพการณ์ในการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยระหว่างประเทศ เริ่มเป็นสิ่งปกติธรรมดาสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรส่งเสริมให้อาจารย์และนักวิชาการได้มีโอกาสเข้าร่วมในโครงการวิจัยระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ความรู้ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่เป็นระดับสากลให้มากยิ่งขึ้น

ในขณะเดียวกันคณะกรรมการมานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The International Commission on Education for the Twenty - First Century. 1996) ได้กล่าวถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมและแหล่งความรู้ที่ต้องเปิดกว้างให้แก่ทุกคนว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่ที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้กระแสโลกาภิวัตน์ ให้เป็นประโยชน์ในการลดช่องว่างทางความรู้ และช่วยให้คนต่างชาติต่างวัฒนธรรม ได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น เมื่อนักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงานในสาขาเดียวกันร่วมมือกัน ความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย การจัดหาเทคโนโลยี สร้างความคิด เจตคติ และการจัดกิจกรรมในระดับนานาชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อโลกโดยรวม ซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการมานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดบทบาทของมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 ประการ คือ

1. การเตรียมนักศึกษาเพื่อการสอนและวิจัย
2. ให้การฝึกอบรมขั้นสูงเพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. เปิดโอกาสแก่คนทุกคนเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง และ

4. การให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันของมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศ

ฮารารี (Harari, 1992 : 59) ได้กล่าวถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาว่า มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันในหลายส่วน ได้แก่

1. จัดหลักสูตรในแต่ละแขนงวิชาให้มีความเป็นสากล
2. ใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบ
3. จัดการศึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นหลัก และแบบสหวิทยาการ
4. จัดให้มีการสอนอาณานิคมศึกษา และอารยธรรมโลก
5. จัดให้มีการศึกษานานาชาติ และพหุวัฒนธรรม
6. จัดให้มีการศึกษาดูงานระหว่างประเทศ
7. จัดให้ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาตรี
8. พัฒนาลัทธิสุตวิชาชีพ และเตรียมวิชาชีพให้มีความเป็นสากล
9. จัดการพัฒนาคณาจารย์ และการวิจัยให้เกี่ยวเนื่องกับนานาชาติ
10. จัดให้มีเครือข่ายนานาชาติระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และนักวิชาการ
11. เสริมสร้างการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่ได้ไปศึกษาในต่างประเทศ กับนักศึกษาต่างประเทศที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ
12. จัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานและการวิจัยในองค์กรและบริษัทต่างประเทศ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการรับนักศึกษาจากต่างประเทศ การมีคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการให้บริการช่วยเหลือ ความสมดุลในการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาและคณาจารย์ซึ่งมีความหลากหลายในด้านวัฒนธรรม และสถาบันอุดมศึกษาพึงถือว่าอาจารย์และนักศึกษาจากต่างประเทศ คือ ทรัพยากรสำคัญในสถาบัน (Kuhlman, 1992 : 22) ในด้านการจัดกิจกรรมและโครงการนั้น สก็อทท์ (Scott, 1994 : 74 - 75) ให้ความเห็นว่าควรเน้นทั้งการศึกษานานาชาติและการศึกษาพหุวัฒนธรรม และจัดให้ทั่วถึงทุกหลักสูตรไม่ใช่เฉพาะวิชาเอกใดวิชาเอกหนึ่งเป็นการเฉพาะ จัดให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม ทั้งกิจกรรมในหลักสูตร

และนอกหลักสูตร จัดให้ครอบคลุมทั้งการวิจัย การฝึกอบรม และการสอนระดับปริญญาตรี และจัดโดยให้มีส่วนร่วมทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ในด้านความร่วมมือทางวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาสามารถร่วมมือกันได้หลายเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อภูมิภาคและต่อโลก เช่น การร่วมมือกันพัฒนานหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การร่วมมือพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศระหว่างมหาวิทยาลัย การร่วมมือกันสร้างห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ และการร่วมมือในการพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เป็นต้น ส่วนการดำเนินงานในระดับสถาบันนั้น สิ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในของสถาบันได้แก่ 1) ภาระงาน 2) จุดแข็งและจุดอ่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของโปรแกรมการศึกษา บุคลากร และการเงิน และ 3) โครงสร้างขององค์การ ส่วนปัจจัยภายนอกของสถาบัน ได้แก่ 1) ภาพลักษณ์ของสถาบันมองจากภายนอก 2) แนวโน้มและโอกาส และ 3) ความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น การพัฒนาความเป็นสากลของอุดมศึกษาอาจมองได้ในสองมิติคือ มิติความสำคัญ และมิติของเวลา มิติความสำคัญก็คือ การพัฒนาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยถือเป็นประเภทงานหลักหรืองานย่อย มิติเวลาคือ สภาพการจัดกิจกรรมถือเป็นครั้งคราวหรือเป็นการถาวร (Davies. 1992 : 189)

ในการดำเนินงานเพื่อสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการข้ามพรมแดนนี้ สถาบันอุดมศึกษา จะมีการลงนามกันไว้เป็นหลักฐานในหนังสือบันทึกข้อตกลงความเข้าใจระหว่างกัน (Memorandum of Understanding : MOU) หนังสือบันทึกเพื่อความเข้าใจนี้สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท ตามวัตถุประสงค์ของความร่วมมือ (Klasek. 1992 : 109 -110) คือ 1) เพื่อการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอย่างเดียว 2) เพื่อแลกเปลี่ยนคณาจารย์สำหรับการสอน 3) เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษาและคณาจารย์ 4) เพื่อการวิจัยร่วมกัน และ 5) เพื่อการพัฒนาและการช่วยเหลือทางวิชาการ

นอกจากนี้ในการประชุมสัมมนาในระดับภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่ป็นัง ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 9-12 กรกฎาคม 1996 เรื่องการปรับระบบอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Ministry of Education Malaysia. 1996) ได้สรุปกลยุทธ์และมาตรการในการพัฒนาความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไว้ ดังนี้ คือ

1. พัฒนาหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเป็นสากล
2. สนับสนุนให้มีการย้าย โอนนักศึกษา โดยการเทียบ โอนหน่วยกิต
3. สนับสนุนให้มีการเปิดหลักสูตรร่วมกัน
4. จัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร
5. องค์การภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ มีบทบาทสำคัญ
ในการสร้างฐานข้อมูล และการเผยแพร่ข่าวสาร
6. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา คณาจารย์ และผู้บริหาร และ
7. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การใช้ห้องทดลองขั้นสูง
ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

ในเรื่องความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยนั้น วิจิตร ศรีสอาน (2534) อธิบายว่า ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาได้จากหลักสำคัญ 2 ประการ คือ เรื่องขององค์ความรู้ และเรื่องของการจัดการ ในเรื่องขององค์ความรู้ จะต้องมีการ เนื้อหาสาระ ที่ถ่ายทอดกันได้ทั่วโลก และมีส่วนจำกัดด้านวัฒนธรรมที่จะต้องสร้าง มีการ ประยุกต์องค์ความรู้มาใช้ในแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน แนวความคิดที่จะทำให้สถาบัน อุดมศึกษาเป็นนานาชาติ มี 3 ประการ คือ หนึ่ง ต้องเตรียมบัณฑิตสำหรับสังคมอนาคตที่มี โลกทัศน์กว้าง เน้นความรู้ภาษาต่างประเทศที่ใช้การได้ เพื่อการติดต่อสื่อสาร สอง ต้องเปิด ระดับอุดมศึกษาไปสู่ประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างชาติได้ และ สาม สร้างระบบเครือข่ายของสถาบันให้กว้างออกไป มีการแลกเปลี่ยนร่วมมือกันระหว่าง สถาบัน ในการพัฒนาหลักสูตร แลกเปลี่ยนอาจารย์ ข้อมูล การวิจัย และเทคโนโลยี สมัยใหม่แบบต่าง ๆ

สุชาติ ตันธนะเดชา (2534 : 10) กล่าวถึงความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยว่า น่าจะพิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน รูปแบบ และเจ้าของ โดยอธิบายว่า

ด้านหลักสูตร ควรมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ครอบคลุมการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ที่นำไปสู่การสร้าง ความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีสู่มิติใหม่ของโลกที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การใช้ความรู้ที่ขยาย ทัศนะและโลกทัศน์กว้างสู่การเป็นประชาคมโลก แลกเปลี่ยนความรู้ทางเทคโนโลยีในโลก

ของสังคมยุคข่าวสาร ภาษาที่เป็นสื่อถ่ายทอด อาจเป็นภาษาไทย หรือภาษาสากลก็ได้

ด้านผู้เรียน ผู้สอน อาจจะได้มาจากนานาประเทศ โดยจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียน คณาจารย์มาจากประเทศต่าง ๆ ทั้งอาจารย์ประจำและพิเศษ ใช้ภาษาที่ผู้เรียนและผู้สอนสื่อสารกันเข้าใจ ซึ่งเกี่ยวพันกันไปถึงเรื่องของหลักสูตร และการกำหนดพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

ด้านรูปแบบมีทั้งการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในรูปของการพัฒนาหลักสูตร การส่งผู้เชี่ยวชาญมาสอน การแลกเปลี่ยนคณาจารย์ นักศึกษา การเทียบโอนหน่วยกิต การให้ปริญญาร่วมกัน และการประสานความร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ

ส่วนด้านเจ้าของ รวมถึงเงินทุนดำเนินการ อาจดำเนินการภายใต้มูลนิธิการกุศล มูลนิธิทางศาสนาระหว่างประเทศ หรือสถาบันขององค์การนานาชาติ เป็นต้น

ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้มีความเป็นสากลนั้น อีเมอร์สัน (Emerson, 1993) ได้เสนอรูปแบบให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การบริหาร 2) การเรียนการสอน 3) การบริการนักศึกษาต่างชาติ และ 4) ชุมชนสัมพันธ์ รายละเอียด ดังนี้

1. การบริหาร ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นภาระหน้าที่การจัดการศึกษาของสถาบัน นโยบาย กระบวนการหารายได้ คณะกรรมการบริหารงานชุดต่าง ๆ งานแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา ระบบบริหารงานภายใน การจัดห้องสมุด และโครงการประชุมในระดับนานาชาติ

2. การเรียนการสอน ประกอบด้วย หน่วยพัฒนาอาจารย์ และหลักสูตรการพัฒนาอาจารย์ การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการทุนการศึกษาต่อ การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ โปรแกรมพิเศษเพื่อภารกิจนานาชาติ โปรแกรมการสอนระหว่างชาติ

3. การบริการศึกษานานาชาติ มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวผู้เรียน มีศูนย์ฝึกทักษะทางการศึกษาแต่ละเรื่อง การจัดการด้านหอพัก การเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาระดับโลก สโมสรนานาชาติ และกิจกรรมสัปดาห์นานาชาติ เป็นต้น

4. การชุมชนสัมพันธ์ มี 2 ระดับ คือ ในประเทศ และต่างประเทศ ในประเทศมีการจัดโปรแกรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาตระหนักในปัญหาของโลก จัดข้อมูลพื้นฐานทั่วโลกไว้ให้ค้นคว้า มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ เน้นการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบัน

นานาชาติทั้งด้านการให้ความช่วยเหลือและการรับความช่วยเหลือ ตลอดจนจัดการศึกษาทางไกลให้กับนักศึกษาที่อยู่ในต่างประเทศ

สรุปได้ว่าความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและได้รับการยอมรับ โดยประเทศต่าง ๆ ได้มีการปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นสากล โดยการปรับหลักสูตร และวิธีการเรียนการสอนตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้สถาบันบรรลุความเป็นสากลตามที่ประสงค์ และจากการประชุมสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทย ซึ่งจัดโดยทบวงมหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 28 - 30 มกราคม 2534 ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่ประชุมซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้แสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ความเป็นการศึกษาสากลของสถาบันอุดมศึกษาที่จะจัดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศสรุปได้ว่า ความเป็นสากลของการศึกษาเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลก โดยมีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน คือ การพยายามที่จะปรับบทบาทของประเทศให้เปิดสู่ประชาคมโลก เสริมสร้างความสามารถทางเศรษฐกิจ การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับต่างประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534 ก) และประเด็นสำคัญของความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา สรุปได้ 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

2. ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความเป็นสากลในระดับอุดมศึกษาในระยะเริ่มแรก ยังไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นสากลจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าไปมีบทบาทและเกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ อย่างมาก จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นการศึกษาสากล (Internationalization) ประเทศสหรัฐอเมริกามีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ จึงมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ใช่การศึกษาเกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเน้นเรื่องการศึกษาที่ไม่ใช่ตะวันตก (Non-Western Studies) ซึ่งเป็นการศึกษาที่เรียกว่าภูมิภาคศึกษา (Area Studies) เช่น เอเชียศึกษา (Asian Studies) รัสเซียศึกษา

(Russian Studies) และจีนศึกษา (Chinese Studies) เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากแต่เดิมมา หลักสูตรการเรียนการสอนจะเน้นเรื่องของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2534 : 2) อาจกล่าวได้ว่าจุดประสงค์ของความเป็นสากลของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น นอกจากจะเป็นการศึกษาเรียนรู้เรื่องของคนอื่นแล้ว ยังมีเป้าหมายหลักทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และความรับผิดชอบในระดับสากลของประเทศสหรัฐอเมริกา การที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้าไปมีบทบาทเหนือประเทศอื่นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเป็นผู้นำของฝ่ายประชาธิปไตยที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ทั่วโลกจึงต้องเกี่ยวข้องกับประเทศคอมมิวนิสต์โดยตรงและเกี่ยวข้องกับประเทศอื่น ๆ เพื่อให้ประเทศเหล่านั้นเห็นคุณค่าของประชาธิปไตยและเข้าเป็นฝ่ายเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาจึงให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนา (Development Assistance) แก่ประเทศต่าง ๆ การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มประเทศในโลกจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่รัสเซียศึกษา (Russian Studies) จีนศึกษา (Chinese Studies) เอเชียใต้ศึกษา (South Asian Studies) เอเชียตะวันออกศึกษา (East Asian Studies) เป็นต้น โปรแกรมต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมากมายควบคู่ไปกับการศึกษาภาษาของต่างประเทศต่าง ๆ โปรแกรมเหล่านี้จึงเรียกรวมกันว่า ภาษาและภูมิภาคศึกษา (Language and Area Studies)

บทบาทของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาในฐานะที่เป็นผู้นำของโลกได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาแก่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการศึกษาด้วยการส่งผู้เชี่ยวชาญไปยังประเทศต่าง ๆ และรับผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาจากต่างประเทศมาศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ความเป็นสากลทางด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ทำให้นักวิชาการและนักศึกษาเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางมากมาย จะเห็นได้ว่าความเป็นการศึกษาสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น จุดเน้นอยู่ที่บทบาททางการเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อนานาชาติ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องการที่จะให้มีการเรียนรู้เรื่องของประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ตลอดทั้งเพื่อสามารถเข้าใจและอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม แนวคิดและกิจกรรมความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงมีลักษณะเด่นชัด คือ การศึกษาประเทศอื่น เพื่อที่จะได้ติดต่อสัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง รวมทั้งการเผยแพร่

ความรู้ ความคิด และความเข้าใจของประเทศสหรัฐอเมริกาไปสู่ประเทศอื่นด้วย จากการที่ได้ศึกษาประเทศต่าง ๆ ในโลก ทำให้เข้าใจคนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสัมพันธ์กัน การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงง่ายขึ้น ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงนับเป็นแม่แบบสำคัญของความเป็นสากลที่เกิดขึ้น (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2534 :3 - 6) ประกอบกับในสภาวะปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง นำความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น (นพดล เวชสวัสดิ์. 2538 ; อ้างอิงจาก Bill Gates. 1995 ; The Road Ahead.) ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติโดยการเรียนทางไกล ผ่านสื่อจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาข้ามโลก (พงษ์ระพี เตชพานพงษ์. 2539 : 22) และคาดว่าในปี ค.ศ. 2000 จะมีมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 1 ใน 3 จัดการศึกษาที่เป็นสากล โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตมาให้บริการกับนักศึกษาทั่วโลกที่ต้องการศึกษาโดยไม่ต้องเดินทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัย ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่จัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวนี้ให้กับนักศึกษาต่างชาติ เช่น University of Phoenix เปิดสอนหลักสูตร M.B.A. in Global Business Administration, Pennsylvania State University ได้เปิดสอนหลักสูตรต่าง ๆ ภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า World Campus, Johns Hopkins University, Stanford University, University of California, และ NYU's Virtual College เป็นต้น (พันธุ์ทิพย์ สะมะเที. 2542 : 23 - 32)

กลุ่มประเทศยุโรป

มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศยุโรปมีลักษณะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ในเรื่องขององค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ เนื่องจากกลุ่มประเทศในยุโรปได้เกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ ในฐานะอาณานิคมมาเป็นเวลานาน โดยมีนักศึกษาต่างชาติในยุโรป และมีผู้เชี่ยวชาญชาวยุโรปไปศึกษาในต่างประเทศมาเป็นเวลานานนับเป็นร้อยปี ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในยุโรปจึงหมายถึง การที่มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศยุโรปเผยแพร่แนวคิดและกิจกรรมการศึกษาในระดับ

มหาวิทยาลัยไปยังประเทศในกลุ่มประเทศยุโรปเข้าไปเกี่ยวข้องและมีอิทธิพล ประเทศอังกฤษ และประเทศฝรั่งเศส มีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยตาม แบบอย่างที่มีลักษณะที่เหมือนกัน ด้วยการส่งคณาจารย์ ผู้บริหาร อุปกรณ์ ตลอดจน หลักสูตรของมหาวิทยาลัยในอังกฤษไปยังประเทศอาณานิคมของตน เช่นกลุ่มประเทศใน อัฟริกา เอเชีย และออสเตรเลีย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ในระหว่างยุคอาณานิคม จึงมี มหาวิทยาลัยทั้งในรูปแบบของประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส ตลอดจนของประเทศยุโรปอื่นๆ จึงนับเป็นบทบาทเชิงสากลบทบาทแรกของมหาวิทยาลัยในประเทศยุโรป ซึ่งคล้ายคลึงกับ บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกายุคหลัง (ERASMUS : 1990)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บทบาทในเชิงการศึกษาสากลของประเทศทาง ยุโรปได้ลดน้อยลงเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกาและรัสเซีย ทั้งในด้านการให้ความช่วยเหลือ ทางวิชาการ การให้ทุนแก่นักวิชาการเพื่อศึกษาค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ แต่การศึกษาวิจัยเรื่องของประเทศอื่น ยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าในลักษณะ ความช่วยเหลือการพัฒนานานาชาติ (International Development Assistance) ซึ่ง ยังคงมีอยู่ตามความพร้อมของมหาวิทยาลัย ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งเป็นประชาคมยุโรปเพื่อ พัฒนาประเทศยุโรปร่วมกัน โดยมีกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การศึกษา และโครงการทำให้มาตรฐานของมหาวิทยาลัยในยุโรปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันคือ มีลักษณะ เป็นเครือข่าย (Networking) โครงการความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างมหาวิทยาลัยนี้ ประกอบด้วย

1. โครงการ ERASMUS ซึ่งเป็นโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและ อาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยในยุโรปด้วยกัน
2. โครงการ TEMPUS ซึ่งเป็นโครงการแลกเปลี่ยนและร่วมมือ ระหว่างยุโรปตะวันตกกับยุโรปตะวันออก
3. โครงการ PETRA ซึ่งเป็นโครงการร่วมมือในทางการฝึกฝนอาชีพ และการเตรียมตัวเพื่อทำงาน
4. โครงการ YOUTH FOR EUROPE เป็นโครงการแลกเปลี่ยน เยาวชนระหว่างประเทศยุโรป

5. โครงการ COMET II เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกันและมหาวิทยาลัยของธุรกิจ

6. โครงการ LINGUA เป็นโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน ซึ่งยุโรปมีถึงเก้าภาษาที่แตกต่างกัน

สำหรับโครงการ ERASMUS (European Regional Action Scheme for Mobility of University Students) นั้น เป็นโครงการที่ประชาคมยุโรปจัดตั้งขึ้นในปี 1987 นับเป็นภูมิภาคแรกที่ส่งเสริมให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา รวมทั้งความร่วมมือแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักวิชาการ และพัฒนาแผนการเรียนการสอนระหว่างมหาวิทยาลัย ระหว่างปี ค.ศ. 1987 - 1995 โครงการ ERASMUS ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น นักศึกษาจำนวน 400,000 คน มีโอกาสได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่หลักสูตรการศึกษาเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประชาคมยุโรป มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัย 50,000 คน และมี 1,800 สถาบันที่เข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือทั้งระดับมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกประเทศในประชาคมยุโรป นอกจากนี้ ERASMUS ยังมีทุนเป็นการช่วยเหลือที่จะให้กับนักศึกษาที่ไปศึกษาในต่างประเทศจนจบการศึกษาตามหลักสูตร เงินทุนนี้จะรวมถึงค่าใช้จ่ายในการโยกย้ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในต่างแดน การเรียนภาษาเพื่อการเตรียมตัว ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และรวมถึงความแตกต่างของค่าครองชีพในแต่ละประเทศ และนับตั้งแต่ปี 1995 เป็นต้นมา โครงการ ERASMUS ก็ได้หลอมรวมกับโครงการใหม่ในประชาคมยุโรป โดยใช้ชื่อว่า SOCRATES ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาในทุกประเภทและทุกระดับ เพื่อมุ่งเน้นความสำคัญที่ “การศึกษาเพื่อปวงชนชาวยุโรป” (UNESCO. 1996) ความเป็นนานาชาติของกลุ่มประเทศยุโรปนั้น นอกจากจะเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในระดับนานาชาติแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือกันในยุโรปเอง ซึ่งมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ประเทศญี่ปุ่น

แนวความคิดในเรื่องความเป็นสากลของการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น แตกต่างจากแนวคิดของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ โดยประเทศญี่ปุ่นมีเจตนารมณ์ที่จะให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรู้จัก มีความเข้าใจและยอมรับในความเป็น “ชาตินิยม” ของประเทศ

และพลเมือง (Handerson, 1991) เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะที่โดดเด่น จึงทำให้มีบทบาทในประชาคมโลกน้อย และเมื่อเข้าสู่ยุคไร้พรมแดน ประเทศญี่ปุ่นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเปิดตัวเพื่อความก้าวหน้าและประโยชน์ของตน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2534 : 22) ตลอดจนเพื่อป้องกันการถูกกีดกันทางการค้าจากมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรป (อินทนา จันทรบรรจง. 2542 : 72 - 73) ในขณะเดียวกันประเทศต่าง ๆ ในเอเชียโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเกาหลี และประเทศไต้หวัน ต่างประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้การแข่งขันทางการค้าในตลาดโลกมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับ ประเทศญี่ปุ่นจึงเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่อาจสามารถที่จะแก้ไขได้ตามลำพังหากไม่พึ่งพิงซึ่งกันและกันระหว่างนานาชาติ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นจึงได้กำหนดนโยบายความเป็นสากล โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ (อินทนา จันทรบรรจง. 2540 : 114- 133) ได้แก่ 1) การส่งเสริมการศึกษาเพื่อความเข้าใจระหว่างประเทศ 2) ปรับปรุงการสอนภาษาต่างประเทศ 3) แลกเปลี่ยนและร่วมมือด้านการศึกษา กับต่างประเทศ 4) แลกเปลี่ยนและร่วมมือด้านวัฒนธรรมกับต่างประเทศ 5) แลกเปลี่ยนและร่วมมือด้านกีฬาต่างประเทศ 6) ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ 7) ร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนา 8) สนับสนุนแผนการรับนักศึกษาต่างชาติ 9) พัฒนาระบบรับนักศึกษาต่างชาติ 10) จัดให้มีระบบช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ 11) เผยแพร่การสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ 12) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ และ 13) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาญี่ปุ่นที่กลับจากต่างประเทศ นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นยังได้นำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายจากจุดต่าง ๆ ทั่วโลกไปใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในปัจจุบันได้เน้นแนวทางการพัฒนาประเทศไปด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อก้าวเข้าสู่โลกในยุคศตวรรษที่ 21 จึงได้ประกาศใช้แนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจการเมืองและการศึกษา ภายได้แผนการที่เรียกว่า

"The Segyehwa Plan" โดยกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาในฐานะของรัฐสวัสดิการทางการศึกษา (Edutopia) (The Presidential Commission on Education Reform The Republic of Korea. 1997 : 20-21) ซึ่งเป็นผลมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ของโลกที่ส่งผลให้ทุกประเทศอยู่ในภาวะที่ไร้พรมแดน จึงส่งผลให้อุดมการณ์และความคิดเปลี่ยนแปลงไป ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาตามไปด้วย (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. 2540 : 9) ได้แก่

1. มาตรฐานการศึกษาของประเทศต้องเทียบได้กับมาตรฐานการศึกษาโลก
2. เพื่อการดำรงอยู่ในสังคมโลกร่วมกับชาติอื่นๆ พร้อมกับการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวาง เพื่อเป็นพื้นฐานให้เข้าใจในวัฒนธรรมของชาติอื่น
3. การที่จะเป็นพลเมืองโลกได้จะต้องไม่เพียงแต่ต้องมีมุมมองแบบหลากหลายแต่จะต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารแบบข้ามวัฒนธรรมอีกด้วย
4. จำเป็นจะต้องให้มีการกระจายอำนาจและอิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษามากยิ่งขึ้น
5. ต้องเน้นความมีลักษณะเฉพาะตัวควบคู่กับความเป็นสากล

ในด้านความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยนั้น คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (The Presidential Commission on Education Reform The Republic of Korea. 1997 : 30, 33, 87-89, 122-123) ได้กำหนดแนวทางความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาไว้ คือ

1) เป้าหมายในการส่งเสริมและผลิตผู้เชี่ยวชาญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Fostering Experts in International Relations) ด้วยการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคลากรในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนานาชาติในแต่ละภูมิภาค

2) นโยบายที่เกี่ยวกับนักศึกษาต่างชาติ (Policy for Foreign Students) โดยรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะเพิ่มจำนวนทุนแก่นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศเกาหลีให้มากขึ้น ตลอดจนจะมีการปรับปรุงการฝึกอบรมนักศึกษาต่างชาติให้

มีทักษะในการใช้ภาษาเกาหลีอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดให้มีสำนักงานช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง

3) การสนับสนุนการดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในต่างประเทศ (Korean Higher Education Institution Abroad)

4) การเน้นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (Identity of Korean Culture) โดยการเน้นให้หลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับจะต้องเน้นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้ยังจัดให้มีการศึกษาในระบบการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้ชาวต่างชาติและประชาชนของสาธารณรัฐเกาหลีที่อยู่ในต่างประเทศ สามารถศึกษาวัฒนธรรมของสาธารณรัฐเกาหลีได้

นอกจากนี้ประเทศสาธารณรัฐเกาฬียังเน้นการจัดการศึกษาในระบบบัณฑิตวิทยาลัยวิชาชีพ (The Professional Graduate School System) ในสาขาวิชาชีพที่สำคัญ เช่น แพทย์ นักสอนศาสนา และนักกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความเชี่ยวชาญในระดับสูงและมีศักยภาพสามารถแข่งขันกับบุคคลในกลุ่มอาชีพเดียวกันในเวทีโลกได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันประเทศสาธารณรัฐเกาฬียังได้มีนโยบายในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Virtual University) โดยการศึกษาผ่านระบบการศึกษาทางไกลระดับปริญญาโท ด้วยการใช้สื่อประสม เทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ เป็นหลัก (The Presidential Commission on Education Reform, 1997)

ประเทศสิงคโปร์

จากการศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ของสถาบันพัฒนาการบริหารจัดการระหว่างประเทศ (International Institute for Management Development : IMD) ซึ่งพบว่าโดยรวมประเทศสิงคโปร์นั้นมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ ในปี 2541 อยู่ในลำดับที่ 2 ของโลก รองจากประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มประเทศเอเชีย และเมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2537 - 2541) ปรากฏว่าประเทศสิงคโปร์อยู่ในลำดับที่ 2 ของโลกและเป็นที 1 ในเอเชียตลอดมา (International Institute for Management Development, 1998 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541 ข. : 44) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสิงคโปร์

ใช้ "การศึกษา" เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการสร้างชาติ สร้างกำลังคนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เช่น การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศโดยกำหนดวิสัยทัศน์ "เทคโนโลยีสารสนเทศ 2000 วิสัยทัศน์แห่งการเป็นเกาะอัจฉริยะ" (IT 2000 : A Vision of an Intelligent Island) โดยเน้นที่ 1) การพัฒนาประเทศสิงคโปร์ให้เป็นศูนย์กลางระดับโลกในด้านบริการความรู้และข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเป็นศูนย์กลางการบริการ ธุรกิจการค้าและการขนส่ง 2) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ส่งเสริมกลไกทางเศรษฐกิจ ข้อมูล ข่าวสาร จะเป็นองค์ประกอบสำคัญด้านธุรกิจอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงศักยภาพในการแข่งขัน และส่งเสริมความร่วมมือทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 4) การเชื่อมโยงสังคมทั้งในระดับชาติและโลก 5) ส่งเสริมศักยภาพบุคคลด้วยทักษะและความสามารถใหม่ ๆ การเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นเพื่อการเรียนการสอนในระบบทางไกล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 36-40)

นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์ยังได้กำหนดวิสัยทัศน์ความเป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการแข่งขันในระดับโลก (เดวิด และเดวิดสัน : 2537 : 234 - 235) โดยจัดให้มีนิคมเทคโนโลยีสิงคโปร์ (Singapore Technology Corridor) ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนินยาง

ด้วยเหตุนี้ประเทศสิงคโปร์จึงให้ความสำคัญกับความเป็นสากลของสถาบันระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายให้มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนินยาง และมหาวิทยาลัยการจัดการแห่งสิงคโปร์ ซึ่งจะจัดดำเนินการในปี ค.ศ. 2000 ให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก (World - Class University) เพื่อมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและสร้างการยอมรับในระดับสากล (วราภรณ์ บวรศิริ, 2542) ทั้งนี้โดยมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพสูงทั้งในด้านการเรียนการสอนและการวิจัย โดยมีมาตรฐานเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกา แคนาดา ยุโรป ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการและจัดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อ

แลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนยังเข้าร่วมการเป็นสมาชิก ASEAN University Network ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศเอเชียรวม 16 ประเทศอีกด้วย สำหรับในด้านการวิจัยระดับนานาชาตินั้น ผลงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในกลุ่มแรกของสถาบันยอดเยี่ยมของโลก ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้ตั้งเครือข่าย NUSNET ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยทั่วโลกโดยผ่านอินเทอร์เน็ต (นิรมล กิตติวิบูลย์, 2541 : 53 - 57)

สำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนั้นยางนั้น ได้ชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ทั้งนี้โดยมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเป็นเลิศในการวิจัยและพัฒนา ด้วยการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้บริษัทต่าง ๆ ในประเทศ สามารถทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา ร่วมกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยทั่วโลก ทั้งยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชีย-แปซิฟิก ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบุคลากร และนักศึกษาร่วมกัน ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยยังได้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้ระบบเครือข่าย NTUNET มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2541 นิตยสารเอเชียวีค (Asiaweek) ได้จัดอันดับให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนั้นยางเป็นสถาบันเทคโนโลยียอดเยี่ยม 1 ใน 10 ของเอเชียอีกด้วย

นอกจากนี้ ในปีพ.ศ. 2540 ประเทศสิงคโปร์ยังได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเปิดของประเทศอังกฤษ จัดโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาสำหรับนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่และทำงานอยู่แล้ว ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันการจัดการแห่งสิงคโปร์ (Singapore Institute of Management) รวม 15 โปรแกรม ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากระบบการสอนทางไกลและสื่อประสมอื่น โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัยเปิดของประเทศอังกฤษ (วรารักษ์ บวรศิริ, 2542 : 12 - 13)

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียที่กำลังพัฒนาเพื่อก้าวสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยในปี 2513 ได้จัดทำนโยบายเศรษฐกิจใหม่

(New Economy Policy : NEP) และในปี 2534 ได้จัดทำนโยบายการพัฒนาใหม่ (New Development Policy : NDP) ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นระบบ และปัจจัยที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของชาติ คือ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (กอบแก้ว อัครคุปต์ และเสาวณี มุสิแดง. 2541) ด้วยเหตุนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของมาเลเซียจึงมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาในอนาคตระยะยาว (The Second Outline Perspective Plan : 1991 - 2001) แผนพัฒนาฉบับที่ 7 (The Seventh Development Plan) และวิสัยทัศน์ 2020 (Vision 2020) ของรัฐบาล ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญสูงสุดต่อทรัพยากรมนุษย์ ให้มีขีดความสามารถอันเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ประเทศก้าวไปสู่ความเป็นประเทศพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยประเทศมาเลเซียได้ส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสารสนเทศและด้านกายภาพระดับโลก และเพื่อการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชีย

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นสากลของประเทศมาเลเซีย จึงได้รับอิทธิพลจากนโยบายวิสัยทัศน์ปี 2020 เป็นแนวทางในการปฏิบัติ (สุวัฒนา อุทัยรัตน์ และสร้อยสน สกลรัตน์. 2540 : 11 - 12) ดังนี้

1. ให้ขยายอัตราการรับนักศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากสถานการณ์การศึกษาหลังมัธยมศึกษา ปัจจุบันยังมีที่ว่างในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อได้อีกเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ วางแผนการรับและผลิตนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีให้ได้ถึง 20,000 คน ในปี ค.ศ. 2000 และขยายการสอนปีพื้นฐาน เป็นเวลา 1 ปี ตามหลักสูตรของประเทศอังกฤษ ซึ่งสามารถไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลียได้
2. แก่ไขระเบียบ เพื่อให้มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศมาเปิดวิทยาเขตในประเทศมาเลเซีย และการเปิดวิทยาลัยนานาชาติที่ป็น และเป็นก้าวหนึ่งของการนำประเทศมาเลเซียก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. เปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งเพื่อนักศึกษา
มาเลเซียและนักศึกษาต่างชาติ
4. เน้นคุณภาพการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาเป็นสำคัญ
5. จัดตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานแห่งชาติ เพื่อตรวจสอบคุณภาพ
ให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
6. ตั้งสภาการอุดมศึกษา (National Council of Higher Education) เพื่อ
เป็นองค์กรกำหนดและชี้แนะแนวทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาใน
มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนรับผิดชอบในการวางแผน
และกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ
7. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในสาขาที่มีความต้องการสูง คือ เทคโนโลยี
ชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งที่เป็นการวิจัยในประเทศ และ
ความร่วมมือกับนานาชาติ
8. ส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาในระบบการสอนทางไกล

ปัจจุบันประเทศมาเลเซียมีสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐรวม 10 แห่ง และมีมหาวิทยาลัยนานาชาติ 1 แห่ง คือ International Islamic University Malaysia ซึ่งรับนักศึกษาจากต่างประเทศเข้าศึกษา เช่น มัลดีฟ ตุรกี ปากีสถาน บังคลาเทศ ลิเบีย อียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย และองค์กรอิสลามจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยเอกชนอีก 8 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นมหาวิทยาลัย Monash จากประเทศออสเตรเลีย จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ในลักษณะของวิทยาเขต คือ Monash University Sunway Campus ในส่วนของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศมาเลเซีย มีลักษณะความเป็นสากลหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนนั้นจะมีโครงการผลิตบัณฑิตและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ 2 ลักษณะ ได้แก่ (วรารักษ์ บวรศิริ, 2542 : 28 - 32)

1. Split Degree Arrangement โครงการร่วมในลักษณะนี้จะเป็นโครงการร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยส่วนหนึ่งจะเป็นการเรียนที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศและอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการศึกษาที่มหาวิทยาลัยคู่สัญญาในต่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้ให้ปริญญา แบ่งออกเป็น

1.1 Twining Degree Programme เป็นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ โดยการเรียนรู้การสอนจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เรียนในประเทศและส่วนที่เรียนกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนทั้ง 2 แห่ง

1.2 Credit Transfer Degree Programme เป็นการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาเพื่อเชื่อมต่อระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศมาเลเซีย กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศคู่สัญญา ด้วยการโอนหน่วยกิตไปศึกษาต่อจนจบหลักสูตรตามโครงการที่มีโปรแกรมร่วมกัน โครงการถ่ายโอนหน่วยกิตนี้ จะแตกต่างกับแบบ Twinning Degree Programme ในเรื่องของความคล่องตัว เพราะนักศึกษาสามารถเลือกโปรแกรมและมหาวิทยาลัยที่จะไปศึกษาต่อได้เอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และแคนาดา เป็นต้น

1.3 Advanced Standing Programme (Validated & Moderated Programme) โครงการดังกล่าวนี้จะมีลักษณะที่คล้ายกับ Twinning Degree Programme ในเรื่องแนวคิดและวัตถุประสงค์โดยนักศึกษาจะต้องเรียน 2 ปีแรกที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และที่เหลือจะเรียนในกลุ่มของมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่ยอมรับในมาตรฐาน แต่หลักสูตรจะจัดโดยสถาบันอุดมศึกษาของมาเลเซียบนพื้นฐานตามความต้องการของโปรแกรมปริญญาจากต่างประเทศ ทั้งนี้โดยนักศึกษามาเลเซียมีโอกาที่จะเลือกศึกษาต่อในระหว่างกลุ่มของมหาวิทยาลัยต่างประเทศจนจบการศึกษาตามหลักสูตร

2. Entire Degree Arrangement เป็นโครงการร่วมที่จัดโปรแกรมการเรียนการสอนทั้งหมดในประเทศมาเลเซีย ได้แก่ External Programme, Distance Learning Programme และ Franchised Programme

2.1 External Programme เป็นโปรแกรมจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น External Law Degree จากมหาวิทยาลัยลอนดอน โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมาเลเซียจะเป็นเพียงศูนย์สอนเสริม (Tutorial Center) และจัดการสอบไล่เท่านั้น

2.2 Distance Learning Programme เป็นโปรแกรมที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศจะรับนักศึกษาจากมาเลเซียโดยตรง ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษา

เอกชนของมาเลเซียจะจัดสถานที่ให้ โดยนักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตัวเองจากสื่อทางไกลที่จัดให้ นักศึกษาก็มีโอกาสพบที่ปรึกษาเป็นบางครั้งโอกาส ตลอดทั้งการเรียนและสัมมนาในชั้นเรียนตามที่กำหนด ซึ่งโปรแกรมการศึกษานั้นส่วนใหญ่จะเป็นระดับปริญญาทางคอมพิวเตอร์และบริหารธุรกิจ โดยจะได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่น โครงการความร่วมมือระหว่าง ๆ SAL College กับ University Putra Malaysia ที่ใช้ Tell - Vidio Conferencing และ Internet ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถรับเอกสารและทำงานส่งอาจารย์ผู้สอนให้ตรวจได้ทางอินเทอร์เน็ต

2.3 Francised Programme สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในมาเลเซียจะได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศให้จัดโปรแกรมในระดับปริญญาของมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ โดยมีมหาวิทยาลัยต่างประเทศเป็นผู้จัดการหลักสูตรทั้งหมด ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดอาจารย์ผู้สอนเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ๆ และเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรจะรับปริญญาจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศคู่สัญญา

ประเทศออสเตรเลีย

แนวคิดที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศออสเตรเลียเริ่มขึ้นตั้งแต่ในปี ค.ศ. 1850 ที่ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นครั้งแรก คือ มหาวิทยาลัยซิดนีย์ (The University of Sydney) (IDP Education Australia. 1998 : 96) ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านพ้นไปแล้ว การอุดมศึกษาของประเทศออสเตรเลียก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับ เนื่องจากอัตราจำนวนนักศึกษาที่เข้าสู่ระบบมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์. 2540 : 53) ปัจจุบันออสเตรเลียมีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนรวมทั้งสิ้น 38 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งมีมาตรฐานในระดับสากล เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่นในประเทศอังกฤษ แคนาดา และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายที่ชื่อว่า Higher Education : Quality and Diversity in the 1990 ที่แสดง

ให้เห็นถึงความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของการอุดมศึกษาของออสเตรเลียโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการสร้างระบบการอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานระดับโลก และความสามารถในการแข่งขัน กับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง (Australia Vice - Chancellor's Committee. 1996) ดังนั้นมหาวิทยาลัยในประเทศก็ได้มีการเร่งปรับปรุงให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากการที่ประเทศออสเตรเลียได้พัฒนาโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา และ ฝึกอบรมแก่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตามแผนโคลัมโบ (Columbo Plan) เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1996 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียได้ร่วมกับจัดโปรแกรม การพัฒนาความเป็นสากล (International Development Programme : IDP) ของ มหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนในโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของ ออสเตรเลียกับรัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ IDP จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศออสเตรเลียมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีโครงการ ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ การทำวิจัยร่วมกับการรับรองคุณวุฒิ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน กับประเทศญี่ปุ่น สวีเดน ออสเตรเลีย จีน มาเลเซีย และประเทศไทย (Australian Vice - Chancellors' Committee. 1999) ทั้งนี้ โดยในปี 1998 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียได้มีโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยใน ต่างประเทศมากถึง 2,800 โครงการ เช่น โครงการปริญญาสองสถาบัน โครงการการศึกษา ทางไกล การตั้งวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาใน ภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ภายใต้โครงการ University Mobility in Asia and the Pacific Programme (UMAP) ซึ่งในปี 1997 มีนักศึกษาออสเตรเลียเข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้น 1,401 คน

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียยังได้สร้างเครือข่ายการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia - Pacific Higher Education Network : APHEN) ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงถึงนักวิจัยและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยในปี 1998 มีเครือข่ายย่อยรวม 10 เครือข่าย ได้แก่ เอเชียศึกษา การสอนทางไกล วิศวกรรมศาสตร์ การจัดการสิ่งแวดล้อม การบริหารสถาบัน นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพ ประชากรศึกษา ศึกษาศาสตร์ และ เกษตรกรรมเขตร้อน (Australian Vice - Chancellors' Committee. 1999)

ในส่วนของการเป็นสากลของหลักสูตรนั้น มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้นด้วยการ 1) เพิ่มเนื้อหารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ 2) มีรายวิชาการเปรียบเทียบและการถ่ายทอดระหว่างวัฒนธรรม 3) การศึกษาเฉพาะประเทศ 4) การศึกษาภาษาต่างประเทศ 5) การพัฒนารายวิชาที่เปิดสอนในต่างประเทศ 6) การศึกษาดูงานต่างประเทศ ซึ่งจากการสำรวจของ IDP พบว่าในปี 1995 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียได้พัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อความเป็นสากลมากกว่า 1,000 รูปแบบ

ในปี ค.ศ. 1998 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียมีนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาในหลักสูตรระดับต่าง ๆ ทั้งปริญญาตรี โท และปริญญาเอก มากกว่า 72,000 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แต่นักศึกษาส่วนใหญ่จะมาจากภูมิภาคเอเชีย -แปซิฟิก นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกส่วนหนึ่งประมาณ 6,500 คน ที่ใช้วิธีการเรียนทางไกลจากมหาวิทยาลัยของออสเตรเลียในประเทศของตน เช่น โครงการร่วมระดับปริญญาเอกระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กับ Charles Sturt University (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2541 : 152) และหลักสูตร Master of Business Systems ที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลในประเทศไทยของ Monash University (หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมอแนช. 2542 : 10) เป็นต้น

ประเทศนิวซีแลนด์

การจัดการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์นั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานปรัชญาที่ว่า "การศึกษาเพื่อชีวิต" (Education for Life) เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งเพื่อเป็นการเตรียมการรองรับการนำประเทศเข้าไปสู่สังคมโลก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พิณสุดา สิริรังศรี. 2540 ; แพรวิธ : 2542) ด้วยเหตุนี้ ในปี 1989 รัฐสภานิวซีแลนด์จึงได้ออกกฎหมายการศึกษา The Education Act 1989 และ Amended 1990 ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติในศตวรรษที่ 21 (กอบแก้ว อัครคุปต์ และเสาวณี มุสิแดง. 2541 : 82) ดังนั้น

ในปี 1997 รัฐบาลประเทศนิวซีแลนด์จึงได้ประกาศนโยบายในการจัดการศึกษาระดับ
หลังมัธยมศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ขึ้น (Ministry of Education. 1997) ภายใต้เอกสาร
ที่เรียกว่า Green Paper

ในปีต่อมารัฐบาลประเทศนิวซีแลนด์ได้ออกเอกสารฉบับใหม่ภายใต้ชื่อที่ว่า White
Paper ซึ่งได้กล่าวถึงนโยบายในการจัดการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาของประเทศ
นิวซีแลนด์ในศตวรรษที่ 21 (Tertiary Education in New Zealand : Policy Directions for
the 21st Century : White Paper) (Ministry of Education. 1998) ด้วยเหตุนี้การอุดม-
ศึกษาของนิวซีแลนด์จึงเน้นภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้ามาสู่ระบบอุดมศึกษา
จะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของความต้องการให้เปิดหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ของ
นักศึกษาและผู้ใช้ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น 2) ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา
จะหมายถึง คุณภาพ มาตรฐานและคุณวุฒิทางการศึกษาที่จัดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาของ
ประเทศนิวซีแลนด์ โดยเป็นที่ยอมรับในมาตรฐานโลก และ 3) ด้วยพัฒนาการอันรวดเร็ว
ของเทคโนโลยีสารสนเทศจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลระหว่างประเทศและ
ระหว่างภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานการ
ประกันคุณภาพของประเทศนิวซีแลนด์ขึ้น (Quality Assurance Authority of New Zealand)
เพื่อควบคุมคุณภาพความเป็นเลิศทางวิชาการให้เป็นมาตรฐานสากล หลักสูตรและสถาบัน
อุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และเกณฑ์เสถียรภาพทางการเงิน
จึงจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยนักศึกษาทุกคนจะได้รับเงินสนับสนุนในการเรียน
จนจบหลักสูตรที่เรียกว่า Universal Tertiary Tuition Allowance ซึ่งจะเริ่มใช้ตั้งแต่ปี
1999 เป็นต้นไป

ปัจจุบันประเทศนิวซีแลนด์มีมหาวิทยาลัยรวมทั้งสิ้น 7 แห่ง คือ University of
Auckland, University of Canterbury, Lincoln University, Massey University,
University of Otago, Victoria University of Wellington และ University of Waileato ซึ่ง
เปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรี โท และปริญญาเอกในหลักสูตรต่าง ๆ รวม 32 หลักสูตร
โดยเปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรที่มีความเป็นสากลอยู่ด้วย เช่น
หลักสูตรศาสนศึกษา รัสเซียศึกษา สเปนศึกษา และการสอนภาษาที่สอง เป็นต้น สำหรับ
นักศึกษาต่างชาตินั้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศนิวซีแลนด์มีนักศึกษาจากต่างประเทศ

เข้าไปศึกษาต่อมากกว่า 50 ประเทศทั่วโลก โดยส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาต่างชาติที่อยู่ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Ministry of Education. 1998)

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นมิพัฒนาการมาจากกฎหมายและแผนการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 7 (1986-1990) โดยให้สถานศึกษาทุกระดับจะต้องเปลี่ยนแปลงการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความทันสมัยของประเทศ เพื่อสามารถก้าวไปสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติ ต่อมาจีนได้มีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา (1990-1994) ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายเชิงรุกในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นสากลในศตวรรษที่ 21 ภายใต้โครงการ 211 และใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ดังนี้ (ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ. 2541)

1. ต้องสร้างกลุ่มมหาวิทยาลัยชั้นนำ 100 แห่ง เพื่อส่งเสริมงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ ปรับปรุงงานด้านการบริหาร ตลอดจนประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นรากฐานในการผลิตบุคลากรระดับสูงของประเทศและเป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขปัญหา และประเด็นต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต การดำเนินงานตามโครงการ 211 นั้น จีนได้นำเอาระบบสถาบันอุดมศึกษาร่วมกันในหลายรูปแบบมาใช้ ตลอดจนดำเนินการกระจายอำนาจและสร้างโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2. ส่งเสริมโครงการความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศให้มากขึ้น

3. ปรับปรุงงานระบบคัดเลือกนักศึกษาเรียนต่อในต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

4. ปรับปรุงงานระบบคัดเลือกนักศึกษาเรียนต่อในต่างประเทศ และส่งเสริมผู้จบการศึกษาจากต่างประเทศให้ปฏิบัติงานรับใช้ประเทศชาติมากขึ้น ตลอดจนมีอิสระที่จะไปและกลับประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น

5. ปฏิรูประบบการรับนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนให้มีความเหมาะสม

ต่อมาในปี ค.ศ. 1995-1996 รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาและการสร้างความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นสากลของระบบตลาดเสรีทางเศรษฐกิจ จึงได้ให้ความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่มีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศเพื่อนำประเทศไปสู่การแข่งขันทางเศรษฐกิจระดับโลกมากยิ่งขึ้น ซึ่งแต่เดิมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของจีนนั้น ส่วนใหญ่หลักสูตรจะเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา จึงทำให้นักศึกษามีความรู้ที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ไม่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และส่วนใหญ่จะเป็นหลักสูตรที่ไม่มีความทันสมัย ดังนั้นจึงทำให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐมีมติให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีรายวิชาใหม่เพิ่มมากขึ้นถึง 624 รายวิชา จัดให้มีการเรียนการสอนแบบสหวิทยาการ ตลอดจนการปรับปรุงเนื้อหาในสาขาวิชาการต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม ศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และกฎหมาย เป็นต้น (Zhou, 1998 : 42 - 43)

การรับนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น พบว่า ในปี ค.ศ. 1995 มหาวิทยาลัยรับนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อรวมทั้งสิ้น 32,800 คน นอกจากนี้ยังมีอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศทั่วโลกตามโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการมาศึกษาและฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 14,798 คน ในขณะเดียวกันสาธารณรัฐประชาชนจีน มีนักศึกษาไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยต่างประเทศรวม 3,350 คน และมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยไปศึกษาฝึกอบรมและดูงานในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ รวม 66,337 คน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาชนจีน ยังได้มีโครงการความร่วมมือช่วยเหลือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศมากกว่า 350 แห่ง ใน 70 ประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ เจียวทง (Shanghai Jiaotong) ที่มีโครงการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับในระดับสากลจากมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วโลก ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ก็มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในลักษณะมหาวิทยาลัยคู่ (Twin Universities) กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอีกหลายแห่ง (ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ. 2541)

3. ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ในช่วงศตวรรษที่ 20 สถานการณ์ของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้าน สังคม การเมือง และเศรษฐกิจของนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาการของระบบการสื่อสารและคมนาคมของโลก ความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการเมืองของ ประเทศผู้นำคอมมิวนิสต์ การขยายตัวและพัฒนาอย่างรวดเร็วของกลุ่มประเทศบริเวณ เอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลกมีสังคมเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง มีการ พึ่งพาซึ่งกันและกัน (อภิชัย พันธเสนและคนอื่น ๆ. 2532 : 16 -20)

ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงได้ปรากฏขึ้นชัดเจนเป็นลำดับ ทิศทางการพัฒนา เศรษฐกิจที่เน้นการก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ การพัฒนาการส่งออก การค้าขายกับ ประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลก นโยบายการค้าเสรีที่ก่อให้เกิดการลงทุนข้ามชาติได้ มีผล ทำให้ระบบการผลิตและบริการภายในประเทศต้องมีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพในการที่จะสามารถพึ่งตนเอง ด้าน ภูมิความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการแข่งขันและสร้างความสัมพันธ์ของประเทศใน ตลาดโลก ในการนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องวางแผนการผลิตกำลังคนให้ทันต่อ สภาพการณ์ที่ผันแปรไปอย่างรวดเร็ว สร้างคนที่มีความสามารถอันจะเป็นรากฐานรองรับ การพึ่งตนเองทางด้านเทคโนโลยี และในสังคมนานาชาติที่ไทยจะต้องเข้าไปมีบทบาทเพิ่ม มากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นกลไกที่สำคัญที่จะทำให้สังคมเห็นถึงผลกระทบที่ตามมา จากการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าอย่าง รวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ ที่ส่งผลให้โลกอยู่ในสถานะที่ไร้พรมแดน (Borderless World) ประเทศจะอยู่ในฐานะที่เป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) ในขณะเดียวกันแต่ละประเทศต้องมีพลเมืองที่มีความเป็นพลโลก (Global Citizens) (Sippanondha Ketudat. 1996) ซึ่งต้องมีขีดความสามารถสูงขึ้น ต้องมีความสามารถ ในการสื่อสารด้วยภาษาสากล (โครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. 2539 ก : 25) ทั้งนี้เพราะปัจจุบันภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาสากลที่มีคนใช้มากที่สุดในโลก

(ในซิปิตต์ และ อเบอร์ดีน : 2534; คูมบัส : 2538) ซึ่งปัจจุบันโลกมีคนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากถึง 1,000 ล้านคน ร้อยละ 60 ของรายการวิทยุกระจายเสียงในโลกออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 70 ของไปรษณีย์ภัณฑ์ทั่วโลกจำหน่ายเป็นภาษาอังกฤษ และร้อยละ 80 ของข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ถูกบันทึกเป็นภาษาอังกฤษ (Naibitt. 1994 : 42 - 44) ที่สามารถเชื่อมต่อในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก ดังนั้นสังคมไทยจึงก้าวเข้าสู่ในยุคแห่งสังคมข่าวสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ลักษณะดังกล่าวนี้จึงทำให้โลกไร้พรมแดนทั้งในด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา ดังนั้นเราจึงต้องพร้อมที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ทศนคติ วิสัยทัศน์ และศักยภาพที่เป็นสากล (Global Competence) (Wichit Srisa - an. 1998 : 91 - 94)

ในการตอบสนองสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกเช่นนี้ ภารกิจหลักของการอุดมศึกษาจึงควรอยู่ภายใต้หลักการที่สำคัญ 4 ประการ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533 : 2 - 6) คือ 1) ความเสมอภาคและการกระจายโอกาส (Equity) 2) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) 3) ความเป็นเลิศในการปฏิบัติภารกิจ (Excellence) และ 4) ความเป็นสากลของอุดมศึกษา (Internationalization)

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นผู้รับผิดชอบทางด้านการผลิตทรัพยากรบุคคลสำหรับประเทศ จึงมีหน้าที่จะต้องปรับทิศทางการดำเนินการกิจหลักของสถาบัน คือ ในการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งในที่นี้จะได้กล่าวถึงเฉพาะในส่วนที่เป็นบทบาทภารกิจที่จะส่งเสริมให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ได้แก่ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533 : 1 - 20)

ด้านการสอน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งทางด้านการผลิตบัณฑิต สาระสำคัญของการให้การศึกษาเพื่อความเป็นสากล จะต้องเน้นทักษะที่สำคัญอันเป็นทักษะสากลของโลกอนาคต เช่น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านการจัดการ ทักษะด้านการวิจัย และทักษะทางภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ หลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีความสำคัญ ได้แก่ หลักสูตรศึกษานานาชาติ และหลักสูตรไทยศึกษา ตลอดจนระบบการเรียนสองภาษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรที่มีความเป็นสากล และมีความสามารถเท่าทันในการที่จะมีความสัมพันธ์

กับต่างประเทศมากขึ้น และเพื่อความเข้าใจในประเทศไทย และประชาคมโลก

ด้านการวิจัย เป็นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาประการหนึ่งที่จะพัฒนาไปสู่สังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องเน้นการวิจัยประยุกต์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมที่มีรูปแบบซับซ้อนขึ้น เช่น การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมสมัยใหม่ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีการเกษตร การวิจัยเชิงอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญแก่การวิจัยพื้นฐานควบคู่ไปกับการวิจัยประยุกต์ เพื่อเป็นฐานนำไปสู่การวิจัยประยุกต์ที่มีประสิทธิภาพและการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล มีความสามารถในการพึ่งตนเองในด้านองค์ความรู้ของประเทศได้อย่างแท้จริง ในระยะยาว ทั้งนี้เป้าหมายของการวิจัยไม่ควรมุ่งเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ควรมุ่งพัฒนาวิชาการไปสู่ความเป็นเลิศระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาและการให้บริการในระยะยาว นอกจากนี้ ยังต้องมีบทบาททางด้านการวิจัยเชิงนโยบาย และการวิจัยในกลุ่มสังคมศาสตร์ เพื่อความเข้าใจสภาพสังคมไทยอย่างถ่องแท้

ด้านบริการวิชาการ บทบาททางด้านการบริการวิชาการจะเป็นบทบาทที่สำคัญและมีขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น และจะเป็นกิจกรรมที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาสภาพสังคมสารสนเทศ การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย มีความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในการนำความรู้และข่าวสารไปสู่ประชาคม นอกจากนี้ยังควรมีเป้าหมายเพื่อพัฒนารากฐานความร่วมมือด้านการบริการวิชาการกับต่างประเทศควบคู่ไปกับแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ความร่วมมือในลักษณะร่วมลงทุน เช่น การตั้งองค์กรบริการวิชาการร่วมกับบริษัทนานาชาติ การให้ความร่วมมือแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนามากว่า เช่น การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม เพื่อให้บริการวิชาการในระดับภูมิภาคและนานาชาติ เป็นต้น

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บทบาททางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะมีความหมายกว้างขวางขึ้น เนื่องจากแนวโน้มการผสมผสานทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในประชาคมโลกในด้านเศรษฐกิจ สังคมเพิ่มมากขึ้น และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจะไม่จำกัดเฉพาะแต่การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยเท่านั้น

แต่จะหมายรวมถึงการศึกษาให้เข้าใจความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ เพื่อการอยู่ร่วมกับประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี

นอกจากบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แนวโน้มในการพัฒนาทางด้านการอุดมศึกษาก็จะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การพัฒนาจะมีขอบข่ายที่กว้างขวาง เชื่อมโยงไม่เฉพาะแต่ภายในประเทศ แต่ได้ขยายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรอื่น ๆ ทางด้านการวิจัย การบริการวิชาการ ตลอดจนการดำเนินงานศิลปวัฒนธรรม สำหรับความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และภาคเอกชน ควรมุ่งพัฒนาให้เกิดศูนย์การศึกษา ศูนย์การฝึกอบรมระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ และทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ด้อยโอกาสกว่าในประชาคมโลกได้

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคต จะต้องมีความรู้ลักษณะของความเป็นสากล (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2539 : 347) และมีส่วนส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีโลกทัศน์ มีวิสัยทัศน์ มีคุณภาพ และมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการวิจัย จะต้องพัฒนาองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศและความเป็นสากล เพื่อรองรับการพึ่งตนเองและความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลก (วิจิตร ศรีธำณ, 2536 : 11-13) ซึ่งในเรื่องบทบาทของสถาบันอุดมศึกษานั้น ได้มีข้อสรุปจากการสัมมนาวิชาการ เรื่องวิกฤตอุดมศึกษาไทยและทางออก ที่คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 26 - 27 พฤศจิกายน 2539 เสนอให้การอุดมศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากแนวทางและเป้าหมายเดิม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539 : 11 - 12) ดังนี้

1. อุดมศึกษาสู่ความทันสมัย (Modernization) ซึ่งประกอบด้วย 1) เป็นคลังแห่งความรู้อันทันสมัย มีเทคโนโลยีข่าวสารที่ให้ความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 2) ปฏิรูปการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. อุดมศึกษาเสรี (Liberalization) การอุดมศึกษาไทยจะต้องเปิดเสรี โดยไม่มีกลุ่มคนหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นเจ้าของหรือผูกขาดการศึกษานั้น การอุดมศึกษาจะต้องมีการแข่งขันอย่างเสรีทั้งภาครัฐและเอกชน โดย 1) มีอิสระในการบริหารและการจัดการ 2) เป็นการระดมทุนและทรัพยากรเพื่อให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า 3) มีการประเมินและประกันคุณภาพโดยเสมอภาค

3. อุดมศึกษาสู่ปวงชน (Popularization) การอุดมศึกษาไทยจะต้องเข้าถึงประชาชนทุกระดับ คือ 1) อุดมศึกษาต้องมีความหลากหลาย เหมาะสมกับบุคคลและชุมชนทุกท้องถิ่น 2) มีความเสมอภาค สามารถตอบสนองได้ตลอดเวลาและสถานที่

4. อุดมศึกษาสู่สากล (Internationalization) การอุดมศึกษาไทยจะต้องดึงดูดความรู้จากนานาชาติ ถ่ายทอดความรู้และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ โดย 1) การอุดมศึกษาต้องมีความสัมพันธ์ระดับนานาชาติ 2) การอุดมศึกษาซึ่งดูดซับความรู้ที่มีคุณภาพจากนานาชาติสู่คลังแห่งความรู้ และ 3) การอุดมศึกษาจะต้องสร้างความกลมกลืนหรือดุลยภาพระหว่างสังคม วัฒนธรรมไทย หรือความเป็นไทยและความเป็นสากลกับนานาชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติในประชาคมโลก

3.1 นโยบายความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2533 -2547) โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้แผนอุดมศึกษาระยะยาวเป็นแผนรุกไปสู่อนาคต เพื่อที่จะให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสภาพสังคมที่พึงประสงค์ สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของประเทศและประชาคมโลก ซึ่งแผนระยะยาวดังกล่าวนี้จะเป็นแผนแม่บท กำกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะ 5 ปี รวม 3 ระยะ คือ แผนระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 -2539) แผนระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และแผนระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ในส่วนของนโยบายด้านความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทยนั้น แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2533 - 2547) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533 : 1 - 18)

1. มุ่งขยายขอบเขตกลุ่มเป้าหมายของอุดมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับของประเทศอันจะช่วยชี้นำทิศทางการพัฒนาการทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ อีกทั้งให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาท

สำคัญในการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของมวลชน อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างสภาพของสังคมสารสนเทศ และสังคมแห่งการเรียนรู้

2. ปรับปรุงการดำเนินการกิจของสถาบันอุดมศึกษาให้มีรูปแบบที่หลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เพื่อการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่กว้างขวาง รวมทั้งให้สถาบันอุดมศึกษา มีส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และ ความสามารถในการพึ่งตนเองทางภูมิปัญญาของสังคมไทย ตลอดจนส่งเสริมบทบาททาง สังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศในประชาคมโลก

ในการดำเนินงานเพื่อให้มีความเป็นสากลในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริม บทบาทของประเทศในระดับนานาชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงมีนโยบายและแนวปฏิบัติดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2534 ข. : 57 - 60)

1. นโยบายและแนวปฏิบัติของทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการเปิดสอนหลักสูตร สาขาวิชาต่าง ๆ ที่จะสอนเป็นภาษาต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย

1.1 ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งใช้ภาษาไทยเป็นสื่อหลักในการเรียน การสอน

1.2 การสอนด้วยภาษาต่างประเทศ เป็นบางกระบวนวิชาตามหลักสูตรให้ ทำได้ตามความจำเป็นโดยไม่ถือว่าขัดกันกับนโยบายนี้

1.3 การสอนด้วยภาษาต่างประเทศ ทั้งหลักสูตร สามารถกระทำได้โดย คำนี้ถึงหลักการและความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

1.3.1 สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมและมีผลงานทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป อาจขอเปิดสอนหลักสูตรระดับนานาชาติ หรือระดับภูมิภาค ในสาขา วิชาที่เป็นที่ยอมรับโดยรับนักศึกษาจากต่างประเทศเป็นหลัก ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับนโยบาย ของรัฐ

1.3.2 สาขาวิชานั้นเป็นสาขาวิชาที่มีความจำเป็นที่จะต้องผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ทางภาษาอย่างดีเลิศ อาทิ นักภาษา หรือมัคคุเทศก์ เป็นต้น

1.3.3 สาขาวิชานั้นมีความจำเป็นต้องเปิดสอนเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานตามนโยบายของรัฐเป็นเฉพาะกรณี

1.3.4 การเปิดสอนตามข้อ 1.1 หรือ 1.2 หรือ 1.3 ควรกระทำใน หลักสูตรระดับปริญญาตรี ยกเว้นสาขาวิชาที่มีความต้องการและมีความจำเป็นหรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงกับองค์การระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรอง. จึงอาจจะเปิดสอน ระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้

1.3.5 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้วยภาษาต่างประเทศ จะต้องมีความสามารถที่จะสอนสาขาวิชานั้น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดีทั้งด้านเนื้อหาสาระ และภาษาที่ใช้สอน

ทั้งนี้ ให้เห็นนโยบายนี้กับหลักสูตรที่เสนอมาใหม่ สำหรับหลักสูตรที่ได้เปิดสอนไปแล้ว เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องปรับหลักสูตรให้เข้ากับนโยบายนี้ ตามความเหมาะสมในระยะเวลาอันสมควรต่อไป

2. นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันวิชาการในต่างประเทศ

2.1 ความตกลงร่วมมือกับสถาบันวิชาการต่างประเทศ ควรเป็นไปเพื่อสนองนโยบายที่สำคัญ เช่น การบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอน และการขยายโอกาสในการให้บริการทางวิชาการไปสู่ประชาคมโลก

2.2 ความตกลงร่วมมือทางวิชาการควรเป็นไปในลักษณะที่ส่งเสริมให้ทุกสถาบันที่อยู่ในพันธะความร่วมมือได้รับประโยชน์ในการดำเนินการภารกิจของตนได้ดีขึ้น

2.3 ความตกลงร่วมมือทางวิชาการ หมายรวมถึงความร่วมมือในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม สำหรับในด้านการเรียนการสอนนั้น มีขอบเขตครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการจัดหลักสูตรอันเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างสถาบันด้วย

2.4 ความตกลงร่วมมือทางวิชาการในสาระและขอบเขตดังกล่าว ควรมีแนวทางปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

2.4.1 สาขาวิชาที่จำเป็นต้องมีความตกลงร่วมมือกัน เป็นสาขาที่ให้ประโยชน์แก่นักศึกษา อาจารย์ และวงวิชาการ วิชาชีพ ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างแท้จริง

2.4.2 สาขาวิชาที่จำเป็นต้องมีความตกลงร่วมมือกัน เป็นแขนงวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยยังอยู่ในขั้นของการพัฒนา ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนทางวิชาการจากสถาบันวิชาการต่างประเทศ

2.4.3 พันธะความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันวิชาการในต่างประเทศ ที่มีศักยภาพสูง และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น ในกรณีที่เป็นการจัดหลักสูตรร่วมกัน สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศที่เป็นคู่พันธะความร่วมมือ ต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะสาขาวิชาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจากประเทศนั้นด้วย

2.5 ในกรณีที่ความตกลงร่วมมือกัน เป็นการจัดการศึกษาร่วมกัน การดำเนินทั้งในแง่การบริหารงบประมาณ การประสาทปริญญา ต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเปิดสอนด้วย

2.6 ในกรณีที่ความตกลงร่วมมือกันมีขึ้นกับประเทศในกลุ่มสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ว่าด้วยการติดต่อกับประเทศสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ ซึ่งครอบคลุมถึงการให้และรับความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาและการฝึกอบรม การสัมมนา ประชุม ดูงาน การรับความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญ การเข้ามาศึกษาของบุคคลจากประเทศสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์และความร่วมมือในลักษณะอื่น ๆ

3.2 การดำเนินงานเพื่อความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2534) ได้แบ่งกิจกรรมและการดำเนินงานเพื่อความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติ การจัดกิจกรรมให้เป็นนานาชาติ และการจัดสถาบันให้เป็นนานาชาติ ดังนี้

2.1 การจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติ

2.1.1 การจัดวิชานานาชาติศึกษาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

1) การสอดแทรกเนื้อหาในรายวิชาปกติ เป็นการสอดแทรกเนื้อหาแนวคิดและประเด็นของความเป็นนานาชาติหรือความเป็นสากลโดยเฉพาะปัญหาของนานาชาติเข้าไปในหมวดสังคมศาสตร์ สอดแทรกวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและของโลกไว้ในหมวดมนุษยศาสตร์ และการเปรียบเทียบปัญหาและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ในหมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

2) จัดรายวิชาพื้นฐานใหม่ การจัดสร้างรายวิชาใหม่ขึ้นให้เป็นรายวิชาบังคับใหม่ หรือรายวิชาเลือกใหม่เป็นการส่งเสริมความเป็นสากลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาจจะจัดเป็นรายวิชานานาชาติศึกษา หรือวิชาที่มีความเป็นสากลโดยตรง หรือวิชาที่เป็นประเด็นของนานาชาติ เช่นปัญหาโลกปัจจุบัน เป็นต้น

3) การส่งเสริมรายวิชาที่สัมพันธ์กับนานาชาติ การจัดรายวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในกลุ่มเดียวกัน ทั้งที่เป็นวิชาเลือกหรือวิชาบังคับ วิชาที่สัมพันธ์และอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น วิชาในกลุ่มของสันติศึกษา สิทธิมนุษยชนศึกษา สิ่งแวดล้อมพัฒนาศึกษา และการศึกษาต่างวัฒนธรรม เป็นต้น

2.1.2 การจัดวิชานานาชาติในหลักสูตรวิชาชีพ รายวิชาชีพถือได้ว่าเป็นเนื้อหาหลักของหลักสูตร ที่แต่ละสาขาวิชา จำเป็นที่ต้องทบทวนความเป็นสากล เช่น

1) ปรับเนื้อหาให้มีความเป็นนานาชาติในระดับรายวิชาปกติ โดยที่เนื้อหาสาระของรายวิชาชีพปกติ ต้องให้มีความทันสมัยตามทันกับการเปลี่ยนของโลก เพื่อให้เข้าใจสาระของวิชาชีพได้ชัดเจน ลึกซึ้ง และกว้างขวางขึ้น

2) ปรับเนื้อหาวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ให้มีความเป็นนานาชาติในเชิงวิชาชีพมากขึ้น ในหลักสูตรวิชาชีพหรือวิชาเอกเฉพาะแต่ละด้าน จำเป็นจะต้องมีการศึกษาลึกลงไปในแต่ละวิชาเอก เพื่อความเข้าใจสาขาวิชาชีพได้อย่างชัดเจนขึ้น

3) จัดเป็นกลุ่มวิชาหรือวิชาเอก ในหลักสูตรวิชาชีพของแต่ละสาขา การจัดมีเป้าหมายเพื่อการสร้างคนและสร้างวิชาการที่เป็นสากลในแต่ละสาขาวิชาเฉพาะ โดยมุ่งเน้นให้ศึกษาวิจัยและผลิตบัณฑิตเพื่อทำงานพัฒนาวิชาการด้านนี้โดยตรง

เช่น วิชาเอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วิชาเอกทางด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ วิชาเอกทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และวิชาเอกทางการศึกษานานาชาติ เป็นต้น

2.1.3 การจัดหลักสูตรพิเศษเพื่อความเป็นนานาชาติ การจัดหลักสูตรพิเศษนี้ เน้นการจัดเพื่อเป้าหมายของความเป็นนานาชาติ โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมนานาชาติเป็นหลักใหญ่ โปรแกรมหรือหลักสูตร ได้แก่ ภูมิภาคศึกษา และท้องถิ่นศึกษา เป็นต้น

2.1.4 การจัดหลักสูตรภาษาเพื่อความเป็นสากล ภาษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของความเป็นสากล นอกจากนั้นภาษายังเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพยิ่ง การสอนภาษาจึงเป็นกระบวนการของความเป็นสากล

2.2 การจัดกิจกรรมให้เป็นนานาชาติ

การจัดกิจกรรมให้เป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย ได้แก่ 1) การรับนักเรียนต่างชาติ 2) การแลกเปลี่ยนนักศึกษา 3) การแลกเปลี่ยนอาจารย์ 4) การพัฒนาอาจารย์ 5) กิจกรรมของสถาบัน 6) การให้ความร่วมมือกับสถาบันนอกประเทศ

2.3 การจัดสถาบันให้เป็นนานาชาติ

การจัดกิจกรรมในเชิงนานาชาติจำเป็นต้องมีสถาบันที่เชื่อต่อการเป็นนานาชาติด้วย การจัดระบบสถาบันให้สนองต่อการดำเนินงานที่มีความเป็นสากล เช่น 1) แหล่งข้อมูลในเชิงนานาชาติ 2) ศูนย์นานาชาติ 3) ทรัพยากรที่สนับสนุนกิจกรรมนานาชาติ 4) อาจารย์ในเชิงนานาชาติ 5) การมีผู้บริหารที่มีทัศนะในเชิงนานาชาติ

4. การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา จึงจัดสาระของหลักสูตรเป็นชุดวิชาที่บูรณาการเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่าง ๆ ของวิชาที่มีความสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างมีระบบในรูปแบบของชุดการสอน หลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนในระยะเริ่มแรกมี 3 ลักษณะ คือ

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี)
2. หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี และ 3 ปี)
3. หลักสูตรประกาศนียบัตร (1 ปี)

ในปีการศึกษา 2536 มหาวิทยาลัยได้เปิดรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ใน 3 แขนงวิชา คือ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน แขนงวิชาบริหาร การศึกษา และแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 51)

ระบบการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีระบบการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาวางศึกษาด้วยตนเอง ไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ โดยวิธีการให้การศึกษาด้วยระบบการสอนที่เรียกว่า "ระบบการสอนทางไกล" ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษา สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความพร้อม ความสะดวก และความสนใจ จากสื่อประสมในรูปแบบของเอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ เทปเสียงประจำชุดวิชา หนังสืออ่านประกอบ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2540 : 2-10)

1. การศึกษาจากวัสดุการศึกษาและเอกสารต่าง ๆ

1.1 เอกสารการสอนประจำชุดวิชา เอกสารการสอนประจำชุดวิชา ประกอบด้วย คำอธิบายชุดวิชา วัตถุประสงค์ของชุดวิชา รายชื่อหน่วยการสอน วิธีการศึกษา ตลอดจนแผนการสอนหน่วยต่าง ๆ เนื้อหาสาระในเอกสารการสอนจัดอยู่ในรูปบทเรียน โปรแกรม ซึ่งนักศึกษาจะต้องศึกษาเอกสารการสอนทุกหน่วยอย่างละเอียด พร้อมทั้งทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

1.2 แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้แบบฝึกปฏิบัติ รายละเอียดเกี่ยวกับการสอน แบบประเมินผลตนเอง ก่อนและหลังเรียน ที่ว่างสำหรับบันทึกสาระสำคัญ ทำกิจกรรมและทำรายงานรวมทั้งแบบทดสอบ

1.3 เทปเสียงประจำชุดวิชา มหาวิทยาลัยได้จัดทำเทปเสียงประจำชุดวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีความยาวประมาณ 60 นาที ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการแนะนำชุดวิชาสรุปเนื้อหาในประเด็นที่สำคัญของชุดวิชา ตลอดจนแนะนำวิธีการศึกษาชุดวิชานั้น ๆ พร้อมทั้งจัดส่งให้กับนักศึกษาทางไปรษณีย์

1.4 หนังสือและเอกสารอ่านประกอบ เพื่อเพิ่มเติมและเสริมความเข้าใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดส่งหนังสือ เอกสารหรือบทความที่กำหนดไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาหรือแบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชาไปไว้ที่มุม มสธ. ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดทั่วประเทศ

2. การศึกษาจากสื่อการสอนทางวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชาประมาณ 9 หรือ 17 รายการ ในแต่ละชุดวิชาใช้เวลาประมาณ 20 นาที โดยมหาวิทยาลัยจะแจ้งตารางออกอากาศวิทยุกระจายเสียงของชุดวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาถึงนักศึกษาโดยตรง

3. การศึกษาจากสื่อการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา วิชาละประมาณ 3 - 16 รายการ รายการวิทยุโทรทัศน์นี้มีความยาวรายการละประมาณ 30 นาที มหาวิทยาลัยจะแจ้งตารางออกอากาศวิทยุโทรทัศน์ของชุดวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาถึงนักศึกษาโดยตรง

4. การศึกษาจากสื่อการสอนประเภทโสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยได้ผลิตสื่อการสอน ประเภทสื่อโสตทัศนศึกษา เช่น ภาพถ่าย สื่อสามมิติ แผ่นผัง เทปเสียง สไลด์ประกอบเสียง ภาพยนตร์ และวิดีโอ เพื่อเสริมสื่อการสอนต่าง ๆ โดยมหาวิทยาลัยจัดสื่อเหล่านี้ไว้ตาม "มุม มสธ." ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดทั่วประเทศ

5. การศึกษาจากการเข้ารับการสอนเสริม มหาวิทยาลัยได้จัดการสอนเสริมขึ้นในรูปของชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาและอาจารย์ได้พบกัน เป็นการเสริมความรู้ และสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนทางไกลประเภทต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดสอนเสริมให้กับนักศึกษาตามศูนย์บริการการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 84 แห่ง ทั้งนี้จัดขึ้นเฉพาะในวันเสาร์และวันอาทิตย์ มหาวิทยาลัยจะแจ้งวันและเวลาชุดวิชาที่เปิดสอนเสริมในแต่ละภาคการศึกษาถึงนักศึกษาโดยตรง

6. กิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ ในบางชุดวิชา นักศึกษาต้องเข้ารับการฝึกปฏิบัติเสริมประสบการณ์ โดยใช้เวลาศึกษาประมาณสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงต่อหนึ่งชุดวิชา มหาวิทยาลัยจะจัดแหล่งฝึกงานหรือปฏิบัติโดยมีกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

6.1 การทำชุดทดลองด้วยตนเอง ในบางชุดวิชามหาวิทยาลัยจะจัดส่งชุดทดลองมาให้ให้นักศึกษาฝึกทดลองตามวิธีการที่แนะนำไว้ในเอกสารการสอน หรือสารัตถ์ให้ดูทางวิทยุโทรทัศน์ ชุดทดลองด้วยตนเองนี้นักศึกษาต้องเสียค่ามัดจำ ซึ่งจะได้รับคืนเมื่อส่งชุดทดลองคืนมหาวิทยาลัยในสภาพเรียบร้อย เมื่อสิ้นภาคการศึกษามหาวิทยาลัยอาจถือเอกสารการส่งคืนชุดทดลองนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาผลการเรียนของชุดวิชา กล่าวคือนักศึกษาที่ไม่ส่งชุดทดลองคืนจะถือว่ายังไม่ผ่านชุดวิชานั้น

6.2 การปฏิบัติการในห้องทดลอง ในบางชุดวิชานักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้เข้าห้องปฏิบัติการของสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงาน เช่น วิทยาลัย โรงพยาบาล โรงงาน เป็นต้น โดยมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งบุคลากรในหน่วยงานนั้นเป็นผู้เฝ้าสังเกตและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาตามความเหมาะสม

6.3 การฝึกงาน ชุดวิชาบางชุดวิชา มีลักษณะเนื้อหาที่นักศึกษาจะต้องฝึกงานและดูงานในสถาบันวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ นักศึกษาจะต้องทำรายงานส่งให้มหาวิทยาลัย เพื่อประกอบการประเมินผลทุกครั้ง

6.4 การร่วมประชุมสัมมนา ในบางชุดวิชานักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้เข้าประชุมและสัมมนาทางวิชาการตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชา

6.5 การเข้าร่วมประสบการณ์วิชาชีพ ในบางชุดวิชา เช่น ชุดวิชาในสาขาวิชาวิทยาการจัดการ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หรือสาขาวิชานิติศาสตร์ นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมในประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อฝึกทักษะความชำนาญในการแก้ปัญหาและการดำเนินงาน

7. การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา ในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยปฏิบัติดังต่อไปนี้

7.1 การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยจัดแบ่งลักษณะเนื้อหาชุดวิชาออกเป็น 2 ลักษณะคือ ชุดวิชาเชิงทฤษฎี และชุดวิชาเชิงปฏิบัติ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้การวัดผลการศึกษาสอดคล้องกับลักษณะของชุดวิชา มหาวิทยาลัย

จึงได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการฝึกปฏิบัติและการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา ดังนี้

7.1.1 ชุดวิชาเชิงทฤษฎี มีคะแนนฝึกการปฏิบัติไม่เกินร้อยละ 20 และให้คะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

7.1.2 ชุดวิชาเชิงปฏิบัติ กำหนดการวัดผลการศึกษาโดยถือคะแนนภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ และคะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษาเป็นส่วนประกอบ โดยสาขาวิชาจะกำหนดสัดส่วนของคะแนนตามความเหมาะสมของแต่ละชุดวิชา

7.2 การประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยได้ลำดับชั้นการแสดงความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละชุดวิชา ดังนี้

ลำดับชั้น	ความหมาย
H (ได้คะแนนร้อยละ 76 ขึ้นไป)	เกียรตินิยม (Honor)
S (ได้คะแนนร้อยละ 60 - 75)	ผ่าน (Satisfactory)
U (ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60)	ไม่ผ่าน (Unsatisfactory)
I	ไม่สมบูรณ์ (Incomplete)

มหาวิทยาลัยจะให้ลำดับชั้น I ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้เข้าสอบไล่ประจำภาคครั้งแรกเมื่อเข้าสอบซ่อมก็จะได้ลำดับชั้นตามผลการสอบ แต่ถ้าไม่ได้เข้าสอบซ่อม I จะเปลี่ยนเป็น U โดยอัตโนมัติ เช่นเดียวกันกับในกรณีที่นักศึกษาทำกิจกรรมที่กำหนดตามหลักสูตรไม่เสร็จสมบูรณ์ในภาคการศึกษาที่ลงทะเบียน และในการนับชุดวิชาสะสมเพื่อให้ครบตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยจะนับเฉพาะชุดวิชาที่นักศึกษาสอบได้ลำดับชั้น H และ S เท่านั้น

7.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาชีพและกิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ หลักสูตรบางสาขาวิชา จะกำหนดให้นักศึกษาทำกิจกรรมวิชาชีพตามที่มหาวิทยาลัยเห็นว่าจำเป็น โดยจะมีการประเมินผลการศึกษาตามความเหมาะสมก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดกิจกรรมก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อเสริมสร้างเพิ่มพูนคุณภาพ และประสิทธิภาพให้แก่บัณฑิตไว้ 2 ระดับ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดเป็นคราว ๆ ไป คือ

7.3.1 ระดับสาขาวิชา เรียกว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบเข้ม โดยอาจมีการจัดฝึกอบรมพิเศษหรือจัดสัมมนาวิชาการเพื่อให้นักศึกษาในสาขาวิชาเดียวกัน ได้มีส่วนร่วมอภิปราย พบปะ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก่อนนักศึกษาจะ สำเร็จหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา

7.3.2 ระดับมหาวิทยาลัย เรียกว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์ บัณฑิต เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาและสอบไล่ชุดวิชาครบหลักสูตรแล้ว มหาวิทยาลัยจะจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์บัณฑิต เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ร่วมโดยเน้นการ พัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม

โครงการความช่วยเหลือและความร่วมมือทางวิชาการจากต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือ กับสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกรูปแบบ เพื่อเป็นฐานในการเผยแพร่บทบาทและ กิจกรรมของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนทางวิชาการ ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินกิจกรรมในโครงการความร่วมมือและสนับสนุนจาก ต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2538 : 118 - 121) ดังนี้

1. โครงการความร่วมมือกับองค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

สำนักงานใหญ่ส่วนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกขององค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO PROAP) กรุงเทพฯ ได้ให้เงินสนับสนุน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในการจัดพิมพ์จดหมายข่าว Never Too Far ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านการศึกษาทางไกลไปทั่วโลก โดยจัดพิมพ์จดหมายข่าวปีละ 2 ครั้ง

2. โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแอครอน (University of Akron)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ทำสัญญาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย แอครอน ประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ 28 พฤศจิกายน 2532 และได้มีการต่อสัญญา ความร่วมมือมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีแผนพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยใน ช่วงระยะเวลา 3 ปี และ 5 ปี โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2537 มหาวิทยาลัยได้เชิญ

Dr.Frank Thomas, Associate Vice-President for Information Services, Mr. David Wasik, Assistant Director, Computer Services, และ Ms.Debbie Keller, Director, Network Services มาศึกษาและวิเคราะห์ระบบคอมพิวเตอร์เพื่องานบริหาร และงานวิชาการของมหาวิทยาลัย และในช่วงเดือนธันวาคม 2537 ได้เชิญ Dr.Delmus E. William, Dean, University Libraries มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักบรรณสารสนเทศ นอกจากนี้สำนักคอมพิวเตอร์ยังได้ส่งบุคลากร จำนวน 1 คน ไปฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษา และสำนักบรรณสารสนเทศส่งบุคลากร จำนวน 1 คน ไปฝึกอบรมด้านระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่มหาวิทยาลัยแอครอน

3. โครงการความร่วมมือกับสถาบันเกอเธ่ (Goethe Institut)

เมื่อปี พ.ศ. 2535 สถาบันเกอเธ่ได้แจ้งความประสงค์ที่จะให้ความร่วมมือในการจัดสัมมนาเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกล โดยวิทยาลัยทางไกล (Telekellog) ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ของวิทยาลัยทางไกล ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของสถานีโทรทัศน์ SEF ประเทศเยอรมันมาเป็นวิทยากรให้กับอาจารย์และนักวิชาการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา นอกจากนี้ สถาบันเกอเธ่ยังให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการสอนภาษาเยอรมันทางโทรทัศน์กับ มสธ. ด้วย และในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2537 สำนักเทคโนโลยีการศึกษาได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันเกอเธ่ จำนวน 1 คน มาให้การฝึกอบรมอาจารย์และผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

4. โครงการความร่วมมือกับรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการเปิดสอนวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ขึ้นในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะจัดตั้งขึ้นมาใหม่ ในการเตรียมการเรื่องดังกล่าว มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติขึ้น ซึ่งรัฐบาลเยอรมันได้ตอบตกลงให้ความช่วยเหลือโดยการจัดสรรเงินทุนประมาณร้อยล้านบาทในระยะเวลา 15 ปี

โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ ได้เริ่มโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ขณะนี้การก่อสร้างอาคารและติดตั้งเครื่องพิมพ์ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และได้ทำพิธีเปิดศูนย์อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2537 และตั้งแต่วันที่ 1

กุมภาพันธ์ 2536 - 31 กรกฎาคม 2538 รัฐบาลเยอรมันได้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพิมพ์ มาประจำอยู่ที่ศูนย์ฯ จำนวน 1 คน คือ Mr. Werner E. Schwarz เพื่อให้ความรู้และ ฝึกอบรมบุคลากรของ มสธ. นอกจากนี้มหาวิทยาลัย ได้ส่งบุคลากร จำนวน 6 คน ไป ฝึกอบรมด้านการพิมพ์ที่ประเทศเยอรมัน

5. โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University)

ในปี พ.ศ. 2533 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยโอไฮโอได้เดินทางมาให้คำปรึกษา ทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในฐานะผู้เชี่ยวชาญของมูลนิธิฟูลไบรท์ (Fulbright) หลังจากนั้นมหาวิทยาลัยก็ได้ส่งอาจารย์จากสาขาวิชานิเทศศาสตร์ไปศึกษา ศึกษาดูงานทางนิเทศศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ และได้เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างสาขาวิชานิเทศศาสตร์กับ The School of Film มหาวิทยาลัยโอไฮโอ ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัยโอไฮโอได้ส่งนักศึกษาระดับปริญญาโทมาศึกษาทางด้านภาพยนตร์ไทยที่ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ และในปี พ.ศ. 2537 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัย โอไฮโอ ในการร่างหลักสูตรภาพยนตร์นานาชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการพิจารณา รายละเอียดในส่วนของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ

6. โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยฮาวาย (University of Hawaii)

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ School of Public Health มหาวิทยาลัยฮาวาย ได้เริ่มดำเนินการตามโครงการความร่วมมือระหว่าง สถาบันทั้งสองมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2534 นับตั้งแต่มีการลงนามในสัญญาความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยทั้งสอง ได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการร่วมกัน มีการเชิญคณาจารย์จาก มหาวิทยาลัยฮาวายมาบรรยายทางวิชาการรวมทั้งการส่งคณาจารย์ของมสธ.ไปศึกษาดูงาน ที่ School of Public Health มหาวิทยาลัยฮาวาย ในปีพ.ศ. 2537 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพร่วมกับมหาวิทยาลัยฮาวายได้จัดสัมมนาและฝึกอบรมผู้บริหารโรงพยาบาลทั้งหมด 4 รุ่น รวมทั้งสิ้น 106 คน

7. โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า (University of Minnesota)

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ College of Human Ecology มหาวิทยาลัยมินเนโซต้า ได้มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือ

ทางวิชาการเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2528 โดยมีเป้าหมายของการร่วมมือในด้าน Food Science และ Family Social Science นอกจากนี้สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ยังได้ร่วมมือกับ College of Human Ecology มหาวิทยาลัยมินเนโซต้า จัดสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อวิทยาศาสตร์ทางอาหาร และทางสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ได้ส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขา Family Social Science ที่มหาวิทยาลัยมินเนโซต้า

8. โครงการความร่วมมือกับ Yunnan Radio and Television University

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2537 เพื่อแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษา แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล การจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน นอกจากนี้ได้ตกลงที่จะยกเลิกค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เป็นค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรมดูงานระหว่างกันและตกลงที่จะแต่งตั้งตัวแทนเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างกันด้วย

9. โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศไต้หวัน (National Open University)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับ National Open University ประเทศไต้หวัน เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2537 เพื่อแลกเปลี่ยนคณาจารย์ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ทางด้านเทคนิค แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตำรา วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลด้านการวิจัยรวมทั้งการเชิญนักวิชาการของทั้งสองสถาบันเข้าร่วมในการประชุมสัมมนา

10. โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย-เวียดนาม สาขาศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ Improvement of Distance Education at Hanoi Open University ซึ่งเป็นโครงการความช่วยเหลือที่รัฐบาลไทยให้กับประเทศเวียดนามโดยผ่านกรมวิเทศสหการ เนื่องจากเห็นว่า มสธ. มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ด้านการศึกษาทางไกล โดยในระยะแรก ขอให้มหาวิทยาลัยจัดรายการดูงานภายใต้โครงการดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่เวียดนาม และให้มหาวิทยาลัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญที่จะเดินทางไปหารือ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบทางไกลให้กับประเทศเวียดนาม ในการนี้มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ และผู้อำนวยการ

สำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้เชี่ยวชาญเดินทางไปให้คำปรึกษาในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย เปิดระบบการศึกษาทางไกลที่ ฮานอย โดยใช้ มสธ. เป็นต้นแบบ

11. โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยดีกิน (Deakin)

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ได้แสวงหาความร่วมมือทางวิชาการกับ มหาวิทยาลัยดีกิน ประเทศออสเตรเลีย และได้เสนอเรื่องดังกล่าวให้สภาวิชาการให้ความ เห็นชอบ ซึ่งสภาวิชาการได้ให้ความเห็นชอบในหลักการและได้มอบหมายให้งานวิเทศ สัมพันธ์สำรวจความต้องการจากสาขาวิชาต่าง ๆ ใน มสธ. เพื่อยกร่างข้อตกลงความร่วมมือ เสนอให้สภาวิชาการพิจารณา ซึ่งที่ประชุมสภาวิชาการได้มีมติเห็นชอบในรายละเอียด โครงการความร่วมมือที่สาขาวิชาวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เสนอ ในปี พ.ศ. 2538 งานวิเทศสัมพันธ์ได้ประสานการต้อนรับ Prof. Lindsay D. Mackay ผู้อำนวยการ Deakin International จากมหาวิทยาลัยดีกิน ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเดินทางมาเจรจาหารือ เกี่ยวกับความร่วมมือกับ มสธ. และเยี่ยมชมหน่วยงานต่าง ๆ ของ มสธ. ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

12. โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยชาร์ลส์ สเตอร์ท (Charles Sturt)

ในปี พ.ศ. 2538 มหาวิทยาลัยได้แสวงหาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาใน ประเทศออสเตรเลีย คือ มหาวิทยาลัย Charles Sturt โดยอธิการบดีและผู้บริหารระดับสูง ของมหาวิทยาลัยได้เดินทางไปเจรจาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Charles Sturt ด้าน การศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกของบุคลากรของ มสธ. และนักศึกษาในประเทศไทยด้วย ระบบการสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต

การเข้าเป็นสมาชิกสมาคมต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกสมาคมต่างประเทศ ที่ เกี่ยวข้องกับสาขาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับ มาตรฐานสากล และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษา ต่าง ๆ เหล่านั้น ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้และเข้าร่วมประชุมสัมมนาของ

สมาคมต่าง ๆ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้สมัครเป็นสมาชิกสมาคม จำนวนรวมทั้งสิ้น 30 สมาคมดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2539 :117)

1. The Asia Pacific Academic Consortium for Public Health (APACPH)
2. Association of Development Research and Training Institutes of Asia and the Pacific (ADIPA)
3. The Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning (ASAIHL)
4. Asian Association of Open Universities (AAOU)
5. International Association of Schools and Institutes of Administration (IASIA)
6. International Council for Distance Education (ICDE)
7. University Without Walls International Council (UWWIC)
8. Asian Mass Communication Research and Information Center (AMIC)
9. Thailand Management Association (TMA)
10. Association for the Study of Higher Education (ASHE)
11. Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD)
12. International Council on Education for Teaching (ICET)
13. International Association of Energy Economics (IAEE)
14. Distance Education and Training Network (DETN)
15. American Library Association (ALA)
16. Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL)
17. International Federation for Home Economics
18. The Open and Distance Learning Association of Australia (ODLAA)
19. Association of College and Research Libraries (ACRL)
20. Library and Information Technology Association (LITA)
21. Association for Library Collections Technical Services (ALCTS)
22. Reference and Adult Service Division (RASD)

23. The International Records Management Council (IRMC)
24. The Society of American Archivists (SAA)
25. International Public Relations Association
26. Asian Cinema Studies Society
27. The Law Association for Asia and the Pacific (LAWASIA)
28. World Tourism Organization (WTO)
29. Distance Education Regional Resource Center (DERRC)
30. International Management Development Association (IMDA)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระ บำรุงรักษ์ (2536) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2535 - 2635) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคมไทย และสังคมโลกในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับกำหนดทิศทางการวางแผนการจัดการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

สังคมโลก จะมีความสลับซับซ้อนในทุกสถาบัน มีรูปแบบหลากหลายตามลักษณะของสังคมสารสนเทศ เป็นยุคสมัยของวัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มชน เป็นยุคที่ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมทุกประเภทและทุกระดับเจริญรุ่งเรือง ผู้คนจะมีความสามารถในการปรับตัวสูงมาก และในศตวรรษหน้าสังคมไทยโดยส่วนรวม จะแปรเปลี่ยนไปเป็นสังคมนานาชาติ สังคมไทยจะแปรเปลี่ยนไปเป็นบริษัทข้ามชาติของไทย ซึ่งมีบริษัทแม่อยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน แต่จะมีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก สังคมไทยจะมีลักษณะเป็นชาวโลก มีทั้งวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมไทย สังคมไทยจะมีความหลากหลายสลับซับซ้อน เช่นเดียวกับสังคมโลก

ทิศทางการวางแผนการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า จะเป็นไปโดยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสังคมสารสนเทศ เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะมีอย่างหลากหลาย มีทั้งองค์ความรู้สากลและองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย แต่ในที่สุดความสำคัญของหลักสูตรจะอยู่ที่เทคนิค วิธีการในการแสวงหาความรู้ และความต้องการของ

ผู้เรียน หลักสูตรในอนาคตจึงเน้นที่ผู้เรียน และวิธีการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สื่อการเรียนทุกประเภทและทุกระดับ จะต้องได้รับการบันทึกและจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศเพื่อการบริการต่อผู้เรียนที่รวดเร็วผ่านระบบสื่อสารการโทรคมนาคมที่มีอยู่ทั่วไปทุกครอบครัว ทุกชุมชน และทุกองค์กร สื่อการเรียนต่าง ๆ จะโยงใยเกี่ยวข้องกับทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก ผู้เรียนจะเป็นสมาชิกในสังคมไทยและสังคมโลก จะต้องศึกษาตลอดชีวิตเพื่อความก้าวหน้าและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในสังคมสารสนเทศ

ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีลักษณะเป็นผู้นำกลุ่มหรือครูผู้สอน และผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสังคมไทยตลอดเวลา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมสารสนเทศเป็นอย่างดี ส่วนโรงเรียนหรือสถานศึกษาในลักษณะปัจจุบัน จะมีฐานะเป็นแหล่งการเรียนรู้ย่อยลงตามลำดับ แหล่งการเรียนรู้ที่แท้จริง คือ โลกทั้งโลก สังคมทั้งสังคม ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2538) ได้ศึกษาแนวโน้มความต้องการและการผลิตกำลังคนระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อคาดคะเนแนวโน้มความต้องการกำลังคนทั้งฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ ตลอดทั้งเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคต ผลจากการศึกษา พบว่า

1. ผู้ใช้กำลังคนทั้งภาครัฐและเอกชน เห็นว่าบัณฑิตระดับสูงกว่าปริญญาตรีควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ 1) มีความรู้ทางวิชาการถึงขั้นปฏิบัติงานได้ดี 2) มีความรู้ลึกซึ้งในวิชาชีพพื้นฐาน 3) มีความรู้ความสามารถในการวางแผนและการจัดการ 4) มีความทันเหตุการณ์ ทันสมัยเชิงวิชาการ 5) มีความสามารถในการเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ 6) มีความรอบรู้วิชาการและเหตุการณ์ระดับนานาชาติ 7) มีความรู้ความชำนาญพิเศษในทักษะวิชาชีพ 8) มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศขั้นใช้งานได้ 9) มีความกล้าแสดงออกทางวิชาการ 10) มีความคิดอย่างเป็นระบบ

2. แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต ทั้งหลักสูตรปกติ และหลักสูตรพิเศษ มีการขยายตัวในการเปิดในทุกกลุ่มวิชา โดยเฉพาะกลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู จะเปิดหลักสูตรนานาชาติมากขึ้น สำหรับหลักสูตรนานาชาติ กลุ่มผู้บริหารฝ่ายผลิตเสนอแนะให้เปิดหลักสูตรนานาชาติในสาขาวิชาที่มีความพร้อมทั้งในระดับปริญญาโทและ

ปริญญาเอก โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชีย เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ ก็มีการวางแผนที่จะเปิดหลักสูตรนานาชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางที่ก้าวสู่มาตรฐานนานาชาติของบัณฑิตศึกษาไทย เช่นเดียวกัน

3. สถาบันอุดมศึกษาในอนาคตจะมีความเป็นสากลมากขึ้น ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมโลกมากขึ้น มีบทบาทในประชาคมโลกในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วโลก จะร่วมมือกันในลักษณะเครือข่าย (Networks) ที่จะมี Joint Degree Programmes ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตจะต้องปรับตัวให้พร้อมที่จะอยู่ในโครงข่ายของสถาบันอุดมศึกษาโลก และบัณฑิตศึกษาในอนาคต จะมีความเป็นทางการศึกษานานาชาติเพิ่มขึ้น

มนตรี จุฬารัตนพล และคนอื่น ๆ (2539) ได้ศึกษาการจัดระบบบริหารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลจากการศึกษา พบว่า

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยจะก้าวกระโดดได้ ต้องพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นหลักทรัพยากรทางปัญญาของชาติ แต่ความพยายามที่จะพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยที่ผ่านมาได้ผลไม่น่าพอใจ และไม่ทันกับความเจริญทางเศรษฐกิจของชาติ เนื่องมาจากปัญหา ดังต่อไปนี้คือ 1) กำลังคนไม่พอและขาดคุณภาพ 2) ระบบราชการไม่เหมาะสมกับงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) ภาคเอกชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 4) การดำเนินนโยบายของชาติไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ แนวโน้มในอนาคต ไทยยังไม่มุ่งมั่นการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างจริงจัง เป็นเหตุให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยจะไม่มีพลังพอที่จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยก้าวกระโดดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นหากประเทศไทยให้ความสนใจการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไม่ชัดเจน ความเข้มแข็งของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย ด้านการศึกษาและฝึกอบรม การวิจัย และการพัฒนา และการบริการวิชาการด้านเทคนิคจะไม่ได้พอ และจะส่งผลให้ไทยเสียโอกาสในด้านต่าง ๆ เช่น ติดขัดในการพัฒนากฎหมาย และร่วมเป็นภาคีข้อตกลงนานาชาติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และจะไม่สามารถร่วมมือกับนานาชาติได้อย่างทัดเทียม นอกจากนั้นยังพบอีกด้วยว่าการที่มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสายวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี เพิ่มจำนวนขึ้นซ้ำ เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญดังนี้ คือ

หลักสูตรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องการการลงทุนสูง ต้องมีเครื่องมือและห้องปฏิบัติการที่มีราคาสูง และสถาบันเอกชนที่สามารถผลิตบัณฑิตสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีจำนวนน้อย ทั้งนี้เพราะรัฐไม่ได้ให้การส่งเสริมสถาบันเอกชนที่เปิดสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังเป็นเพราะภาคเอกชนไทยไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่นเดียวกับประเทศที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจากภาคเอกชนไทยก็ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นหลักเช่นเดียวกัน

ประกอบ คูปรตัน และบุญศิริ อนันตเศรษฐ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยการศึกษามาจากเอกสารและรายงานการปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่า

การศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นบริการระดับนานาชาติ ที่ดึงดูดผู้เรียน และนายจ้างต่าง ๆ ในระดับโลก และจะต้องคำนึงถึงโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ นอกจากนั้นยังพบอีกด้วยว่า ในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมามีสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีความเป็นนานาชาติลดลง เนื่องจากความเคร่งครัดในการส่งออกทางการศึกษาที่เปิดโปรแกรมนานาชาติในประเทศอื่น ๆ แต่ผลปรากฏว่า กลับไม่มีคุณภาพที่แท้จริง ประกอบกับโครงสร้างทางการศึกษาของประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายที่สูง เนื่องจากรัฐบาลตัดงบประมาณในส่วนของการอุดมศึกษา ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตด้านคุณภาพ และไม่ใช่เป็นที่ดึงดูดนักศึกษาจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามประชาคมยุโรป (European Union) ต่างก็ให้ความสำคัญกับการร่วมมือทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้วยการแลกเปลี่ยนนักศึกษาตามโครงการ ERASMUS - SOCRATES

นอกจากนั้น ประกอบ คูปรตัน และบุญศิริ อนันตเศรษฐ ยังพบอีกด้วยว่า ระบบการอุดมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญต่อระบบการศึกษาในระบบเปิด เช่น The Open University เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่มหาชน (Mass Higher Education) แต่ต้องทำให้มีคุณภาพ (Quality Assurance) และเทคโนโลยีสารสนเทศ จะมีส่วนสัมพันธ์กับระบบการอุดมศึกษาอย่างมากทั้งในระบบการสอนทางไกล หรือการศึกษา

แบบประสม นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่จะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกกลุ่ม ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นอาจารย์ นักศึกษานักวิชาการ นักวิชาชีพ คณาจารย์และผู้ทำงานแบบเต็มเวลา แบบครึ่งเวลา หรือเป็นวิทยากรพิเศษบางเวลา โดยดำเนินการเพื่อให้บุคลากรเหล่านั้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสัมพันธ์ต่อกันและต่อระบบบริหารอย่างราบรื่น มีการพัฒนาปรับปรุงตนเองและระบบการทำงานเพื่อการศึกษา ได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง สามารถติดตามเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์สูงสุดของสถาบัน

อันทนา จันทรบรรจง (2542) ได้ศึกษาการปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ด้วยวิธีการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร รายงาน การปฏิรูปการอุดมศึกษา การสอบถามและสัมภาษณ์ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่าการปฏิรูปการอุดมศึกษาเพื่อก้าวสู่ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นนั้นเกิดจากรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับนโยบายในการสร้างความเป็นสากล ด้วยแนวทางที่สำคัญ คือ การแลกเปลี่ยนอาจารย์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยมีทุนอุดหนุนจากโครงการต่าง ๆ เช่น The Overseas Scholar Programme, The Foreign Teachers Programme, The Japan's Society for the Promotion of Sciences และ The Fulbright Programme เป็นต้น พัฒนาระบบการรับนักศึกษาต่างชาติ และจัดให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่น ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหรัฐอเมริกา และยุโรป จัดให้มีทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ สนับสนุนการสร้างหอพักนักศึกษาต่างชาติ และประกันสุขภาพให้แก่นักศึกษาต่างชาติ พัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศ และเปิดสอนหลายภาษามากขึ้น นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นได้พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เรียกว่า Campus LANS โดยใช้ระบบ High - Speed Data Links และ Fiber Optic Cables ซึ่งเชื่อมต่อกันได้อย่างทั่วถึงทุกมหาวิทยาลัยในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

เอฟอนโซ (Afonso. 1990 : Abstract) ได้สร้างดัชนีเพื่อบ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยใช้ดัชนีการวัดมิติความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา (International Dimension Index : IDI) พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของดัชนีในการบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ได้แก่

1. จำนวนหลักสูตรภาษาต่างประเทศ
2. จำนวนหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ภูมิภาคศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
3. การศึกษาและดูงานต่างประเทศของนักศึกษา
4. จำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศ
5. จำนวนคณาจารย์ในโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
6. จำนวนเงินอุดหนุนที่ได้รับเพื่อดำเนินกิจกรรมนานาชาติ
7. การวิจัยและการฝึกอบรมระดับสูง

เมอร์คิวรี (Merkurw. 1991 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย พบว่า การที่โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์นั้น การศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงตามไป โดยเป็นระบบการศึกษาที่ไร้พรมแดน (Borderless Education) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา (Student Exchange) การศึกษาภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Study) การให้ความร่วมมือในระดับทวิภาคีของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาหลักสูตร (Curricular Collaboration) การสร้างเครือข่ายระบบข่าวสารข้อมูลระหว่างมหาวิทยาลัย (Interuniversity Information Networks) ตลอดจนความร่วมมือในโครงการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยอันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ และขยายขอบเขตพรมแดนทางการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การาวาเลีย (Garavalia. 1995 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนานโยบายความเป็นการศึกษาสากลในระดับอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายการศึกษาสากลระดับอุดมศึกษาของรัฐอิลลินอยส์ (Illinois Higher Education International Education Act) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างนโยบายและองค์ประกอบเบื้องต้น ซึ่งนำไปสู่การออกกฎหมายการศึกษาสากลระดับอุดมศึกษาของรัฐอิลลินอยส์ โดยใช้วิธีการแบบอนุกรมเวลา (Chronological Approach) และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Thematic Approach) ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างนโยบาย ทบทวนกระบวนการสร้างนโยบายของคณะกรรมการการศึกษาสากลแห่งรัฐ พัฒนากลุ่มการสร้างนโยบายโดยมีพื้นฐานจากการทบทวนวรรณกรรมด้วยการคัดเลือกกิจกรรมที่ประสานสัมพันธ์ และขั้นตอนในการสร้าง

นโยบายซึ่งได้รับคำแนะนำจากผู้ร่างนโยบาย และวิเคราะห์และเปรียบเทียบกระบวนการ
สร้างนโยบายในเชิงทฤษฎีที่พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลจากกรอบเวลา (Time Frames) ในลักษณะอนุกรมเวลา (Chronological
Order) 3 ช่วงเวลา คือ ระหว่างปี 1984 - 1990 ปี 1991 และระหว่างปี 1992 - 1993
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. มีความจำเป็นในระดับชาติที่จะต้องทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาก้าวเข้าสู่
ระบบการศึกษาสากล เพื่อสร้างนักศึกษาให้มีศักยภาพในเชิงโลกาภิวัตน์ (Global
Competence) และเพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สมกับที่เป็นพลโลก

2. การสร้างกรอบของความเป็นการศึกษาสากลให้เป็นพันธกิจ
(Commitment) และประสบความสำเร็จ โดยการสร้างนโยบายระดับนานาชาติ และมุ่งเน้น
ถึงกระบวนการการตัดสินใจ โดยการเขียนนโยบายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการ
ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

กรูเบอร์ (Gruber, 1995 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโลกไร้พรมแดน
ของการศึกษา ในเรื่องความสมเหตุสมผลที่เกี่ยวกับพื้นที่และดัชนีที่บ่งชี้คุณภาพของ
หลักสูตรนานาชาติของวิทยาลัยหลักสูตร 2 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้
เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเพื่อความเป็นสากลของสถาบัน โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล
จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งมีจำนวน 10 คน ส่วนผู้เชี่ยวชาญ
กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ประมาณค่า ซึ่งมีจำนวน 30 คน และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ขอบเขต
ที่ทำการวิเคราะห์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณะวิชา การทำให้หลักสูตรมีความเป็นสากล
การส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวนนักศึกษาต่างประเทศที่มีอยู่ การพัฒนา
ผู้บริหาร การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การศึกษาวัฒนธรรมต่างชาติ ภูมิภาคศึกษา การร่วมมือ
ในการจัดทำหลักสูตร การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ และโครงการความร่วมมือ
ด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น กรูเบอร์มีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย
ดังนี้ คือ

1. สถาบันควรจัดให้มีการวางแผนในด้านการพัฒนาคณะวิชา การส่งนักศึกษาไปต่างประเทศ การรับนักศึกษาต่างชาติ การพัฒนาผู้บริหาร และโครงการความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ
2. การเข้าไปสู่ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตร การศึกษาวัฒนธรรมข้ามชาติ และภูมิภาคศึกษา
3. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องแสวงหาความร่วมมือระหว่างกันเพื่อการวางแผน การจัดหลักสูตร การปฐมนิเทศ ด้านวิชาการ และจะต้องมีการกระตุ้นให้สถาบันเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ
4. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความก้าวหน้าในระดับสากล โดยจัดให้มีโครงการความร่วมมือ หรือการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และสามารถในการทำงานในต่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการมุ่งไปสู่ความเป็นสากลของสถาบัน

เครน (Krane, 1994 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นสากลของวิทยาลัยศิลปศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษาที่จะก้าวเข้าไปสู่การเป็นสมาชิกในประชาคมโลก ดังนั้นทั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนอกจากจะมีนโยบายและเป้าหมายที่จะนำไปสู่ความเป็นสากลอย่างชัดเจนแล้ว ยังต้องพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผลจากการวิจัยทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นสากลกับคุณลักษณะเฉพาะของสถาบัน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของสถาบัน การพัฒนาทรัพยากร และการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการเข้าสู่ความเป็นสากล และเพื่อให้ปรากฏการณ์เหล่านี้มีความแม่นยำและชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงควรเน้นที่กระบวนการและวิธีการสร้างดัชนีความเป็นสากลของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ตลอดจนการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าที่จะมุ่งไปสู่ความเป็นสากลอันจะมีผลต่อตัวนักศึกษาโดยตรง

รูเธอร์ (Ruther, 1994 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างดัชนีสำหรับวัดความเป็นสากลของวิทยาลัยศิลปศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ดัชนีที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นสากล ได้แก่

1. จำนวนภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน
2. จำนวนผู้สำเร็จหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยหรือภูมิภาคศึกษา
3. จำนวนผู้สำเร็จปริญญาตรีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ
4. จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาษาต่างประเทศ
5. จำนวนนักศึกษาที่ไปศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ในต่างประเทศ
6. จำนวนสมาชิกของสมาคมนักศึกษานานาชาติ
7. จำนวนนักวิชาการอาคันตุกะฟุลไบรท์
8. การเป็นสมาชิกในสถาบันการศึกษานานาชาติ
9. จำนวนผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาตรีด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
10. จำนวนนักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนเรียน และ
11. จำนวนนักวิชาการที่ได้รับทุนเป็นนักวิชาการฟุลไบรท์

เฮเยค (Hayek. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาการเตรียมนักศึกษาในยุคแห่งสังคมโลกาภิวัตน์เพื่อความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อกำหนดนิยามของคำว่าความเป็นสากล 2) อุปสรรคและปัญหาในการเข้าไปสู่ความเป็นสากล 3) การเอาชนะต่อสภาพปัญหาและอุปสรรค และ 4) การดำเนินงานเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นสากล ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีนิยามที่ชัดเจนและแน่นอนของคำว่าความเป็นสากล ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการนำไปสู่ความเป็นสากล คือ การที่คณะวิชาขาดเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังพบว่าการสื่อสารและการศึกษาเป็นกุญแจที่สำคัญในการที่สถาบันอุดมศึกษาจะเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ความเป็นสากลจะเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสถาบันสามารถดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฮอर्टโก (Hertko. 1997 : Abstract) ได้ทำการศึกษาขององค์กรการศึกษาและโลก (Education and World Affairs : EWA) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ก่อตั้งขึ้นในปี 1962 โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิฟอร์ด (Ford Foundation) งานวิจัยดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทที่มีผลกระทบต่อมูลนิธิใหญ่ ๆ กับรัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาในด้านความเป็นสากลของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและจากผลการวิจัยพบว่าทำให้ทราบว่าองค์กร EWA มีความพยายามที่จะสนับสนุนให้เกิดความเป็นสากล

ไม่เฉพาะแต่มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเท่านั้น แต่รวมถึงสถาบันระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง ด้วยการสนับสนุนในด้านการให้ทุน หรือเงินทุนในการสร้างหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ให้ไปสู่ความเป็นสากล

โลเวนธอล (Lowenthal, 1998 : Abstract) ได้ทำการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนถึงความเป็นสากลของการอุดมศึกษา ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยทำการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการสนทนากับอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาประเภทวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ในรัฐแคลิฟอร์เนียเหนือ รวม 8 แห่ง จากการสนทนาดังกล่าวทำให้ได้คำนิยามของความเป็นสากล ว่า หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่มหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยได้ดำเนินการเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นสากล และอิทธิพลของความเป็นสากลที่ส่งผลต่อสถาบันระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของบทบาทในด้านการสื่อสาร การท้าทายในความเป็นสากล และต่อสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต ผลจากการศึกษาย้ำให้เห็นถึงอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ในยุคข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ระบบเศรษฐกิจของสถาบัน รวมทั้งลักษณะของการเปลี่ยนแปลงประชากรโลก ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระที่หลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพในด้านการใช้ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาสากล และอินเตอร์เน็ต นอกจากนี้ระบบเทคโนโลยีการสื่อสารจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการตลาด และการเรียนการสอนทางไกล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งยังจะช่วยสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นมากยิ่งขึ้น รวมทั้งโอกาสในการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมและเชื้อชาติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยนั้น หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่มหาวิทยาลัยดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ เพื่อการสอน การศึกษาค้นคว้าและวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล มีการสอนภาษาต่างประเทศ

หลายภาษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้กันแพร่หลายทั่วโลก มีการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลกโดยผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการอุดมศึกษาจึงเป็นเสมือนระบบการศึกษาที่ไร้พรมแดนด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยจึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงบทบาท บทบาท และภารกิจของตนให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน คือ 1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับนับถือในแวดวงทางวิชาการ ทั้งในทางการบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ลุ่มลึก กว้างไกลในงานด้านการศึกษาและความ เป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนเป็นผู้ที่มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ จนเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อบำบัดข้อจำกัดของค่าความสอดคล้อง (Index of Congruency : IC) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อบำบัดข้อจำกัดของค่าความสอดคล้องของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1. เป็นผู้บริหาร หรือเคยมีประสบการณ์ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เช่น อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการสถาบัน

2. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ลุ่มลึก ตลอดจนมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ และตีพิมพ์เผยแพร่จนเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการประชุมสัมมนาระดับนานาชาติ ที่เกี่ยวข้อง กับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการร่วมกิจกรรมในโครงการแลกเปลี่ยน ทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทำหน้าที่ตรวจสอบ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) อาจารย์ และ 3) ข้าราชการ ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 - 609) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 234 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 ของประชากรทั้งหมด ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนก ตามกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และข้าราชการ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหาร	22	10
2. อาจารย์	305	120
3. ข้าราชการ	261	104
รวม	588	234

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ ศึกษาความเป็นสากล ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความ ร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ เอกสาร การวิจัย การประชุมสัมมนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต เพื่อได้เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา / มหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากเอกสารทางวิชาการ บทความ ตำรา Internet, Homepage และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาถึงดัชนีที่บ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา แล้วนำผลจากการศึกษามาปรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือต่อไป

2. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดดัชนีค่าความสอดคล้องความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหาร และการจัดการสถาบัน ลักษณะแบบสอบถามจะมีคำตอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิเลือก 3 คำตอบ คือ

ใช่ มีค่าเท่ากับ +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าใช่ความเป็นสากล
 ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าใช่ความเป็นสากล
 ไม่ใช่ มีค่าเท่ากับ -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าไม่ใช่ความเป็นสากล

3. นำร่างแบบสอบถามในข้อ 2 เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร พิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสม ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านตอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Congruency : IC) ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ในกรณีที่ได้อัตราดัชนีค่าความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นเป็นดัชนีบ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา และในกรณีที่ได้อัตราดัชนีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่ใช่ดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ พบว่ามีดัชนีที่บ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 85 ดัชนี ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 35 ดัชนี ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 ดัชนี

และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน 24 ดัชนี

การสร้างเครื่องมือเพื่อสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องความเป็น
สากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1. ผู้วิจัยได้นำดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 85 ดัชนี
มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คนตอบ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความเป็น
สากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดย
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความชัดเจน ตรงประเด็น
ไม่กำกวม หรือวague แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ
การศึกษาวิจัยต่อไป (ภาคผนวก จ.)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่า
สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.
2538 : 125 - 126) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจำนวน
3 ท่าน ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร อาจารย์
และข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ผลจากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาดัชนีค่าความสอดคล้องจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่เป็นข้อคำถามที่มีคำตอบใช่ ไม่แน่ใจ และไม่ใช้ความเป็นสากล ด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IC) ในกรณีที่ได้นี้ค่าความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นเป็นดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากล และในกรณีที่ดัชนีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ถือว่าไม่เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำมาแปลผลดังนี้

2.1 มัธยฐาน จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก ผู้วิจัยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด	หรือ เป็นไปได้มากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก	หรือ เป็นไปได้มาก
3 หมายถึง เห็นด้วย	หรือ เป็นไปได้
2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย	หรือ เป็นไปไม่ได้
1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุดหรือ	เป็นไปไม่ได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นกับข้อความนั้น ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด หรือเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นกับข้อความนั้น ในระดับเห็นด้วยมาก หรือเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นกับข้อความนั้น ในระดับเห็นด้วย หรือเป็นไปได้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นกับข้อความนั้น ในระดับไม่เห็นด้วย หรือเป็นไปได้ไม่ได้

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นกับข้อความนั้น ในระดับไม่เห็นด้วยมากที่สุด หรือเป็นไปได้มากที่สุด

2.2 พิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ คือ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.00 - 0.99 แสดงว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูงมาก

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00 - 1.99 แสดงว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูง

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 2.00 - 2.99 แสดงว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันต่ำ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป แสดงว่า คำตอบไม่มีความสอดคล้องกัน

2.3 ผู้วิจัยนำเอาข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันทั้งในด้านมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร โดยการนำข้อมูลมาแจกแจง
ความถี่ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้จากคำตอบ
ของกลุ่มบุคลากรทั้งหมด นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อ
ข้อความนั้นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด หรือเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อ
ข้อความนั้นในระดับเห็นด้วยมาก หรือเป็นไปได้มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อ
ข้อความนั้นในระดับเห็นด้วย หรือเป็นไปได้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นหรือเป็นไปได้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 0.00 - 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นมากที่สุด หรือเป็นไปได้ไม่ได้มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ดัชนีค่าความสอดคล้อง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 117)
มีสูตรดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

IC	แทน	ดัชนีค่าความสอดคล้อง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

2. สูตรการหาค่ามัธยฐาน

$$\text{Median} = L + I \left[\frac{\frac{N}{2} - F}{f} \right]$$

L แทน ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานอยู่

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

F แทน ความถี่สะสมตั้งแต่คะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนก่อนที่มีมัธยฐานอยู่

I แทน อัตรากว้างชั้น

f แทน ความถี่ของช่วงคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

(Grimm. 1993 : 57 - 58)

3. สูตรการหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ใช้สูตร

(Grimm. 1993 : 77)

$$I.R. = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ I.R. แทน พิสัยระหว่างควอไทล์

Q_3 แทน ควอไทล์ที่ 3

Q_1 แทน ควอไทล์ที่ 1

$$\text{สูตรหาค่า } Q_1 = L + I \left[\frac{\frac{N}{4} - F}{f} \right]$$

$$\text{สูตรหาค่า } Q_3 = L + I \left[\frac{\frac{3N}{4} - F}{f} \right]$$

เมื่อ	L	แทน	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีฐานตกอยู่
	I	แทน	อันตรภาคชั้น
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด
	F	แทน	ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนน ที่เป็นขีดจำกัดบนที่มีฐานตกอยู่
	f	แทน	ความถี่ของชั้นที่มีค่ามีฐานตกอยู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาเอกสาร ผลการศึกษาวิจัย การประชุมสัมมนาทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลสถาบันอุดมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของบุคลากร ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาเอกสาร ผลการศึกษาวิจัยการประชุมสัมมนาทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

จากการวิเคราะห์เพื่อหาเกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผลการศึกษาวิจัย การประชุมสัมมนา ทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความถี่ที่สอดคล้องกันตั้งแต่ 4 ความถี่ขึ้นไป ถือว่ามีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏในตาราง 2 - 4 ต่อไปนี้

ตาราง 2 สรุปผลการวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์ความเป็นสากล
ของสถาบันอุดมศึกษา

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	เอกสารที่ศึกษา								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. หลักสูตรควรเป็นลักษณะการเปรียบเทียบ หรือการให้ความรู้ครอบคลุมทั่วโลก	✓		✓			✓			
2. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่ต่างกัน	✓	✓	✓	✓			✓		
3. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	✓	✓	✓			✓	✓		
4. หลักสูตรมีความหลากหลาย		✓					✓		
5. การพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกัน		✓		✓	✓	✓			
6. ความสอดคล้องและการเทียบโอนหน่วยกิต		✓			✓	✓			
7. การจัดและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล			✓	✓	✓			✓	
8. พัฒนหลักสูตรวิชาชีพให้มีความเป็นสากล	✓		✓						

หมายเหตุ (1) Johnson. 1985 (2) Ebuchi. 1989 (3) Harari. 1992
(4) Scott. 1994 (5) การประชุมสัมมนาในระดับภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่ม
ประเทศอาเซียน ที่ป็นัง ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 9 - 12 กรกฎาคม 1996
(6) วิจิตร ศรีสอาน. 2534 (7) สุชาติ ตันธนะเดชา. 2534 (8) Emerson. 1993
(9) Klasek. 1992

ตาราง 2 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	เอกสารที่ศึกษา								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษา		✓			✓	✓	✓		✓
2. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการ		✓			✓	✓	✓		✓
3. การวิจัยร่วมกับต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓		✓			✓
4. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัย	✓								
5. การฝึกอบรม ประชุมและสัมมนาร่วมกัน	✓		✓	✓				✓	
6. โครงการความร่วมมือระดับสถาบัน และระดับนานาชาติ		✓	✓	✓	✓			✓	✓
7. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
8. การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม เพื่อ ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ		✓		✓			✓		
9. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่าย สารสนเทศ			✓	✓	✓	✓	✓		

ตาราง 2 (ต่อ)

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน	เอกสารที่ศึกษา								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. การจัดระบบที่จะให้นักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนหรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัย	✓		✓			✓			
2. การสร้างความเชื่อถือหรือภาพลักษณ์ ของสถาบัน		✓		✓		✓		✓	
3. การประกันคุณภาพและมาตรฐาน		✓		✓		✓		✓	
4. การโอนหน่วยกิต		✓					✓		
5. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบัน ให้สอดคล้องกับความเป็นสากล		✓				✓		✓	
6. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน		✓						✓	
7. คุณภาพของการบริหารสถาบัน		✓		✓					
8. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร			✓	✓					

จากตาราง 2 พบว่าเกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพิจารณาจากเอกสารที่ศึกษาทั้งหมด 9 ฉบับ มีดังนี้ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ การเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่ต่างกัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกัน การจัดและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การแลกเปลี่ยน
อาจารย์และนักวิชาการ การวิจัยร่วมกับต่างประเทศ การฝึกอบรมประชุมและสัมมนา
ร่วมกันโครงการความร่วมมือระดับสถาบันและระดับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนข้อมูล
ข่าวสารและการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ได้แก่ การสร้างความเชื่อถือหรือภาพลักษณ์
ของสถาบัน และการประกันคุณภาพและมาตรฐาน

ตาราง 3 สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร การประชุมสัมมนา และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ตามลักษณะการจัดของแต่ละประเทศ

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	ประเทศ								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. เน้นหลักสูตรภูมิภาคศึกษา เช่นเอเชียศึกษา จีนศึกษา เอเชียใต้ศึกษา และเอเชียตะวันออกเฉียง ศึกษา	✓		✓	✓			✓	✓	
2. การศึกษาภาษาของประเทศต่าง ๆ	✓	✓	✓		✓		✓	✓	
3. การจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับ นักศึกษาต่างชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ดาวเทียม และเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. สอนภาษาของตนให้กับนักศึกษาต่างชาติ			✓	✓					✓
5. เน้นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศตน ควบคู่กับความเป็นสากล			✓	✓					
6. เน้นการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม	✓		✓	✓			✓		
7. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการจัด การเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ (1) ประเทศสหรัฐอเมริกา (2) กลุ่มประเทศยุโรป (3) ประเทศญี่ปุ่น
(4) ประเทศเกาหลี (5) ประเทศสิงคโปร์ (6) ประเทศมาเลเซีย (7) ประเทศออสเตรเลีย
(8) ประเทศนิวซีแลนด์ (9) ประเทศจีน

ตาราง 3 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	ประเทศ								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. การรับนักศึกษาจากต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษามหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ และนักวิชาการ กับมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา ต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การร่วมมือในการศึกษาวิจัยกับมหาวิทยาลัย และองค์กรระหว่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. การร่วมมือในการศึกษาวิจัยกับองค์กรเอกชน	✓	✓	✓	✓			✓		
6. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ	✓	✓					✓		✓
7. ความร่วมมือในการสร้างเครือข่าย ข้อมูลข่าวสาร	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
8. การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม		✓	✓		✓				✓

ตาราง 3 (ต่อ)

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน	ประเทศ								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัย ในต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
2. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. การโอนหน่วยกิต	✓	✓				✓	✓		
4. สนับสนุนการรับนักศึกษาต่างชาติ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓
5. การจัดระบบการรับนักศึกษาต่างชาติ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓
6. ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค			✓	✓					
7. สนับสนุนให้ผู้บริหาร และบุคลากรมีโอกาส ศึกษาดูงานต่างประเทศ			✓	✓	✓				✓
8. จัดให้มีหน่วยงานช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ ที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของตน	✓	✓		✓			✓	✓	
9. จัดตั้งวิทยาเขต มหาวิทยาลัยของตน ในต่างประเทศ	✓	✓		✓			✓		
10 ผู้บริหารต้องมีสระรณณะและวิสัยทัศน์ ในเชิงสากล	✓	✓	✓				✓		

จากตาราง 3 พบว่า เกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพิจารณาจากการวิเคราะห์เอกสาร เอกสารการประชุมสัมมนา และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจากเอกสาร 9 ฉบับ มีดังนี้ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหลักสูตรในลักษณะของภูมิภาคศึกษา เช่น เอเชียศึกษา จีนศึกษา เอเชียใต้ศึกษา และเอเชียตะวันออกศึกษา การศึกษาภาษาของประเทศต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ดาวเทียม และเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ เน้นการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม และการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอน

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ได้แก่ การรับนักศึกษาจากต่างประเทศ โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ การร่วมมือในการศึกษาวิจัยกับมหาวิทยาลัยและองค์กรระหว่างประเทศ การร่วมมือในการศึกษาวิจัยกับองค์กรเอกชน การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ ความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ได้แก่ การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การโอนหน่วยกิต สนับสนุนการรับนักศึกษาต่างชาติ การจัดระบบการรับนักศึกษาต่างชาติ สนับสนุนให้ผู้บริหาร และบุคลากรมีโอกาสศึกษาดูงานต่างประเทศ จัดให้มีหน่วยงานช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของตน จัดตั้งวิทยาเขต มหาวิทยาลัยของตนในต่างประเทศ และผู้บริหารต้องมีสมรรถนะและวิสัยทัศน์ในเชิงสากล

ตาราง 4 สรุปผลการวิเคราะห์จากเอกสารการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับเกณฑ์ความเป็นสากล
ของสถาบันอุดมศึกษา

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	การศึกษาวิจัย											
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีหลากหลาย ทั้งที่เป็นองค์ความรู้สากล และองค์ ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓			
2 ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนทางไกลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และดาวเทียม เป็นต้น	✓		✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓
3 จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน		✓			✓	✓		✓	✓	✓		
4 การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นสากล		✓			✓	✓		✓	✓	✓		
5 การพัฒนาการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้ได้มาตรฐานสากล				✓		✓		✓	✓		✓	✓
6 การเปิดสอนหลายภาษา				✓				✓	✓			
7 หลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค					✓				✓	✓		
8 การเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม / การศึกษาทางวัฒนธรรม					✓		✓		✓		✓	✓
9 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	✓				✓		✓		✓			

หมายเหตุ (1) วีระ บำรุงรักษ์. 2536 (2) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ คนอื่น ๆ. 2538
(3) ประกอบ คุปรัตน์ และบุญศิริ อนันตเศรษฐ. 2542 (4) อินทนา จันท์บรรจง. 2542
(5) Afonso. 1990 (6) Merkurw. 1991 (7) Garavalia. 1995 (8) Gruber. 1995
(9) Krane. 1994 (10) Ruther. 1994 (11) Hayack. 1999 (12) Lowenthal. 1998

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	การศึกษาวิจัย											
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1 ความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ		✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
2 การผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ		✓		✓			✓	✓	✓	✓		
3 การแลกเปลี่ยนนักศึกษา			✓		✓	✓	✓		✓			
4 การแลกเปลี่ยนอาจารย์ และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ				✓	✓					✓		✓
5 การศึกษาดูงานต่างประเทศ					✓	✓						
6 การศึกษาวิจัยร่วมกับต่างประเทศ					✓	✓						
7 การฝึกอบรม สัมมนาร่วมกัน			✓	✓			✓	✓				
8 ความร่วมมือช่วยเหลือกันทางวิชาการ						✓			✓	✓		
9 การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ						✓	✓	✓				

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการบริหารและจัดการสถาบัน	การศึกษาวิจัย											
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1 ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลได้เป็นอย่างดี	✓						✓	✓	✓			
2 ความสามารถของผู้บริหารในการจัดการ/การวางแผน / และนโยบาย	✓					✓	✓	✓	✓	✓		
3 พัฒนานุคลากรให้มีความเข้าใจถึงความเป็นสากลของสถาบัน			✓				✓	✓				
4 พัฒนาระบบการรับนักศึกษาต่างชาติ				✓			✓	✓	✓			
5 การประกันคุณภาพและมาตรฐาน		✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓	
6 จัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ				✓	✓		✓					
7 มีนโยบายและเป้าหมายที่นำไปสู่ความเป็นสากลที่ชัดเจน								✓				
8 มีกฎหมาย / ระเบียบ / และข้อปฏิบัติที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความเป็นสากล				✓		✓		✓				

จากตาราง 4 พบว่าเกณฑ์ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพิจารณาจากการวิเคราะห์เอกสารการศึกษาวิจัย รวม 12 ฉบับ มีดังนี้ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีหลากหลายทั้งที่เป็นองค์ความรู้สากลและองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา**

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 นี้ เป็นการตอบความมุ่งหมายของการวิจัยใน
ข้อ 1 ซึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่า
ดัชนีความสอดคล้องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลสถาบันอุดมศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ด้าน
หลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและ
จัดการสถาบัน เพื่อนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญต่อไป ซึ่งผลจาก
การวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 5 - 7 ต่อไปนี้

**ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับความเป็นสากล
ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน**

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
1. การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก	1.00
2. การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ	1.00
3. การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม	1.00
4. การเปรียบเทียบด้านการเมือง	1.00
5. การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม	1.00
6. มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล	1.00
7. เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย	1.00
8. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ	1.00
9. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
10. ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัด และพัฒนา ให้มีความเป็นสากลได้เอง	1.00

ตาราง 5 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
11. พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น	1.00
12. ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นต้น	1.00
13. หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก	1.00
14. หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	1.00
15. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)	1.00
16. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)	1.00
17. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับ จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน	0.60
18. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอน	0.60
19. ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัด การเรียนการสอนได้	0.80
20. ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น	0.80
21. เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา	0.80
22. มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอน ภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล	1.00
23. เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษา ต่างประเทศ	0.80

ตาราง 5 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
24. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย	1.00
25. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ	1.00
26. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	1.00
27. การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต	1.00
28. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์	1.00
29. การสอนเสริมทางโทรศัพท์	1.00
30. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ	0.60
31. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ	1.00
32. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับบัณฑิตและประกาศนียบัตร	1.00
33. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี	1.00
34. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท	1.00
35. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก	1.00

จากตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่าดัชนีที่มี
ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีจำนวนรวม 35 ดัชนี

ตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับความเป็นสากล
ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
2. การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ดูงานกับองค์กร ระหว่างประเทศ	1.00
3. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ	1.00
4. การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	1.00
5. การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
6. การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ	1.00
7. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
9. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
10. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
12. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
13. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	1.00
14. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
15. มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	1.00
16. มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทาง วิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
17. มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทาง วิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
18. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอด เทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
19. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้าน การถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
20. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
21. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00
22. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการจัดระบบ การเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
23. มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
24. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ ร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
25. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ ร่วมกันกับองค์กรระหว่างประเทศ	1.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
26. การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ ของมหาวิทยาลัย	1.00

จากตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการ พบว่าดัชนีมี
ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ จำนวน 26 ดัชนี

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับความเป็นสากล
ของสถาบันอุดมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
1. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี	1.00
2. มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน	1.00
3. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย	1.00
4. ผลิตกุศลกรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค	1.00
5. มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ	1.00
6. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	1.00
7. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	1.00
8. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	1.00
9. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	1.00
10. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	1.00
11. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	1.00
12. การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย	1.00

ตาราง 7 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
13. การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00
14. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศกับ ต่างประเทศ	1.00
15. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน	1.00
16. คุณภาพของการบริหารสถาบัน	1.00
17. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับ ความเป็นสากล	1.00
18. การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)	1.00
19. การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น	1.00
20. การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	1.00
21. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูล ทางการศึกษาในภูมิภาค	1.00
22. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในภูมิภาค	1.00
23. การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	1.00

ตาราง 7 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC)
24. พัฒนาการจากระบบการเรียนการสอนทางไกลในลักษณะ ของมหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Virtual University)	1.00

จากตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน พบว่า
ดัชนีมีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ จำนวน 24 ดัชนี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับความเป็น
สากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช รายละเอียด
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ดังปรากฏในตาราง
8 - 10 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ด้านหลักสูตรและ
การเรียนการสอน

หลักสูตรและการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
1. การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก	5.00	0.50
2. การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับ ต่างประเทศ	4.50	0.50
3. การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม	4.50	0.50
4. การเปรียบเทียบด้านการเมือง	4.00	0.50
5. การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม	4.00	0.50
6. มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล	5.00	0.00
7. เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย	5.00	0.13
8. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
9. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.00
10. ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัด และพัฒนาให้มี ความเป็นสากลได้เอง	4.00	0.50
11. พัฒนหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น	5.00	0.00

ตาราง 8 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
12. ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นต้น	4.50	0.50
13. หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก	4.00	1.00
14. หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	4.00	0.25
15. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)	5.00	0.00
16. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)	5.00	0.00
17. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับ จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน	3.50	1.50
18. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการ จัดการเรียนการสอน	5.00	0.50
19. ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ในการจัดการเรียนการสอนได้	4.00	0.50
20. ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น	4.00	0.75
21. เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา	5.00	0.38
22. มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอน ภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล	5.00	0.50
23. เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาต่างประเทศ	4.50	0.50
24. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียน การสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย	5.00	0.50
25. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียน การสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ	5.00	0.00

ตาราง 8 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
26. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	5.00	0.63
27. การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต	5.00	0.13
28. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์	5.00	1.00
29. การสอนเสริมทางโทรศัพท์	4.50	1.00
30. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ	4.00	1.50
31. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทย และนักศึกษาจากต่างประเทศ	5.00	0.13
32. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษา และประกาศนียบัตร	5.00	0.50
33. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี	5.00	0.50
34. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท	5.00	0.50
35. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก	5.00	0.63

จากตาราง 8 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีค่ามัธยฐาน อยู่ระหว่าง 3.50 - 5.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.00 - 1.50

ตาราง 9 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือ
ทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	Mdn.	I.R.
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.00	0.13
2. การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ดูงานกับองค์กร ระหว่างประเทศ	5.00	0.13
3. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
4. การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	5.00	0.00
5. การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
6. การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ	4.50	0.50
7. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50
8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50
9. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
10. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
12. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
13. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	5.00	0.50

ตาราง 9 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	Mdn.	I.R.
14. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
15. มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	5.00	0.50
16. มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50
17. มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ องค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
18. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอด เทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50
19. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้าน การถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
20. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50
21. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
22. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการจัดระบบ การเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
23. มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
24. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.50

ตาราง 9 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	Mdn.	I.R.
25. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับ องค์กรระหว่างประเทศ	5.00	0.50
26. การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย	5.00	0.50

จากตาราง 9 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีค่ามัธยฐาน
ระหว่าง 4.50 - 5.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.00 - 1.00

ตาราง 10 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและ
การจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	Mdn.	I.R.
1. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการ จัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี	5.00	0.00
2. มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของ มหาวิทยาลัยที่ชัดเจน	5.00	0.00
3. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย	5.00	0.00
4. ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ ประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค	5.00	0.13
5. มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ	5.00	0.50
6. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	5.00	0.50
7. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	5.00	0.50
8. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับ องค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	5.00	0.50
9. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	5.00	0.13
10. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	5.00	0.13
11. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	5.00	0.00
12. การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย	5.00	0.00

ตาราง 10 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	Mdn.	I.R.
13. การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
14. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศกับต่างประเทศ	5.00	0.00
15. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน	5.00	0.00
16. คุณภาพของการบริหารสถาบัน	5.00	0.13
17. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับ ความเป็นสากล	5.00	0.00
18. การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)	5.00	0.00
19. การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น	5.00	0.38
20. การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	5.00	1.13
21. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูล ทางการศึกษาในภูมิภาค	5.00	0.13
22. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในภูมิภาค	5.00	0.00
23. การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	5.00	0.00
24. พัฒนาการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกลในลักษณะของ มหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Virtual University)	5.00	0.00

ตาราง 11 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ปริญญาตรี	46	19.70
4.2 ปริญญาโท	166	70.90
4.3 ปริญญาเอก	22	9.40
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน		
5.1 ต่ำกว่า 10 ปี	42	17.90
5.2 ระหว่าง 10 - 15 ปี	64	27.40
5.3 มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	128	54.70

จากตาราง 11 พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน คือ ผู้บริหาร (ร้อยละ 4.30) อาจารย์ประจำสาขาวิชา (ร้อยละ 51.30) และข้าราชการปฏิบัติงานประจำสำนัก / สถาบัน / ศูนย์ (ร้อยละ 44.40) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 71.40) เพศหญิง (ร้อยละ 28.60) เป็นผู้ที่มียุ่กลุ่มอายุ ระหว่าง 41 - 45 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 42.31) รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 46 - 50 ปี, ระหว่าง 35 - 40 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 35.47 , 14.53 และ 7.69 ตามลำดับ)

ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 70.90) รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และปริญญาเอก (ร้อยละ 19.70 และ 9.40 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 54.70) รองลงมา ได้แก่ ระหว่าง 10 - 15 ปี และต่ำกว่า 10 ปี (ร้อยละ 27.40 และ 17.90 ตามลำดับ)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ
บุคลากรที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตร
และการเรียนการสอน

หลักสูตรและการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1 มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอน ภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล	4.92	0.26	มากที่สุด
2 เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา	4.89	0.31	มากที่สุด
3 ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี	4.85	0.36	มากที่สุด
4 ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท	4.85	0.36	มากที่สุด
5 การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	4.81	0.39	มากที่สุด
6 การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต	4.80	0.40	มากที่สุด
7 หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)	4.79	0.48	มากที่สุด
8 หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)	4.79	0.48	มากที่สุด
9 หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทย และนักศึกษาจากต่างประเทศ	4.78	0.42	มากที่สุด
10 มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล	4.76	0.35	มากที่สุด
11 มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ	4.74	0.56	มากที่สุด
12 มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.74	0.55	มากที่สุด
13 ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการ จัดการเรียนการสอน	4.67	0.54	มากที่สุด
14 พัฒนหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น	4.65	0.55	มากที่สุด
15 การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก	4.59	0.60	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
16 การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ	4.59	0.60	มากที่สุด
17 การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม	4.59	0.60	มากที่สุด
18 ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียน การสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ	4.59	0.52	มากที่สุด
19 เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย	4.57	0.38	มากที่สุด
20 ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นต้น	4.50	0.61	มากที่สุด
21 ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก	4.50	0.78	มากที่สุด
22 ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัด และพัฒนาให้มี ความเป็นสากลได้เอง	4.48	0.63	มาก
23 ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับวุฒิปัต และประกาศนียบัตร	4.47	0.96	มาก
24 การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์	4.40	0.77	มาก
25 การสอนเสริมทางโทรศัพท์	4.40	0.77	มาก
26 หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	4.39	0.71	มาก
27 ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น	4.37	0.52	มาก
28 การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม	4.35	0.70	มาก
29 การเปรียบเทียบด้านการเมือง	4.29	0.72	มาก
30 เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาต่างประเทศ	4.24	0.67	มาก
31 หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก	4.14	0.78	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
32 ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย	3.66	0.88	มาก
33 ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนได้	3.45	0.59	เห็นด้วย
34 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับจำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน	3.41	1.09	เห็นด้วย
35 หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ	3.01	1.26	เห็นด้วย

จากตาราง 12 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 21 ข้อ ระดับมาก 11 ข้อ และระดับเห็นด้วย 3 ข้อ ซึ่ง 10 ลำดับแรก ที่สำคัญได้แก่ มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล ($\bar{X} = 4.92$) เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา ($\bar{X} = 4.89$) เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.85$) ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท ($\bar{X} = 4.85$) จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ($\bar{X} = 4.81$) จัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.80$) หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary) ($\bar{X} = 4.79$) การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary) ($\bar{X} = 4.79$) หลักสูตรนานาชาติต้องเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.78$) และมีความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล ($\bar{X} = 4.76$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ
บุคลากรที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1 มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการจัดระบบ การเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.79	0.44	มากที่สุด
2 มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.79	0.44	มากที่สุด
3 มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอด เทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.77	0.45	มากที่สุด
4 มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้าน การถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.77	0.45	มากที่สุด
5 การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	4.76	0.46	มากที่สุด
6 มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.75	0.46	มากที่สุด
7 มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ องค์กรระหว่างประเทศ	4.75	0.46	มากที่สุด
8 มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.75	0.46	มากที่สุด
9 มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทาง วิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ	4.75	0.46	มากที่สุด
10 การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	4.74	0.51	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
11 การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.74	0.51	มากที่สุด
12 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.70	0.52	มากที่สุด
13 การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.69	0.49	มากที่สุด
14 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.65	0.58	มากที่สุด
15 การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย	4.63	0.51	มากที่สุด
16 มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับ องค์กรระหว่างประเทศ	4.62	0.52	มากที่สุด
17 การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.61	0.52	มากที่สุด
18 มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.61	0.52	มากที่สุด
19 การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ศึกษากับองค์กร ระหว่างประเทศ	4.55	0.53	มากที่สุด
20 มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	4.53	0.66	มากที่สุด
21 การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.50	0.57	มากที่สุด
22 การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.50	0.57	มากที่สุด
23 การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษา ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.39	0.62	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
24 การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ	4.39	0.62	มาก
25 การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ	4.37	0.76	มาก
26 การแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.18	0.60	มาก

จากตาราง 13 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า ในด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รวม 22 ข้อ และในระดับมาก รวม 4 ข้อ ซึ่ง 10 ลำดับแรกที่สำคัญได้แก่ มีโครงการความร่วมมือและจัดระบบการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.79$) มีการผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.79$) มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.77$) มีโครงการความร่วมมือช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.77$) การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.76$) มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.75$) มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.75$) มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.75$) มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนกับองค์กรระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.75$) และการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.74$) และการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.74$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเรียงตามระดับความคิดเห็นของ
บุคลากรที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหาร
และการจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1 ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน	4.96	0.19	มากที่สุด
2 คุณภาพของการบริหารสถาบัน	4.96	0.19	มากที่สุด
3 การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับ ความเป็นสากล	4.96	0.19	มากที่สุด
4 การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)	4.94	0.23	มากที่สุด
5 การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.92	0.26	มากที่สุด
6 ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการ จัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี	4.91	0.27	มากที่สุด
7 มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของ มหาวิทยาลัยที่ชัดเจน	4.91	0.27	มากที่สุด
8 มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย	4.87	0.33	มากที่สุด
9 การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย	4.83	0.57	มากที่สุด
10 การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	4.80	0.56	มากที่สุด
11 การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	4.78	0.56	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
12	การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับต่างประเทศ	4.75	0.58	มากที่สุด
13	การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในภูมิภาค	4.75	0.47	มากที่สุด
14	การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูล ทางการศึกษาในภูมิภาค	4.71	0.48	มากที่สุด
15	ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ ประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค	4.57	0.72	มากที่สุด
16	การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น	4.51	0.78	มากที่สุด
17	พัฒนาการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกลในลักษณะของ มหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Virtual University)	4.32	0.80	มาก
18	มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	4.27	0.78	มาก
19	มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับ องค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	4.27	0.78	มาก
20	มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	4.27	0.78	มาก
21	มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ	4.25	0.77	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
22 มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	4.24	0.86	มาก
23 มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ	4.23	0.86	มาก
24 การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	3.29	1.53	เห็นด้วย

จากตาราง 14 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช พบว่า ในด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดรวม 16 ข้อ ระดับมาก รวม 6 ข้อและระดับเห็นด้วย 1 ข้อ ซึ่ง 10 ลำดับแรกที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน ($\bar{X} = 4.96$) คุณภาพของการบริหารสถาบัน ($\bar{X} = 4.96$) การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบัน ให้สอดคล้องกับความเป็นสากล ($\bar{X} = 4.96$) การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence) ($\bar{X} = 4.94$) การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.92$) ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.91$) มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.91$) มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.87$) การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.83$) และการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.80$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา และศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของบุคลากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยเปิดและใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลัก โดยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยไว้เป็นลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ผลจากการประชุมสัมมนาทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลจาก Internet และ Homepage แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดดัชนีบ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา และนำผลที่ได้จากการศึกษามาปรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดและสร้างแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (I.C) ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาเลือกข้อความที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.99 ลงมา เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สามารถสรุปผล การศึกษาวิจัย ได้ดังนี้

1. ดัชนีความสอดคล้องของความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องความเป็นสากลสถาบันอุดมศึกษา จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ปรากฏว่ามีดัชนีบ่งชี้ถึง ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 85 ดัชนี แบ่งออกเป็น

- 1.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 35 ดัชนี
- 1.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ จำนวน 26 ดัชนี
- 1.3 ด้านการบริหารและจัดการสถาบัน จำนวน 24 ดัชนี

2. ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นสากลของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ การให้ความรู้ที่ครอบคลุม ทั้งภูมิภาคและโลก การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม การเปรียบเทียบด้านการเมือง การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัยอาจจัดและพัฒนาให้มีความเป็นสากลได้เอง พัฒนาคณะวิชา ด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น

ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียตะวันออกศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เป็นต้น หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary) หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary) ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับ จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียน การสอน ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนได้ ใช้ภาษา อื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษา มลายู เป็นต้น เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา มหาวิทยาลัยต้องพัฒนา คุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทย ให้กับนักศึกษาต่างประเทศ ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียน การสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ การจัดการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์ การสอนเสริมทางโทรศัพท์ หลักสูตร นานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้ง นักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับ วุฒิปัตร์และประกาศนียบัตร์ ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท และควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ ในระดับปริญญาเอก

2.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับ

มหาวิทยาลัยต่างประเทศ การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ดูงานกับองค์กรระหว่าง ประเทศ การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การวิจัย ร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ การวิจัยร่วมกับ บริษัทเอกชนระหว่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสาร วิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์

ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของ นักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน วิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่าง ประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยใน ต่างประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับองค์กรระหว่าง ประเทศ มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับ องค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอด เทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือ และ ช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียน การสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการ ความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการจัดระบบการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีการฝึกอบรม ประชุมและสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการร่วมกันกับองค์กรระหว่างประเทศ และการเป็นสมาชิกสมาคมใน ระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมี ความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็น อย่างดี มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน มีการพัฒนา บุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ผลิตบุคคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค มีโครงการรับ นักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการ

ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศกับต่างประเทศ

ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence) การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางการศึกษาในภูมิภาค การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในภูมิภาค

การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และพัฒนาการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกลในลักษณะของมหาวิทยาลัยเสมือนจริง (Virtual University)

3. ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก 10 ลำดับแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาตรี เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา

สหวิทยาการ (Mulidisciplinary) การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary) หลักสูตรนานาชาติต้องเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และมีความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล

3.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก 10 ลำดับแรก ได้แก่ โครงการความร่วมมือและจัดระบบการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การผลิตบัณฑิตร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โครงการความร่วมมือช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ โครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนกับองค์กรระหว่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ / องค์กรระหว่างประเทศ

3.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก 10 ลำดับแรกที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence) การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี มีนโยบายและเป้าหมายของ

ความเป็นสากลที่ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในครั้งนี้ พบว่า มีเนื้อหาสาระและประเด็นสำคัญ ควรที่จะได้นำเสนอเพื่อการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับดัชนีที่บ่งชี้ถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาไว้รวมทั้งสิ้น 85 ดัชนี โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 35 ดัชนี ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 ดัชนี และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน 24 ดัชนี

1.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สอดคล้องกัน ได้แก่ การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม การเปรียบเทียบด้านการเมือง การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัยอาจจัดและพัฒนาให้มีความเป็นสากลได้เอง พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติเกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ศึกษา เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในสภาวะปัจจุบันโลกอยู่ในภาวะที่ไร้พรมแดน อันเนื่องมาจาก

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และทั่วถึงทั่วโลก ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลกระทบต่อการแข่งขันกันทั้งในด้านเศรษฐกิจ และการค้า ตลอดจนยังมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง สังคม วัฒนธรรมและการศึกษา ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ จึงมีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นสากลด้วยการพัฒนาหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระ ที่หลากหลายและเป็นองค์ความรู้สากลที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก ซึ่งสอดคล้องกับ ความเห็นของ Johnson (1985) Harari (1992) และวิจิตร ศรีสอาน (2534) ที่ว่า ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษานั้น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักสูตร จะต้องมีความเป็นสากล ทั้งยังเป็นการเปรียบเทียบระหว่างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทั่วโลก นอกจากนี้ยังสอดคล้องของผลการศึกษาวิจัยของ วีระ บำรุงรักษ์ (2536) ประกอบ คุปรัตน์ และบุญศิริ อนันตเศรษฐ (2542) และ อินทนา จันทร์บวรจิง (2542) ซึ่งพบว่า ความเป็น สากลของสถาบันอุดมศึกษานั้น เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะต้องมีความหลากหลายทั้งที่ เป็นองค์ความรู้สากล และองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบัน อุดมศึกษา ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ขึ้นอยู่กับจำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการ จัดการเรียนการสอน และในบางหลักสูตรให้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียน การสอนได้เช่นกัน ในขณะเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ความสำคัญกับภาษาอื่นในภูมิภาค เป็นภาษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และ ภาษามลายู เป็นต้น การเปิดสอนหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา และมหาวิทยาลัย ต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาวิจัยของ Afonso (1990) Gruber (1995) Krane (1994) และ Ruther (1994) ที่พบว่า ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญ นอกเหนือจากการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความเป็นสากลแล้ว ยังต้องเน้นภาษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับภาษาในภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก ตลอดจนทั้งจำนวนของหลักสูตรนานาชาติ ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ

ในขณะเดียวกัน ผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ความสำคัญกับการใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าเป็นผลกระทบโดยตรงจากภาวะที่โลกไร้พรมแดน จากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลกระทบ และมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาโดยตรง ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกา มีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว (นพดล เวชสวัสดิ์. 2538 ; อ้างอิงจาก Bill Gates. 1995) เช่น University of Phoenix เปิดสอนหลักสูตร M.B.A. in Global Business Administration และ Stanford University เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาโทสาขา Electric Engineer ผ่านทางอินเทอร์เน็ต (พันธุ์ทิพย์ สะมะที. 2542 : 32) นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีมหาวิทยาลัยต่างประเทศหลายแห่งได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลมายังประเทศไทย โดยการศึกษาด้วยตนเองของผู้เรียนผ่านดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต เช่น National Technological University (NTU) ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โครงการร่วมระดับปริญญาเอกระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กับ Charles Sturt University ประเทศออสเตรเลีย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2541 : 152) การใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยมอแนซ (Monash University) ของประเทศออสเตรเลียมายังประเทศไทยในหลักสูตร Master of Business System (หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมอแนซ. 2542 : 10) เป็นต้น

1.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกับที่เกี่ยวกับดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตร่วมกัน ตลอดจนการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนาร่วมกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษานั้น

นอกจากสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติแล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติแล้ว สถาบันอุดมศึกษายังจะต้องจัดกิจกรรม หรือดำเนินงานให้มีความเป็นสากลอีกด้วย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ : 2534) เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ ตลอดจนการจัดให้มีโครงการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ กับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรต่างประเทศ เช่น การผลิตบัณฑิตร่วมกัน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนา และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ซึ่งความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความร่วมมือทางวิชาการนี้ ยังสอดคล้องกับความเห็นของ Ebuchi (1989) ผลจากการประชุมสัมมนาระดับภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่ประเทศมาเลเซีย (1996) วิจิตร ศรีสอาน (2534) และ สุชาติ ตันธนะเดชา (2534) ที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์และนักวิชาการ การวิจัยร่วมกับต่างประเทศ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัย การฝึกอบรม ประชุมและสัมมนาร่วมกับสถาบันต่างประเทศ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการพัฒนาเทคโนโลยีระบบเครือข่ายสารสนเทศ

1.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันที่เกี่ยวกับดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ได้แก่ การที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การสร้างความเชื่อถือหรือภาพลักษณ์ของสถาบัน การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence) และการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของสถาบัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ทรงคุณวุฒิล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ ในการบริหารองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา จนเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับในการบริหารและจัดการองค์กรใดก็ตาม องค์กรนั้น ๆ จะสามารถดำเนินงานไปได้ และบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงตาม

นโยบายและเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดก็ต่อเมื่อ องค์กรนั้นมีผู้บริหาร และคณะผู้บริหารที่มีความสามารถมีความรู้ความเข้าใจ และ มีวิสัยทัศน์ที่ลุ่มลึก กว้างไกล ต่อการบริหารงานในองค์กรนั้นอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ Krane (1994) ที่ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นสากลของวิทยาลัย ศิลปศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่า การที่จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถ ก้าวเข้าไปสู่ความเป็นสากลได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์และคณะผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันได้เป็น อย่างดี นอกจากนี้ยังต้องออกกฎหมาย หรือกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสนับสนุน การบริหารและการปฏิบัติงานเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นสากล ตลอดจนการพัฒนาอาจารย์และ บุคลากรให้มีสมรรถนะสากล ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของวิจิตร ศรีสอาน (2534) Ebuchi (1989) และ Emerson (1993) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร และการจัดการเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นสากล ได้แก่ ความสามารถของ คณะผู้บริหารสถาบัน การสร้างความเชื่อถือหรือภาพลักษณ์ของสถาบัน และการ ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการสถาบันให้ไปสู่ความเป็นสากล ตลอดจนการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรของสถาบันให้มีสมรรถนะสากล

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับดัชนีที่บ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ที่สำคัญ ได้แก่ การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน และการโอน หน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างอยู่ในภาวะที่ต้องแข่งขันกันอย่างไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยง ได้ อันเนื่องจากโลกได้ก้าวเข้าไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ และการศึกษาที่ไร้พรมแดน (Merkurw : 1991) ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดการศึกษาในสถาบันของตนให้มี คุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงจะเป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและ โลก ทั้งนี้โดยสอดคล้องความเห็นของ Ebuchi (1989) ที่ว่า การที่สถาบันอุดมศึกษาจะ ก้าวไปสู่ความเป็นสากลนั้น ที่สำคัญประการหนึ่ง คือการสร้าง ความเชื่อถือของสถาบัน ด้วยการจัดให้มีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของตน โดยการสร้างระบบการ

ประเมินผลในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งจะส่งผลต่อการยอมรับระหว่างสถาบันด้วยการโอนหน่วยกิตจากมหาวิทยาลัยหนึ่งไปอีกรวมมหาวิทยาลัยหนึ่งในต่างประเทศได้ ดังนั้น การสร้างความสอดคล้องในด้านระบบหน่วยกิตจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการอุดมศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นสากล

2. ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่เกี่ยวกับ ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้งในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชว่าจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล และเปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสภาวะปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าโลกอยู่ในภาวะที่ไร้พรมแดน (Borderless World) ประเทศจะอยู่ในฐานะที่เป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) ในขณะที่เดียวกันแต่ละประเทศจะต้องมีพลเมืองที่มีความเป็นพลโลก (Sippanondha Ketudat. 1996) ซึ่งต้องมีขีดความสามารถสูงขึ้น ต้องมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาสากล (โครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. 2539 ก : 25) ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาสากลที่มีคนใช้มากที่สุดในโลก (ทอฟฟเลอร์ : 2533 ; นพดล เวชสวัสดิ์. 2538 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ . 2541 ข) ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันโลกมีคนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากถึง 1,000 ล้านคน โดยร้อยละ 60 ของรายการวิทยุกระจายเสียงในโลกออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 70 ของไปรษณีย์ภัณฑ์ทั่วโลกจำหน่ายเป็นภาษาอังกฤษ และร้อยละ 80 ของข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ถูกบันทึกเป็นภาษาอังกฤษ (Naibit. 1994 : 42-44) ที่สามารถเชื่อมต่อกันในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก ดังนั้นสังคมไทยจึงก้าวเข้าสู่ยุคแห่งสังคมสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ลักษณะดังกล่าวนี้จึงส่งผลให้โลกไร้พรมแดนในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา (Boderless Education) ด้วยความสำคัญดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของการสอนภาษา

ต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยยังจะต้องให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศอื่นทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของอันทนา จันทรบรรจง (2542) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิรูปการอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ในส่วนของนโยบายในการสร้างความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาโดยได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 305 แห่ง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล และรวมถึงการเปิดสอนหลายภาษามากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ เมอร์คิวร์ (Merkurw. 1991 : Abstract) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล และเปิดสอนภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย นับว่าเป็นดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ ทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากลนั้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดทำการสอนในหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2534) ที่กล่าวว่าความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยนั้นที่สำคัญ คือ การจัดหลักสูตรนานาชาติ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลจากการศึกษาวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2538) ที่ได้ทำการศึกษาแนวโน้มความต้องการและการผลิตกำลังคนระดับสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต สถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดทำการสอนและพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ในสาขาวิชาที่มีความพร้อมทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชีย และทุกกลุ่มวิชาที่จะทำการเปิดสอนในหลักสูตรนานาชาติจะต้องมีการวางแผน เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางที่จะก้าวเข้าสู่มาตรฐานสากล

ในขณะเดียวกันผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชส่วนใหญ่เห็นว่าจำเป็นที่จะต้องเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และระบบ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่เป็นเช่นนี้เพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ปรัชญา "การเรียนรู้การสอนทางไกล" ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญ โดยนักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ประกอบกับในภาวะปัจจุบันโลกมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร และคอมพิวเตอร์อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยซึ่งใช้สื่อการสอนทางไกลเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกทางการศึกษาให้ได้มาตรฐานในระดับสากล ในเรื่องนี้นับว่าเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านสื่อจากดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาข้ามโลก (พงษ์ระพี เดชพานพงษ์. 2539 : 29) นอกจากนี้ยังคาดว่าในปี ค.ศ. 2000 จะมีมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 1 ใน 3 จะจัดการศึกษาที่เป็นสากล โดยนำรูปแบบการเรียนรู้การสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตมาให้บริการให้กับนักศึกษาทั่วโลกที่ต้องการศึกษาเดินทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัย ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่จัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวนี้ให้กับนักศึกษาต่างชาติ เช่น University of Phoenix ที่เปิดสอนหลักสูตร M.B.A. in Global Business Administration และ Pennsylvania State University ที่เปิดสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า World Campus (พันธ์ทิติตต์ สมะเท. 2542 : 32) และรวมทั้งการเปิดสอนในหลักสูตร Master of Business Systems ที่ใช้ระบบการเรียนรู้การสอนทางไกลในประเทศไทยของ Monash University (หลักสูตรปริญญาโทมหาวิทยาลัยมอแนช. 2542 : 10)

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการส่วนใหญ่ยังเห็นว่าหลักสูตรควรจะเน้น และให้ความสำคัญการศึกษาเชิงสหวิทยาการ (Multidisciplinary) และการศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary) ที่เป็นเช่นนี้เพราะความเป็นสากลของการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา (Educational Exchange) คือ การแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม และระหว่างชาติ ทั้งยังเป็นลักษณะของการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Education) และการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Cross - Cultural Education) (The Encyclopedia Americana International Edition. 1988 : 296 - 298)

2.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ พบว่า โดยรวมบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้งในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยการจะต้องเน้นที่การจัดให้มีโครงการความร่วมมือ จัดระบบการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการผลิตบัณฑิตร่วมกัน การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ/องค์กรระหว่างประเทศ การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ตลอดจน การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยและองค์กร ต่างประเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในกรอบของการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบัน อุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยนั้น นอกจากจะต้องประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญในด้าน หลักสูตรและการเรียนการสอน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงตัวประกอบ ที่สำคัญในด้านความร่วมมือทางวิชาการอีกด้วย ดังปรากฏในผลสรุปการประชุมสัมมนาใน ระดับภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่ป็นัง ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 9 - 12 กรกฎาคม 1996 เรื่องการปรับรื้อระบบอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Ministry of Education Malaysia, 1996) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์และมาตรการในการพัฒนา ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไว้ คือ การสนับสนุนให้มีการผลิตบัณฑิตร่วมกัน จัดให้มีการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การใช้ห้องทดลองขั้นสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการสนับสนุนให้ องค์กรในภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการสร้างฐานเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุชาติ ตันธนะเดชา (2534 : 10) ที่กล่าวถึงความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยว่าพิจารณาได้ จากองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน คือ หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน รูปแบบ และเจ้าของ โดยการใช้ความรู้ที่ขยายทัศนะและโลกทัศน์กว้างสู่การเป็นประชาคมโลก การแลกเปลี่ยนความรู้ ทางเทคโนโลยีข่าวสาร การให้ปริญญาร่วมกัน และการให้ความร่วมมือช่วยเหลือทาง วิชาการในทุกด้านกับมหาวิทยาลัยและองค์กรต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของเมอร์คิวรี (Merkunw. 1991 : Abstract) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย พบว่า กิจกรรมที่จะสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยก้าวไปสู่ความเป็นสากลนั้น จำเป็นจะต้องมีโครงการให้ความร่วมมือในระดับทวิภาคีของมหาวิทยาลัย การสร้างระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างมหาวิทยาลัย ตลอดจนการจัดให้มีการร่วมมือในโครงการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยอันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ และขยายขอบเขตพรมแดนทางการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน พบว่า โดยรวมบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้งในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา และข้าราชการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่า จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน ตลอดจนผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรใด ๆ ก็ตาม จะสามารถดำเนินการบรรลุตามนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดนั้น จำเป็นที่จะต้องผู้บริหารองค์กรที่มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรได้เป็นอย่างดี (Ebuchi.1989 : 50 - 52) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระ บำรุงรักษ์ (2536) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า พ.ศ. 2535 - 2635 พบว่า ในอนาคตผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะต้องเป็นผู้มีลักษณะที่เป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่ลุ่มลึก กว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจ ในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยตลอดเวลา ทั้งจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้บริหาร อาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยังเห็นว่า การที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะสามารถพัฒนาและก้าวไปสู่ความเป็นสากลได้นั้น จะต้องมีการจัดองค์กรและกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับความเป็นสากล ตลอดทั้งจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของการาเวเลีย (Garavalia.1995 : Abstract) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนานโยบายความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี พระราชบัญญัติความเป็นสากลของการอุดมศึกษารัฐอิลลินอยส์ พบว่า การออกกฎหมาย การศึกษาสากลจะเป็นการกำหนดกรอบในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ โดยการสร้างนโยบายระดับชาติ และมุ่งเน้นถึงกระบวนการตัดสินใจ โดยการเขียนนโยบายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกัน ผู้บริหาร อาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย และการพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competance) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเพื่อให้การดำเนินงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการเพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรในทุกส่วนให้มีความรู้ความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ดังความเห็นของอีบุคิ (Ebuchi. 1989 : 50-52) ที่กล่าวถึงมิติความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยไว้ ที่สำคัญ คือ การพัฒนาคณาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล ซึ่งเช่นเดียวกับเครน (Krane. 1994 : Abstract) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะของสถาบัน เช่น การวางแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการเข้าสู่ความเป็นสากลของสถาบัน

นอกจากนี้ ผู้บริหาร อาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชส่วนใหญ่ยังเห็นว่า ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขึ้นอยู่กับการที่มหาวิทยาลัยมีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ดี เป็นที่ยอมรับของ

สถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศโดยทั่วไป ตลอดจนการมีข้อตกลงร่วมกันกับมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศในการโอนหน่วยกิตของนักศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะในปัจจุบันโลกอยู่ในสถานะที่ไร้พรมแดน ซึ่งในด้านการศึกษาก็เช่นเดียวกัน โลกจะอยู่ในสถานะของการศึกษาที่ไร้พรมแดน (Borderless Education) เช่นกัน ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัย แต่ละแห่งในโลกจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงสภาพของการแข่งขันกันทางการศึกษาไม่พ้น และมาตรการหนึ่งที่จะดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง และภาพลักษณ์หรือความน่าเชื่อถือของสถาบันก็คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานในระดับสากล ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราชจะพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลได้นั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการประกัน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ดังความเห็นของ อีบุชิ (Ebuchi, 1989 : 52) ที่กล่าวถึงมิติของความเป็นสากลที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาวิจัยความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในครั้งนี้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการตามภารกิจ และพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มหาวิทยาลัยควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรจะได้พัฒนาปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบ ในการจัดองค์การบริหารและการปฏิบัติงานที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน โดยกำหนด ให้เป็นนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ที่มีความชัดเจนต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็นสากลในระดับนานาชาติได้อย่างแท้จริง และเหมาะสมสอดคล้อง กับศักยภาพของมหาวิทยาลัย

1.2 พัฒนาหลักสูตรนานาชาติสอดคล้องกับองค์ความรู้สากลที่หลากหลายและ กลมกลืนกับองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย ทั้งนี้โดยอาจพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชาที่มีความพร้อมด้วยตนเอง และการผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศในลักษณะ ของ Joint Degree Programmes โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลจากสื่อต่าง ๆ เช่น การศึกษาจากดาวเทียม อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์ เป็นหลัก

1.3 มหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนา และปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนบุคลากรทั้งใน ส่วนของอาจารย์ผู้สอน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็นสากลอันจะสามารถแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศทาง วิชาการ และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ตลอดทั้งมหาวิทยาลัยจะเป็นที่จะต้องพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและสมรรถนะสากล

1.4 มหาวิทยาลัยจะต้องเร่งพัฒนาระบบการประเมินผลการศึกษา เพื่อเป็น การสร้างศักยภาพ และภาพลักษณ์ของสถาบันในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล อาทิเช่น มหาวิทยาลัยจำเป็นจะต้องสร้างระบบการประเมิน ผลร่วมกับสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ในระดับนานาชาติให้เป็นที่ยอมรับ หรือการจัดให้มีโครงการ ร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำต่างประเทศเพื่อการประกันคุณภาพและยอมรับในมาตรฐานการ ศึกษาระหว่างกัน อันจะนำไปสู่โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย ตลอดทั้ง การโอนหน่วยกิตระหว่างนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กับมหาวิทยาลัย ชี้นำในต่างประเทศ

1.5 มหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาโครงการความร่วมมือ เพื่อการส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือทางวิชาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา องค์กร และสมาคมวิชาการในระดับ นานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการ แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย (Interuniversity Information Networks)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาไปสู่ความเป็น สากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

2.3 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลของสถาบัน อุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.4 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณพงศ์ กีรติกร. ทิศทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- กอบแก้ว อัครคุปต์ และเสาวณี มุสิแดง. การศึกษากับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์. การปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : โครงการการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์, 2539 ก.
- _____. ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : ตะวันออก, 2539 ข.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. คลื่นลูกที่ 5 ประชาณสังคม : สังคมไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2541 ก.
- _____. มหาวิทยาลัยที่ทางแยก : จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษาไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2541 ข.
- เกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัย. วิกฤตอุดมศึกษาไทยและทางออก : เอกภาพในเชิงนโยบายและการกระจายโอกาส. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 26 - 27 พฤศจิกายน 2539. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539.
- คูมบัส, ฟิลิป เอช. วิกฤตการณ์ของโลกในทางการศึกษา : ทศนะในทศวรรษ 1980. แปลจาก The World Crisis in Education : The View From the Eighties โดย ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร, 2538.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2540.

_____. การปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2541.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540 - 2544. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินต์,
2540.

จุมพล หนีพพานิช และวรรณภา โพธิ์น้อย. "ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช," ใน 20 ปี มสธ. แห่งการพัฒนา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช , 2541.

ฉันทนา จันทรบรรจง. การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2540.

_____. "การปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศไทย," ในเอกสารประกอบการสัมมนา
ทางวิชาการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ครั้งที่ 4
เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย : บทเรียนจากการปฏิรูปอุดมศึกษา
นานาชาติประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2542.

เดวิด, สแตน และเดวิดสัน, บิล. วิสัยทัศน์ 2020. แปลจาก Vision 2020. โดย
วันชัย ชันดี และคนอื่น ๆ. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, 2537.

ทอฟฟเลอร์, อัลวิน. คลื่นลูกที่สาม. แปลจาก The Third Wave โดย รจิตลักษณ์
แสงอุไร และคนอื่น ๆ . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมี, 2533.

นพดล เวชสวัสดิ์. เส้นทางสู่อนาคต แปลจาก The Road Ahead. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
พรินต์แอนด์พับลิชชิง , 2538.

นิรมล กิตติวิบูลย์. การปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์. กรุงเทพฯ.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2541.

นักเรียนทุนรัฐบาลไทย, สมาคม. วิสัยทัศน์ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองรัตน์ , 2541.

ไนท์บิตต์, จอห์น และอเบอร์ดีน, แพทริเซีย. อภิแนวโน้มโลก ค.ศ. 2000. แปลจาก
Magatrends 2000 โดย สันติ ตั้งพีพากร. กรุงเทพฯ : นานมี, 2534.

- ประกอบ คุปรัตน์ และบุญศิริ อนันตเศรษฐ. "การปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศไทย",
ในเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย
ครั้งที่ 4 เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย : บทเรียนจากการปฏิรูปอุดมศึกษา
นานาชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2542.
- พันธุ์ทิพย์ สะมะที. "ปริญญาออนไลน์ : การศึกษายุคอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม",
อี - คอมเมิร์ซ. 16 (179) : 23 - 32; สิงหาคม 2542.
- พินสุดา สิริรังศรี. การปฏิรูปการศึกษาของเทศนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2540.
- แพริส, ไอล. การนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในนิวซีแลนด์ : ค.ศ. 1987 -
1997. แปลจาก Implementing education reforms in New Zealand :
1987 - 1997 โดย ภัทรนันท์ พัมมียะ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ , 2542.
- พงษ์ระพี เดชพานพงษ์. บนเส้นทางอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น , 2539.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6,
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. "หลักคิดและกิจกรรมของความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา",
ใน อุดมศึกษาปริทัศน์. 5 (3) , กรกฎาคม 2534.
- _____. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย : การรื้อปรับระบบบริหารและการจัดการ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2538.
- _____. ความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2539.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529.
กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2525.
- _____. วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการและเป้าหมายของแผนอุดมศึกษาระยะยาว
(พ.ศ. 2533 - 2547). กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2533.
- _____. รายงานการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทย
28 - 30 มกราคม 2534. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2534 ก.

มหาวิทยาลัย, ทบวง.. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539).

กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2534 ข.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : เนติกุล , 2539.

_____. ข้อมูลหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนในอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540.

_____. รายงานประจำปี 2541 ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2541.

มนตรี จุฬารัตนทล และคนอื่นๆ. โครงการศึกษาการจัดระบบบริหารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย , 2539.

รุ่ง แก้วแดง. การศึกษาไทยในเวทีโลก. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ , 2541.

วรพรรณ อภิชัย. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

วรภรณ์ บวรศิริ. "การปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย", ในเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางการศึกษาไทย ครั้งที่ 4 เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย : บทเรียนจากการปฏิรูปอุดมศึกษานานาชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2542.

วิจิตร ศรีสอาน. "การอุดมศึกษากับความเป็นนานาชาติ", ใน อุดมศึกษาปริทัศน์ 5 (3), กรกฎาคม 2534.

_____. จากความหวังไปสู่ความสำเร็จของแผนอุดมศึกษาระยะยาว. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2536.

_____. "แผนอุดมศึกษาระยะยาว : จากนโยบายสู่การปฏิบัติ." ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง การอุดมศึกษาไทยใน 10 ปีข้างหน้า. 25 - 26 กรกฎาคม 2537. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี , 2537.

วีระ บำรุงรักษ์. การจัดการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (2535 - 2635). กรุงเทพฯ : ศุภกา
ลาดพร้าว , 2536.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. การปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2540.

ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ. การปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2541.

ศึกษาธิการ, กระทรวง .แผนพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)
ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ศุภกาลาดพร้าว , 2541.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. สงครามเขตการค้า. กรุงเทพฯ : เนชั่นพับลิชชิงกรุ๊ป , 2536.

_____. วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2000. กรุงเทพฯ : พิมพ์นครตั้งเซ็นเตอร์ , 2538.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ. การศึกษาแนวโน้มความต้องการและการผลิตกำลังคน
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย , 2538.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ครบรอบ 17 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2538.

_____. ครบรอบ 18 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช , 2539.

_____. คู่มือนักศึกษา 2541. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2540.

_____. 20 ปี มสธ. แห่งการพัฒนา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2541.

_____. 21 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช , 2542.

สุชาติ ตันธนะเดชา. "ความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย : องค์ประกอบที่นำมาอง" ,
ใน อุดมศึกษาปริทัศน์ 5 (3) , กรกฎาคม 2534.

สุวัฒนา อุทัยรัตน์ และสร้อยสน สกลรัตน์. การปฏิรูปการศึกษาของประเทศมาเลเซีย.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2540.

"หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมอแนซ" มติชน. 17 กันยายน 2542. หน้า 10.
อภิชัย พันธเสน และคนอื่น ๆ. การเตรียมอุดมศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคม
ที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2532.

Afonso, J.D. The International Dimension in American Higher Education.
Dissertation : University of Arizona , 1990.

Australia Vice - Chancellors' Committee. Policy Statement Major Higher
Education Policy Issues for the 1977- 1999. Triennium , 1996.

_____. Australia Universities : International Universities. Canberra , 1999.

Davies, J.L. "Developing a Strategy for Internationalization in Universities :
Towards a Conceptual Framework," in Bridges to the Future : Strategies
Internationalizing Higher Education. Illinois : Southern Illinois University
at Carbondale , 1992.

Ebuchi, K. Foreign Student and Internationalization of the University :
A View from Japanese Perspective. Hiroshima : Seikosha , 1989.

Emerson, M.L. "Institutionalizing the International Dimension throughout the
Campus," in International Conference of the International Council for
Innovations in Higher Education. Phoenix, Arizona, December 5 - 9,
1993.

European Regional Action Scheme for Mobility of University Students
(ERASMUS). Action Programme : Europeanisation Versus Globalization,
Symposium on The Role of Internationalization Tokyo. September 26 ,
1990.

Garavalia, Brian J. Development of International Education Policy in Higher
Education : A Case Study of The Illinois Higher Education International
Education Act of 1992 (Illinois Higher Education International
Education Act). Dissertation Illinois : Southern Illinois University at
Carbondale. Available : DAI - A 56 /01, P.107, July 1995.

Grimm, Laurence G. Statistical Applications for the Behavioral Sciences.

New York : John Willey and Sons , 1993.

Gruber, Linda J. Beyond Borders : A Validity of the Areas and Indicators of

Quality of International Education Programming in United States

Two - Year Colleges. Dissertation Illinois : Northern Illinois University,

Available : DAI - A 55/07, P.1853 , January 1995.

Handerson, Jay. "Current Issues in the Internationalization of Japan Higher

Education," in National Seminar on Internationalization of Higher

Education. Pattya. January , 28 - 30 , 1991.

Harman, Grant. Quality Assurance for Higher Education. Bangkok :

Asia - Pacific Center of Educational Innovation for Development

(ACEID) , 1996.

Harari, M. "The International of the Curriculum", in Bridges to the Future :

Strategies for Internationalizing Higher Education. Illinois : Southern

Illinois University at Carbondale , 1992.

Hayek, KK. Preparing Students for A Global Society : A Comprehensive Survey

of the Association of Western Washington International Student Affairs

Members Regarding Internationalization of Higher Education.

Dissertation, Seattle University. Available : DAI - A 59/07, P.2384 ,

January 1999.

Hertko, Joyce Mary. The Internationalization of American Higher Education

During the 1960s : The Involvement of the Ford Foundation and the

Carnegie Corporation in Education and World Affairs (Nonprofit

Organizations). Dissertation Indiana : Indiana University. Available :

DAI - A 57 /12, P.5075 , January 1997.

- International Development Programme (IDP). Education Australia. Australian Education : A Guide for Thai Students. Bangkok : Louis Printing , 1998.
- "International Education", in Encyclopedia Americana International Edition.
15 : 296 - 298 , 1988.
- International Institute for Management Development. The World Competitiveness Yearbook 1998. : Lausanne , 1998.
- Johnson, J. The University and International Society. Seoul : San - Wha , 1985.
- Klasek, C.B. Bridges to the Future : Strategies for Internationalizing Higher Education. Illinois : Southern Illinois University at Carbondale , 1992.
- Krane, Maria C S. Development of An International Index for U.S. Liberal Arts Colleges (United States, International Education). Dissertation
Mississippi : Mississippi State University. Available : DAI - A 55/06,
P.1485 , December 1994.
- Krejcie, Robert V and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement.
30 : 607 - 610 ; Autumn, 1970.
- Kuhlman, A. International Students and School", in Bridges to the Future : Strategies for Internationalizing Higher Education. Illinois : Southern Illinois University at Carbondale , 1992.
- Lowenthal, Marla. The Internationalization of Higher Education : A Participatory Research Study (Communication Technology). San Francisco :
University of San Francisco. Available : DAI - A 59/06, P.1938 ,
December 1998.
- Mc Luhan , Marshall and Bruce R. Powers. The Global Village : Transformations in World Life and Media in the 21st Century. New York : Oxford University Press, 1989.

Merkurw, Stanislav P. "Implications of Internationalization for the University,"
in *American Behavioral Scientist*. 35 (1) : 43 - 54 ; September -
October 1991. Available : UMI , EJ 442208

Ministry of Education. "A Future Tertiary Education Policy for New Zealand
Tertiary Education Review, Green Paper," [http : // www. Minedu.
Govt. nz/tertiary/review 97/ paper](http://www.Minedu.Govt.nz/tertiary/review%2097/paper). Government of New Zealand,
Wellington , 1997.

_____. "Tertiary Education in New Zealand : Policy Directions for the 21st
Century - White paper," [http : //www. Minedu. Govt. nz/tertiary /
review / wp / title.htm](http://www.Minedu.Govt.nz/tertiary/review/wp/title.htm). Government of New Zealand, Wellington , 1998.

Ministry of Education Malaysia. Higher Education : Reengineering of Higher
Education the 21st Century. Final Report of the First SEAMEO - UNESCO
PROAP Regional Conference, Penang : 9 - 12 July 1996.

Naibitt, John, Gobal Paradox. London : Nicholes Brealey , 1994.

Rosengren, F.W and Wiley, D. Internationalizing Your School. New York :
National Council on Foreign Language and International Studies.
1983.

Ruther, N.L. The Role of Federal Programs in Internationalizing the United
States Higher Education System From 1958 - 1998. Dissertation,
Massachusetts : University of Massachusetts , 1994.

Scott, R.A. "Campus Developments in Response to the Challenges of
Internationalization : The Case of Ramapo College of New Jersey
(USA)," in Higher Education Management. 6 (1) , March 1994.
pp. 71-89.

Sippanondha Ketudat. Thai Education in the Era of Globalization : Vision of a Learning Society. Bangkok : The Commission on Thailand's Education in the Era of Globalization : Towards National Progress and Security in the Next Century, 1996.

The Presidential Commission on Education Reform The Republic of Korea. Education Reform for the 21st Century to Ensure Leadership in the Information and Globalization Era. Seoul : The Presidential Commission on Education Reform , 1997.

United Nations Education, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO). Policy Paper for Change and Development in Higher Education. France : Paris , 1995.

_____. Learning : The Treasure Within. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty - First Century. France : Paris , 1996.

Wichit Srisa - an. Global Education : Borderless World : Collection of Academic Papers on Higher Education Innovation. Nakhon Ratchasima : Suranaree University of Technology , 1998.

Zhou, Zuoyu, "Reforming China's Higher Education," China Today. No.1 , January 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบแบบสอบถาม
เพื่อการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ที่เกี่ยวกับ
ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ งามศิริ
รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ศุขปรีดี
ศาสตราจารย์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
และผู้อำนวยการศูนย์ทรัพยากรการศึกษาทางไกลประจำภูมิภาค
เอเชียและแปซิฟิก (Distance Education Regional Resource
Center Asia and Pacific : DERRC)
3. ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
ผู้อำนวยการสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา และ
ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์การบริหาร
มหาวิทยาลัยรีเจนท์ ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. ศาสตราจารย์ น.พ.อดุลย์ วีริยเวชกุล
ศาสตราจารย์คลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล ราชบัณฑิตที่ปรึกษา
5. ดร.ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์
Director SEAMEO Regional Center for Higher Education
and Development : SEAMEO RIHED

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามสำหรับสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายสมคะเน คำจูน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช โดยมีอาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย และรองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงมีความประสงค์ที่จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดตอบแบบสอบถามที่ได้ส่งมาพร้อมกันนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อท่านได้โปรดอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการอุดมศึกษา และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมคะเน คำจูน)

นิสิตปริญญาเอกสาขาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง
ดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ "ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา" ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อมูล / ความคิดเห็นนำไปวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามต่อไป ข้อคำถามในแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยการวิเคราะห์จากเอกสาร บทความ งานวิจัย สรุปผลการประชุม สัมมนา และข้อมูลจาก Internet ที่ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว ทั้งจากภายในประเทศ จากต่างประเทศ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความเป็นสากลด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ความเป็นสากลด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ตอนที่ 3 ความเป็นสากลด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอท่านได้โปรดแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แน่ใจว่า ใช่ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นแสดงถึงความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา หรือช่อง ไม่แน่ใจ เมื่อท่านไม่แน่ใจ และช่อง ไม่ใช่ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ใช่ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา

ตอนที่ 1 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตรและการสอนควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้			
1. การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก			
2. การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ			
3. การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม			
4. การเปรียบเทียบด้านการเมือง			
5. การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม			
6. มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล			
7. เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย			
8. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
9. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
10. ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัด และพัฒนาให้มีความเป็นสากลได้เอง			
11. พัฒนาคณะศึกษาด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น			

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
12. ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติเกี่ยวกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นต้น			
13. หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทย เป็นหลัก			
14. หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ			
15. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)			
16. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่อง การศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)			
17. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับ จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน			
18. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการ จัดการเรียนการสอน			
19. ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ในการจัดการเรียนการสอนได้			
20. ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียน การสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น			
21. เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา			
22. มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอน ภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล			

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
23. เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับ นักศึกษาต่างประเทศ			
24. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษา ต่างชาติในประเทศไทย			
25. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษา ต่างประเทศ			
26. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม			
27. การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต			
28. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์			
29. การสอนเสริมทางโทรศัพท์			
30. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะ นักศึกษาต่างประเทศ			
31. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทย และนักศึกษาจากต่างประเทศ			
32. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับวุฒิมัธยมศึกษา และประกาศนียบัตร			
33. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี			
34. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท			
35. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก			

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

[illegible]

ตอนที่ 2 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านความร่วมมือทางวิชาการ ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้			
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
2. การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ศึกษากับองค์กรระหว่างประเทศ			
3. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
4. การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ			
5. การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
6. การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ			
7. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
9. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
10. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
12. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ			

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
13. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ			
14. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
15. มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน			
16. มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
17. มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ			
18. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
19. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ			
20. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
21. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ			

ตอนที่ 3 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้			
1. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี			
2. มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน			
3. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย			
4. ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค			
5. มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ			
6. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ			
7. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ			
8. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ			
9. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ			
10. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ			
11. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา			

ตอนที่ 3 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
12. การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย			
13. การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ			
14. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับ ต่างประเทศ			
15. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน			
16. คุณภาพของการบริหารสถาบัน			
17. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้ สอดคล้องกับความเป็นสากล			
18. การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)			
19. การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลยนานาชาติ เป็นต้น			
20. การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ			
21. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูล ทางการศึกษาในภูมิภาค			
22. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นผู้นำ ทางวิชาการในภูมิภาค			
23. การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ			

ภาคผนวก ค.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ สุขปรีดี
ศาสตราจารย์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมประสงค์ วิทยเกียรติ
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา เนาว์เย็นผล
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (การวัดและประเมินผล)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ง.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตอบแบบสอบถามเพื่อหาความสอดคล้อง
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จรินทร์ เทศวานิช
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
ผู้อำนวยการสำนักวิทยพัฒนา
ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หันิมพานิช
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ประธานกรรมการโครงการสาขาวิชาและพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สิน หันธุ์พินิจ
ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา
ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
4. รองศาสตราจารย์สุวิทย์ ไพทยวัฒน์
ผู้ช่วยอธิการบดี
ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์
5. รองศาสตราจารย์ยงยุทธ รักษาศรี
รองผู้อำนวยการสำนักคอมพิวเตอร์
รองผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์
ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
7. รองศาสตราจารย์โกวิน วิวัฒน์พงศ์พันธ์
ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสรวง พฤติกุล
ผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชณะ รุ่งปัจฉิม
รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
10. อาจารย์กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารการการศึกษา โทร 4600

ที่ พิเศษ / 2543

วันที่

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยข้าพเจ้า นายสมคะเน คำจูน นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษา
ดุริยางค์บัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์
เรื่อง ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมี อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย และรองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี เป็นคณะ
กรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับดัชนีความเป็นสากล เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณา เพื่อการศึกษาวิจัยในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามที่แนบท้าย มาพร้อมกันนี้แล้ว
จักเป็นพระคุณอย่างสูง

(นายสมคะเน คำจูน)

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง

ลักษณะความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเฉพาะสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

เพื่อให้การตอบแบบสอบถามดังกล่าวนี้ สอดคล้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มหาวิทยาลัยดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล ทั้งนี้กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ เพื่อการสอนและการวิจัยร่วมกัน การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้มีความเป็นสากล การสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการบริหารสถาบันเพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายความว่าถึงเฉพาะความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

2. หลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาและการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสู่ความเป็นสากล เช่น การจัดโปรแกรมในหลักสูตรนานาชาติ ทั้งที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ หลักสูตรมีความหลากหลายทั้งในเชิงเปรียบเทียบและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน

3. ความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ โครงการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ โครงการให้ความร่วมมือทั้งในระดับสถาบันและระดับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกัน เป็นต้น

4. การบริหารและการจัดการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะผู้บริหารสถาบันในการส่งเสริม สนับสนุนให้มหาวิทยาลัย สามารถดำเนินงานไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เช่น การสร้างความเชื่อถือ หรือภาพลักษณ์ของสถาบัน ความสามารถของคณะผู้บริหาร คุณภาพในการบริหารสถาบัน การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร ตลอดจนการจัดองค์กร และกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอท่านได้โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องตามระดับความคิดเห็น ตามที่เป็นจริง 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ขอท่านได้โปรดตอบคำถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ และขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามของท่าน ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

1. เพศ

- 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- 1) ☐ ปริญญาตรี
2) ☐ ปริญญาโท
3) ☐ ปริญญาเอก

3. ตำแหน่งทางวิชาการ

- 1) ☐ อาจารย์
2) ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
3) ☐ รองศาสตราจารย์
4) ☐ ศาสตราจารย์
5) ☐ ผู้เชี่ยวชาญ / ชำนาญการ

4. ประสบการณ์ในฐานะผู้บริหาร (ดำรงตำแหน่ง / เคยดำรงตำแหน่ง)

- 1) ☐ หัวหน้าศูนย์ / ฝ่าย
2) ☐ ผู้อำนวยการสำนัก / สถาบัน / ศูนย์
3) ☐ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา
4) ☐ ผู้ช่วยอธิการบดี
5) ☐ รองอธิการบดี
6) ☐ อธิการบดี

5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

- 1) ☐ ต่ำกว่า 10 ปี
2) ☐ 10 - 15 ปี
3) ☐ มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 1 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย มากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตรและการสอน ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้					
1. การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค และโลก					
2. การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการ ค้ากับต่างประเทศ					
3. การเปรียบเทียบด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม					
4. การเปรียบเทียบด้านการเมือง					
5. การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม					
6. มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็น องค์ความรู้สากล					
7. เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของ ภูมิปัญญาไทย					
8. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
9. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับ องค์กรระหว่างประเทศ					
10. ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัด และพัฒนา ให้มีความเป็นสากลได้เอง					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
11. พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น					
12. ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นต้น					
13. หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก					
14. หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ					
15. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)					
16. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)					
17. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับจำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน					
18. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอน					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
19. ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนได้					
20. ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น					
21. เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา					
22. มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล					
23. เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาต่างประเทศ					
24. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย					
25. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
26. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม					
27. การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต					
28. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์					
29. การสอนเสริมทางโทรศัพท์					
30. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ					
31. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ					
32. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมภัตตร และประกาศนียบัตร					
33. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี					
34. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท					
35. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ					
ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้					
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
2. การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษา ทุนกับองค์กรระหว่างประเทศ					
3. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
4. การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ					
5. การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
6. การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ					
7. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
9. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
10. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
12. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ					
13. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ					
14. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
15. มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
16. มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
17. มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ					
18. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
19. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
20. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
21. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
22. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือ ในด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
23. มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกัน กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
24. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ทางวิชาการร่วมกันกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ					
25. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ทางวิชาการร่วมกันกับ องค์กรระหว่างประเทศ					
26. การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับ นานาชาติของมหาวิทยาลัย					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม _____

ตอนที่ 3 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้					
1. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี					
2. มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน					
3. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย					
4. ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค					
5. มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ					
6. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
7. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
8. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
9. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
10. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
11. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา					
12. การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย					
13. การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
14. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศกับต่างประเทศ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
15. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน					
16. คุณภาพของการบริหารสถาบัน					
17. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล					
18. การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)					
19. การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น					
20. การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ					
21. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางการศึกษาในภูมิภาค					
22. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นความเป็นผู้นำทางวิชาการในภูมิภาค					

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถามสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริการการศึกษา โทร 4600

ที่ พิเศษ / 2543

วันที่

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายสมคะเน คำจูน นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษา
ดุริยางค์บัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีอาจารย์ ดร.สมสุข
ธีระพิจิตร รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย และรองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี
เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านในฐานะบุคลากรของ
มหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย
เป็นอย่างดี จึงได้รับเชิญให้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามที่แนบท้าย มาพร้อมกันนี้แล้ว
จักเป็นพระคุณอย่างสูง

(นายสมคะเน คำจูน)

แบบสอบถามสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เรื่อง

ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เกี่ยวกับ "ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช" ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

เพื่อให้การตอบแบบสอบถามดังกล่าวนี้ สอดคล้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1) ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มหาวิทยาลัยดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล ทั้งนี้กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ เพื่อการสอนและการวิจัยร่วมกัน การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับนานาชาติ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้มีความเป็นสากล การสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการบริหารสถาบันเพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายความว่าถึงเฉพาะความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) หลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาและการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสู่ความเป็นสากล เช่น การจัดโปรแกรมในหลักสูตรนานาชาติ ทั้งที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ หลักสูตรมีความหลากหลายทั้งในเชิงเปรียบเทียบและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน

3) ความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ โครงการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ โครงการให้ความร่วมมือทั้งในระดับสถาบันและระดับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกัน เป็นต้น

4) การบริหารและการจัดการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของคณะผู้บริหารสถาบันในการส่งเสริม สนับสนุนให้มหาวิทยาลัย สามารถดำเนินงานไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เช่น การสร้างความเชื่อถือ หรือภาพลักษณ์ของสถาบัน ความสามารถของคณะผู้บริหาร คุณภาพในการบริหารสถาบัน การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร ตลอดจนการจัดการจัดองค์กร และกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล

2. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัย การประชุมสัมมนา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และข้อมูลจาก Internet การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Consistency) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แบบฉันทามติ (Consensus) .

3. ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอท่านได้โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องตามระดับความคิดเห็น ตามที่เป็นจริง 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ขอท่านได้โปรดตอบคำถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ และขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามของท่าน ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ลักษณะงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

- 1) ☐ ผู้บริหาร
- 2) ☐ อาจารย์ประจำสาขาวิชา
- 3) ☐ ข้าราชการปฏิบัติงาน สำนัก / สถาบัน / ศูนย์

2. เพศ

- 1) ☐ ชาย
- 2) ☐ หญิง

3. อายุ

- 1) ☐ ต่ำกว่า 35 ปี
- 2) ☐ 35 - 40 ปี
- 3) ☐ 41 - 45 ปี
- 4) ☐ 46 - 50 ปี
- 5) ☐ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- 1) ☐ ปริญญาตรี
- 2) ☐ ปริญญาโท
- 3) ☐ ปริญญาเอก

5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

- 1) ☐ ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) ☐ 10 - 15 ปี
- 3) ☐ มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 1 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านหลักสูตรและการสอนควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้					
1. การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก					
2. การเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจและการค้ากับต่างประเทศ					
3. การเปรียบเทียบด้านสังคมสิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม					
4. การเปรียบเทียบด้านการเมือง					
5. การเปรียบเทียบด้านวัฒนธรรม					
6. มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล					
7. เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ของภูมิปัญญาไทย					
8. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
9. มีการพัฒนาและเปิดหลักสูตรร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
10. ในบางหลักสูตรมหาวิทยาลัย อาจจัดและพัฒนา ให้มีความเป็นสากลได้เอง					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
11. พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้มีความเป็นสากล เช่น แพทย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และวิศวกร เป็นต้น					
12. ควรเน้นหลักสูตรนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค เช่น เอเชียศึกษา เอเชียใต้ ศึกษา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น					
13. หลักสูตรควรเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก					
14. หลักสูตรควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ					
15. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary)					
16. หลักสูตรควรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary)					
17. ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับจำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอน					
18. ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอน					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
19. ในบางหลักสูตรใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนได้					
20. ใช้ภาษาอื่นในภูมิภาคเป็นภาษาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู เป็นต้น					
21. เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา					
22. มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล					
23. เน้นการพัฒนาการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาต่างประเทศ					
24. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย					
25. ใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนการสอนทางไกลให้กับนักศึกษาต่างประเทศ					

ตอนที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรและการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
26. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม					
27. การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ต					
28. การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านทางโทรศัพท์					
29. การสอนเสริมทางโทรศัพท์					
30. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับเฉพาะนักศึกษาต่างประเทศ					
31. หลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ					
32. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมภัตตร และประกาศนียบัตร					
33. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี					
34. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท					
35. ควรเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาเอก					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

11/18/2017 12:08 PM 10/18/2017 12:08 PM

ตอนที่ 2 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้					
1. การแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
2. การส่งนักศึกษาไปฝึกอบรม ศึกษาดูงานกับองค์กรระหว่างประเทศ					
3. การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการ กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
4. การวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ					
5. การวิจัยร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
6. การวิจัยร่วมกับบริษัทเอกชนระหว่างประเทศ					
7. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
9. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
10. การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ในวารสารวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
12. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับองค์กรระหว่างประเทศ					
13. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ					
14. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
15. มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
16. มีโครงการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
17. มีโครงการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ					
18. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
19. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ					
20. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
21. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์กับองค์กรระหว่างประเทศ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความร่วมมือทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
22. มีโครงการความร่วมมือ และช่วยเหลือ ในด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
23. มีโครงการผลิตบัณฑิตร่วมกัน กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
24. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ทางวิชาการร่วมกันกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ					
25. มีการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ทางวิชาการร่วมกันกับ องค์กรระหว่างประเทศ					
26. การเป็นสมาชิกสมาคมในระดับ นานาชาติของมหาวิทยาลัย					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม _____

ตอนที่ 3 ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้					
1. ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบันเป็นอย่างดี					
2. มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน					
3. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย					
4. ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค					
5. มีโครงการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ					
6. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
7. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
8. มีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
9. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
10. มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ					
11. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา					
12. การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย					
13. การสร้างความเชื่อถือในภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ					
14. การเผยแพร่บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศกับต่างประเทศ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

การบริหารและการจัดการสถาบัน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
15. ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน					
16. คุณภาพของการบริหารสถาบัน					
17. การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล					
18. การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล (Global Competence)					
19. การจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาต่างชาติ จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น วิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น					
20. การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ					
21. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางการศึกษาในภูมิภาค					
22. การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นความเป็นผู้นำทางวิชาการในภูมิภาค					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมคะเน ชื่อสกุล คำจุน

เกิดวันที่ 29 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2498

สถานที่เกิด อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2518	ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2522	กศ.บ. (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2527	น.บ. จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2528	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2529	ค.ม. (อุดมศึกษา) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2543	กศ.ด. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ
ของ
สมคะเน คำจูน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาและความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลัก โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน คือ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากเอกสาร การประชุมสัมมนา และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา (2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องเกี่ยวกับดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา (3) นำดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามตามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาความคิดเห็นที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ต่ำกว่า 1.99 ว่า มีความสอดคล้องกันสูง (4) นำแบบสอบถามที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 (5) นำไปสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 234 คน เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ดัชนีบ่งชี้ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 85 ดัชนี ประกอบด้วยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 35 ดัชนี เช่น การให้ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาคและโลก มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล และมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 ดัชนี เช่น มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น และด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน 24 ดัชนี เช่น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบัน มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นต้น

2. ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความเป็นสากลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าลักษณะความเป็นสากลด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล

เปิดสอนในหลักสูตรภาษาต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและผ่านอินเทอร์เน็ต หลักสูตรควร เน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (Multidisciplinary) และการศึกษาข้าม สาขาวิชา (Transdisciplinary) การเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และ มีความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล

2.2 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความเป็นสากลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าลักษณะความเป็นสากลด้านความร่วมมือทางวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ มีโครงการความร่วมมือจัดระบบการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ทำการวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศและองค์กร ระหว่างประเทศ และมีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและ มีการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศและองค์กร ระหว่างประเทศ

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการสถาบัน พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช มีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความเป็นสากลโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าลักษณะความเป็นสากลด้านการบริหารและการจัดการ สถาบัน ที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การพัฒนาอาจารย์ให้ มีสมรรถนะสากล (Global Competence) การพัฒนาระบบห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัย ในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีนโยบายและเป้าหมายความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย ที่ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย มีการโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา

**A STUDY ON INTERNATIONALIZATION OF SUKHOTHAI
THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY**

**AN ABSTRACT
BY
SOMKANE KHAMCHOON**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2000**

The purposes of this research were to study on the internationalization of higher education institutions, and to study on the internationalization of Sukhothai Thammathirat Open University (STOU). The study was conducted into five steps :

1) studying ideas, theories, and principles from the documents, seminars, and computer search through internet in order to obtain the framework for identifying the indicators of internationalization of higher education institutions; 2) studying the opinions of five experts in order to gain the consensus about the internationalization of higher education institutions; 3) using the indicators of internationalization of the experts with the consensus values from 0.50 and above as the criterion for constructing the five-point-rating-scale questionnaire; 4) the questionnaire was then used to survey the opinions of 10 experts in order to gain the consensus on the internationalization of Sukhothai Thammathirat Open University; the data were analyzed by using the median and inter-quartile range, the median values of 3.50 and above, and the inter-quartile range values of 1.99 and below were regarded as the high consensus of the expert; the reliability of the questionnaire was 0.97; and 5) the questionnaire was used to survey the opinions of 234 STOU staff on the internationalization of Sukhothai Thammathirat Open University in three aspects : curriculum and instruction, academic cooperation, and institutional administration management.

The research findings were as follows :

1. There were 85 indicators of internationalization of higher education institutions. These included 35 indicators in the curriculum and instruction aspect, such as provision of regional and global knowledge, diversity of internationalized body of knowledge, and cooperation in curriculum development with international universities, and so on; 26 indicators in the academic cooperation aspect, such as student exchange with international universities, and development of technology and the information network system with international universities, and so on; and 24 indicators in the institutional administration and management aspect, such as the administrators having knowledge, understanding and vision on the provision of education for the internationalization of the institution, having clear policies and objectives of internationalization of the university, and having the educational assurance and standard, and so on.

2. The opinions of STOU staff on the internationalization of Sukhothai Thammathirat Open University were as follows :

2.1 In the curriculum and instruction aspect, it was found the STOU staff had the opinions in majority on the internationalization of STOU at highest level, and that the main characteristics of the internationalization included the university having to develop the quality of foreign language teaching as of the international standard, offering foreign language programs in various languages, offering international programs at the bachelor's and master's degree levels, organizing the distance learning through the satellite and the internet, the programs emphasizing and signifying multidisciplinary and transdisciplinary, recruiting both Thai and international students, and diversity of internationalized body of knowledge.

2.2 In the academic cooperation aspect, it was found the STOU staff had the opinions in majority on the internationalization of STOU at a highest level, and that the main characteristics of the internationalization included cooperation in provision of instruction and training of students with international universities, cooperation and assistance in transfer of technology with international universities and organizations, conducting research with international universities, academic cooperation and assistance with international universities and organizations, cooperation and assistance in instructional aids, such as science laboratories with international universities and organizations, development of technology and network systems with international universities and organizations.

2.3 In the institutional administration and management, it was found that the STOU staff had the opinions in majority on the internationalization of STOU at the highest level, and that the main characteristics of the internationalization included the capacity of the institutional administrative bodies, quality of the institutional administration, the organization and regulations of the institution in line with internationalization, development of academic staff with global competence, development of the university library into the automated library system linking with local and international universities, having clear university policies and objectives of internationalization, development of staff to understand the university internationalization, the inter-university transfer of students' credits, and the educational assurance and standard.